

3rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF URBAN AND REGIONAL DEVELOPMENT

3. ULUSLARARASI KENTSEL VE BÖLGESEL KALKINMA SEMPOZYUMU

20-22 Kasım 2025, DİYARBAKIR

Dicle Üniversitesi 15 Temmuz Kültür ve Kongre Merkezi

<https://isurdev.org/>

Editör / Editor
Doç. Dr. Mustafa BULUT

“3. Uluslararası Kentsel ve Bölgesel Kalkınma Sempozyumu”, Dicle Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Koordinatörlüğü’nün SOSYAL-MYO.25.002 kodu ile desteklenen proje kapsamında düzenlenmiştir.

"3rd International Symposium on Urban and Regional Development" was organized within the scope of the project supported by Dicle University Scientific Research Coordination Office with the code SOSYAL-MYO.25.002.

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü tarafından 20-22 Kasım 2025 tarihlerinde Diyarbakır’da yüz yüze ve çevirmici olarak düzenlenen 3. Uluslararası Kentsel ve Bölgesel Sempozyumu’nda kabul edilen ve sözlü olarak sunulmuş bildirilerin özetleri yer almaktadır. Bildiri özet içeriklerinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

This book contains abstracts of the papers presented in the 3rd International Symposium on Urban and Regional Development (ISURDEV'25) which was held face to face and online in Diyarbakir, on December 20-22, 2025, with the organization and ownership of the Department of Management and Organization of Dicle University Vocational School of Social Sciences. The full responsibility of the paper abstract contents belongs to the authors.

ISBN: 978-625-93567-0-9
Yayınlanma Tarihi / Publishing Date: 08.12.2025

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Diyarbakır/TÜRKİYE
Dicle University, Vocational School of Social Sciences, Diyarbakır/TÜRKİYE

Aralık/December 2025

İÇİNDEKİLER / Table of Contents

ÖNSÖZ /Foreword	4
KURULLAR / Boards	6
BİLİMSEL PROGRAM / Scientific Programme	13
BİLDİRİ ÖZETLERİ / Abstracts	23
SOSYAL PROGRAM / Social Programme	156
KATILIMCI LİSTESİ / Participant List	157

ÖNSÖZ

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü tarafından düzenlenen 3. Uluslararası Kentsel ve Bölgesel Kalkınma Sempozyumu (ISURDEV'25) 20-22 Aralık 2025 tarihleri arasında yüz yüze ve çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

Dünya, hızla değişen ekonomik, teknolojik ve çevresel dinamiklerle yeni bir döneme girmiştir. Bu dönüşüm süreci, artık klasik kalkınma anlayışlarını geride bırakmış; veriye, inovasyona ve insan odaklı yönetişime dayalı bir yeni kalkınma paradigmasını zorunlu kılmıştır. Bu paradigma, şehirleri yalnızca ekonomik büyümenin mekânı değil; aynı zamanda bilginin üretildiği, yeniliğin beslendiği ve sürdürülebilir yaşam biçimlerinin inşa edildiği alanlar olarak yeniden tanımlamaktadır. Bu noktada, “kalkınma yerelden başlar” anlayışı ile “yerel olanın gücü” kavramı, her zamankinden daha fazla önem taşımaktadır. Çünkü kalkınmanın gerçek anlamı, yalnızca ekonomik büyüme göstergelerinde değil, insanın yaşam kalitesinde, toplumsal refahta ve çevresel adalette somutlaşmaktadır.

İnovatif açılımlar yapmanın ve kalkınma modelleri ile sürdürülebilirlik birikiminin bilimsel bir zeminde tartışılmasını amaçlayan sempozyumda, etkin proje yönetimi konusunda literatüre değerli katkılarıyla bilinen davetli hocalarımızın açılış oturumunun ardından, uygun bulunan 60 bildiri, 5'i yüz yüze, 4'ü çevrimiçi 9 oturumda, farklı üniversite ve kurumlardan 107 araştırmacı, uzman ve geleceğin akademisyenleri yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin katılımıyla sunulmuştur. Gelecek gençlerdedir şiarıyla yüksek lisans ve doktora öğrencilerine, sempozyuma katılımları hususunda özel önem verilmiştir.

Bu yıl üçüncüsü düzenlenen, kentsel ve bölgesel kalkınma konusu başta olmak üzere sosyal bilimler alanındaki nitelikli bilimsel çalışmaları desteklemek ve sayılarını artırmak amacını taşıyan 3. Uluslararası Kentsel ve Bölgesel Kalkınma Sempozyumu (ISURDEV'25)'nin düzenlenmesine ve başarıyla tamamlanmasına katkı sunan Dicle Üniversitesi Rektörlüğü'ne, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı (DTSO)'na ve Dicle Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü (DUBAP)'ne, Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Merkezi (SOSAM)'ne şükranlarımı sunuyorum. Sempozyumda görev alan Bilim Kurulu Üyelerine, Düzenleme Kurulu üyelerine, Sempozyum Sekreteryasına ve bu kitapta özet bildirileri yer alan katılımcılara da teşekkürü borç biliyorum.

Doç. Dr. Mustafa BULUT
Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

PREFACE

The 3rd International Symposium on Urban and Regional Development (ISURDEV'25), organized by the Management and Organization Department of Dicle University Social Sciences Vocational School, was held face-to-face and online between 20-22 December 2025.

The world has entered a new era with rapidly changing economic, technological and environmental dynamics. This transformation process has left behind the classical development concepts and has necessitated a new development paradigm based on data, innovation and human-oriented governance. This paradigm redefines cities not only as a place for economic growth, but also as spaces where knowledge is produced, innovation is nurtured and sustainable lifestyles are built. At this point, the concept of “the power of the local” with the understanding of “development starts from the local” is more important than ever. Because the true meaning of development is embodied not only in economic growth indicators but also in the quality of human life, social welfare and environmental justice

The symposium, which aimed to develop innovative initiatives and foster a scientific discussion of development models and sustainability knowledge, featured an opening session by invited lecturers known for their valuable contributions to the literature on effective project management. Following the opening session, 60 eligible papers were presented in nine sessions (five face-to-face and four online) with the participation of 107 researchers, experts, and future academics—master's and doctoral students—from various universities and institutions. With the motto "The future belongs to young people", special attention was given to graduate and doctoral students' participation in the symposium.

I would like to express my gratitude to the Dicle University Rectorate, the Diyarbakır Chamber of Commerce and Industry (DTSO), the Dicle University Scientific Research Projects Coordination Office (DUBAP), and the Social and Strategic Research Center (SOSAM) for their contributions to the organization and successful completion of the 3rd International Urban and Regional Development Symposium (ISURDEV'25), which was held for the third time this year and aims to support and increase the number of qualified scientific studies in the social sciences, particularly on urban and regional development. I would also like to thank the members of the Scientific Committee, the Organizing Committee, the Symposium Secretariat, and the participants whose abstract papers are included in this book.

Assoc. Prof. Dr. Mustafa BULUT
Chair of the Symposium Organizing Committee

SEMPOZYUM KURULLARI / Symposium Boards

ONURSAL BAŞKAN / Honorary President

Prof. Dr. Kamuran ERONAT

Dicle Üniversitesi Rektörü

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI / Chairman of the Organizing Committee

Doç. Dr. Mustafa BULUT

Dicle Üniversitesi

DÜZENLEME KURULU / Organizing Committee

Prof. Dr. Arzdar KİRACI	Siirt Üniversitesi
Prof. Dr. Aytaç COŞKUN	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Cihan ÇOBANOĞLU	University of South Florida
Prof. Dr. Fevzi OKUMUŞ	University of Central Florida
Prof. Dr. Feyyaz DURAP	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Halis ÖZER	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Mensur NUREDİN	Kuzey Makedonya Uluslararası Vizyon Üniversitesi
Prof. Dr. Merziyye NECEFOVA	Azerbaycan Milli İlimler Akademisi
Prof. Dr. Mete Cüneyt OKYAR	Şırnak Üniversitesi
Prof. Dr. Murat AYDEMİR	ULTRON Kimya Sağlık Kozmetik Ltd. Şti. Dicle Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi
Prof. Dr. Murteza HASANOĞLU	Azarbeycan Devlet İdarecilik Akademisi
Prof. Dr. Muzaffer DENLİ	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Osman TİTREK	Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Recep KARAKAŞ	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Sabri KARADOĞAN	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Walid SALEH	Toronto Üniversitesi, Kanada
Prof. Dr. Zehra YÜCEDAĞ	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Cüneyt ÖZ	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Gülseren ÖZALTAŞ SERÇEK	Mardin Artuklu Üniversitesi
Doç. Dr. Gültekin Aktaş	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin FIRAT	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Kadir GÖKOĞLAN	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa BULUT	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Mutlu SESLİ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç.Dr. Sadık SERÇEK	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Seyil NAJIMUDINOVA	Kazakistan Manas Üniversitesi, Kazakistan
Dr. Öğr. Üyesi İsmail YILDIZ	Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ömer GÜNAN	Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Salahattin ALTUNDAĞ	Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yunus KORKMAZ	Dicle Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Aziz Mahmut YÜCELEN	Dicle Üniversitesi
Dr. Gülfer BÜYÜKTAŞ GAYIR	Diyarbakır İl Sağlık Müdürlüğü
Dr. Şeyhmus DEMİR	Dicle Üniversitesi
Öğr. Gör. Mehmet FİDANBOY	Dicle Üniversitesi
Öğr. Gör. Şeyhmus TURAN	Dicle Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu
Murat DEMİR	Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası

BİLİM KURULU / Science Board

Prof.Dr. Abdullah SESSİZ	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet KILIÇ	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet KILIÇ	Harran Üniversitesi
Prof.Dr. Arzdar KİRACI	Siirt Üniversitesi
Prof.Dr. Aydın USTA	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Prof.Dr. Aytaç COŞKUN	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Azize HASSAN	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof.Dr. Aytaç COŞKUN	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Bekir Berat ÖZİPEK	Medipol Üniversitesi
Prof.Dr. Bilal GÜMÜŞ	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Cemal AKÜZÜM	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Cezmi KAYAN	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Cihan ÇOBANOĞLU	University of South Florida
Prof.Dr. Erdoğan EKİZ	Özbekistan TEAM University
Prof.Dr. Ersin KILINÇ	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Fevzi OKUMUŞ	University of Central Florida
Prof.Dr. Gökalp Nuri SELÇUK	Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Gültekin ÖZDEMİR	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Haktan SEVİNÇ	Iğdır Üniversitesi
Prof.Dr. Halis ÖZER	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Hasan BAYINDIR	Dicle Üniversitesi

Prof.Dr. Hüseyin ŞEYHANLIOĞLU	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Prof.Dr. İrfan YAZICIOĞLU	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof.Dr. Kurban ÜNLÜÖNEN	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof.Dr. Levent ALTINAY	Oxford Brookes University
Prof.Dr. Lokman TOPRAK	Mardin Artuklu Üniversitesi
Prof. Dr. Mensur NUREDİN	Kuzey Makedonya Uluslararası Vizyon Üniversitesi
Prof. Dr. Mete Cüneyt OKYAR	Şırnak Üniversitesi
Prof.Dr. Murat AYDEMİR	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Murteza HASANOĞLU	Azərbaycan Devlet İdarecilik Akademisi
Prof.Dr. Mustafa Semih ÖNEN	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa TÜMER	Kıbrıs Doğu Akdeniz Üniversitesi
Prof.Dr. Muzaffer DENLİ	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Nermin MERİÇ	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Osman TİTREK	Sakarya Üniversitesi
Prof.Dr. Rahmi Deniz ÖZBAY	İstanbul Ticaret Üniversitesi
Prof.Dr. Recep KARAKAŞ	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Rojan GÜMÜŞ	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Rüstem ERKAN	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Sabri KARADOĞAN	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Selma KARATEPE	Niğantaşı Üniversitesi
Prof.Dr. Selma MEYDAN UYGUR	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof.Dr. Serhat HARMAN	Mardin Artuklu Üniversitesi

Prof.Dr. Vahap ÖZPOLAT	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Vedat Veli ÇAY	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Yusuf KARAKILÇIK	İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Abdulkadir ÇORBACI	Batman Üniversitesi
Doç .Dr. Ali KARAKAŞ	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Cüneyt ÖZ	Dicle Üniversitesi
Doç.Dr. Gulzhanat TAYAUOVA	Kazakistan Turan Üniversitesi
Doç.Dr. Gülseren ÖZALTAŞ SERÇEK	Mardin Artuklu Üniversitesi
Doç. Dr. Heybet KILIÇ	Dicle Üniversitesi
Doç.Dr. Kadir GÖKOĞLAN	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. M. Emin ASKER	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet SONGUR	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Muhittin TUTKUN	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa BULUT	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa CANSIZ	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Mutlu SESLİ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Remzi EKİNCİ	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Sadık SERÇEK	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Seyil NAJIMUDINOVA	Kazakistan Manas Üniversitesi
Doç. Dr. Şehnaz ALTUNAKAR MERCAN	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Veysel YILMAZ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr.Öğr. Üyesi Adem AÇAR	Siirt Üniversitesi

Dr.Öğr. Üyesi Arif YILDIZ	Turgut Özal Üniversitesi
Dr.Öğr. Üyesi İlhan SABANCILAR	Bitlis Eren Üniversitesi
Dr.Öğr. Üyesi Mücahit AVCI	Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr.Öğr. Üyesi N. Cihan AĞBAY	Bitlis Eren Üniversitesi
Dr.Öğr. Üyesi Salahattin ALTUNDAĞ	Dicle Üniversitesi
Dr.Öğr. Üyesi Yılmaz ALIŞKAN	Dicle Üniversitesi
Öğr. Gör.Dr. Aziz Mahmut YÜCELEN	Dicle Üniversitesi
Dr. Gülfer BÜYÜKTAŞ GAYIR	Diyarbakır İl Sağlık Müdürlüğü
Dr. Şeyhmus DEMİR	Dicle Üniversitesi

SEKRETARYA / Secretariat

Prof. Dr. Zehra YÜCEDAĞ	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Sadık SERÇEK	Dicle Üniversitesi İİBF.
Doç. Dr. Kadir GÖKOĞLAN	Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO.
Öğr. Gör. Dr. Aziz Mahmut YÜCELEN	Dicle Üniversitesi Diyarbakır Teknik Bilimler MYO.
Dr. Şehmus DEMİR	Dicle Üniversitesi
Dr. Gülfer BÜYÜKTAŞ GAYIR	Diyarbakır İl Sağlık Müdürlüğü
Öğr. Dr. Şeyhmus TURAN	Dicle Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu

LÜTFEN DİKKATLE OKUYUNUZ!

- Sempozyumda yazım kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildiriler için çevrimiçi sunum imkanı sağlanmıştır.
- Çevrimiçi sunum yapabilmek için <https://diyalog.dicle.edu.tr/isurdev25> sitesi üzerinden giriş yaparak oturuma katılabilirsiniz.
- Diyalog uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- Diyalog uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- Uygulama tablet, telefon ve PC'lerde çalışmaktadır.
- Her oturumdaki sunucular, sunum saatinden **5 dakika öncesinden** oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- Tüm sempozyum katılımcıları canlı bağlanarak tüm oturumları dinleyebilir.
- Moderatör- oturumdaki sunum ve bilimsel tartışma (soru-cevap) kısmından sorumludur.

Dikkat Edilmesi Gerekenler- TEKNİK BİLGİLER

- Bilgisayarınızda mikrofon olduğuna ve çalıştığına emin olun.
- Diyalog'da ekran paylaşma özelliğini kullanabilmelisiniz.
- Katılım belgeleri sempozyum sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir.
- Sempozyum programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır.

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- ❖ In our congress, Papers that were sent in accordance with the Spelling Rules and passed the scientific committee were provided with the opportunity to present online.
- ❖ To make an online presentation, you can log in via <https://diyalog.dicle.edu.tr/isurdev25>
- ❖ The Zoom application is free and no need to create an account.
- ❖ The Zoom application can be used without registration.
- ❖ The application works on tablets, phones and PCs.
- ❖ The participant must be connected to the session **5 minutes before** the presentation time.
- ❖ All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- ❖ Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion(question-answer) section of the session.

Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

- ❖ Make sure your computer has a microphone and is working.
- ❖ You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- ❖ Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- ❖ Requests such as change of place and time will not be taken into consideration in the congress program.

3rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF URBAN AND REGIONAL DEVELOPMENT

3. ULUSLARARASI KENTSEL VE BÖLGESEL KALKINMA SEMPOZYUMU

ISURDEV '25 PROGRAMI

20 Kasım 2025, Perşembe

Dicle Üniversitesi 15 Temmuz Kültür ve Kongre Merkezi

AÇILIŞ KONUŞMALARI

B Salonu / Saat: 10.00

Doç. Dr. Mustafa BULUT	Dicle Üniversitesi Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı
Mehmet KAYA	Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı
Prof. Dr. Kamuran ERONAT	Dicle Üniversitesi Rektörü

AÇILIŞ OTURUMU

B Salonu

Moderatör: Prof. Dr. Lokman Toprak Mardin Artuklu Üniversitesi Turizm Fakültesi Dekanı		Tarih: 20 Kasım (Perşembe) Saat: 10.30 – 12.00
1	Prof. Dr. Sadık YAYLA	Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanı
2	Prof. Dr. Oğuz ÖZYARAL	Antalya Belek Üniversitesi Rektör Yardımcısı

1. OTURUM (YÜZ YÜZE)

B SALONU

Oturum Başkanı Prof. Dr. Zehra YÜCEDAĞ		Tarih: 20 Kasım 2024 (Perşembe) Saat: 14.00 – 15.30
YAZAR BİLGİSİ / Author		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Prof. Dr. Kasım TATLILIOĞLU	Sürdürülebilir Kalkınmanın Psiko-Sosyal Dinamikleri: Kavramsal Bir Analiz
2	Prof. Dr. A. Konuralp ELİÇİN Dr. Muhammed ÇELİK Arş. Gör. Mihriban OKUR Zir. Müh. Zübeyde YELBOĞA Lisans Öğr. Elif YANIK Lisans Öğr. İrem İnci AKSÜNGER Lisans Öğr. Merve SİBAL Lisans Öğr. Hilal AKTAŞ	Geleceğin Tarım Modeli: Topraksız Tarım Teknolojileri
3	Dr. Muhammed ÇELİK Dr. Şeyhmus DEMİR Arş. Gör. Mihriban OKUR	Topraksız Dikey Tarımın Ekonomik Sürdürülebilirliği
4	Öğr. Gör. Osman KESKİN Doç. Dr. Gülseren ÖZALTAŞ SERÇEK	Gastroinovasyon Merkezlerinin Bölgesel Kalkınmadaki Rolü: Diyarbakır Örneğinde Çok Paydaşlı Bir Gastronomi Ekosistemi Modeli
5	Dr. Öğr. Üyesi Hilal ÖZTAY ÇAĞAN Öğr. Gör. Ali Serhan ÇAĞAN Doç. Dr. Emre BİRİNCİ	İhtisaslaşma Üniversiteleri Çalıştay Deneyimi: Bölgeye ve Katılımcılara Potansiyel Katkıları

2. OTURUM (YÜZ YÜZE)

D SALONU

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Nahit SAYLAK		Tarih: 20 Kasım 2025 (Perşembe) Saat: 14.00 – 15.30
YAZAR BİLGİSİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI	
1	Doç. Dr. Remzi EKİNCİ Prof. Dr. Abdullah SESSİZ Doç. Dr. Saniye Şehnaz ALTUNAKAR MERCAN Doç. Dr. Reşat ESGİCİ	Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma Odağında Biyogaz
2	Y.L. Öğrencisi Zehra Nur GÜLNİHAL Lisans Öğrencisi Ayşe Başak ÇAKMEN Öğr. Gör. Osman KESKİN	İnsektogastronomi: Yenilebilir Böcek Üretiminin Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Fırsat ve Riskleri
3	Y.L. Öğrencisi Miray YAKUT	Sağlık Yönetiminde İletişim Bilimlerinin Akademik Yansımaları
4	Y.L. Öğrencisi Veysi UYSAL	Sağlıkta Kalite ve Hasta Güvenliği Alanında Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Türkiye Örneği
5	Av. Muhyettin ERZEN Öğr. Gör. Osman KESKİN	Turizm İşletmelerinde Hukuki Danışmanlığın Bölgesel Kalkınmaya Katkısı

3. OTURUM (YÜZ YÜZE)

E Salonu

Oturum Başkanı Dr. Şeyhmus DEMİR		Tarih: 20 Kasım (Perşembe) Saat: 14:30 – 16.00
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Prof. Dr. Sabri KARADOĞAN	Dicle Nehri ve Yukarı Havzası'nın Hidrografik Özellikleri ve Çevresel Dinamikleri: Türkiye ve Irak'ın Karşılaştırmalı Analizi
2	Doç. Dr. Mustafa BULUT	Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Ülke Örnekleri
3	Lisans Öğrencisi Yaren BAYAR Öğr. Gör. Osman KESKİN	SKA Odaklı Bölgesel Kalkınmada Duygusal Sürdürülebilirlik Temelli Yöresel Ürün Modeli: Kavurga Örneği
4	Öğr. Gör. Osman KESKİN Lisans Öğrencisi Ayşe Başak ÇAKMEN Y.L. Öğrencisi Zehra Nur GÜLNİHAL	Kadın Üretici Kooperatiflerinin Ağ Temelli Yeniden Örgütlenmesi: Gastronomi Odaklı Bölgesel Kalkınma Modeli
5	Doç. Dr. Mustafa BULUT	Kentleşme ve Biyoçeşitlilik Arasındaki Denge: Sürdürülebilir Şehirlerin İnşası
6	Dr. Şeyhmus DEMİR	Türkiye'de Kalkınmanın Siyaset ile İmtihanı: İdeolojik Yaklaşımların Kalkınma Üzerindeki Etkileri

4. OTURUM (YÜZ YÜZE)

ÇALIŞTAY 1. SALON

Oturum Başkanı Doç. Dr. Kadir GÖKOĞLAN		Tarih: 20 Kasım 2025 (Perşembe) Saat: 14:00 – 15:30
YAZAR BİLGİSİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI	
1	Bilim Uzmanı Meryem KÖK	Muhasebe ve Denetim Alanındaki Çalışmaların Bibliyografik Analizi: (2022-2025)
2	Bilim Uzmanı Meryem KÖK	Bağımsız Denetimin Felsefesi: SMMM Açısından Değerlendirme
3	Uzman Naime KÖK	İç Denetimin Etkinliğinin İşletmelere Sağladığı Faydalar: Bir Literatür İncelenmesi
4	Doç. Dr. Kadir GÖKOĞLAN Doktora Öğrencisi Yunus BÖRÜTEÇENE	Yeşil Denetim, Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Bölgesel Kalkınma Arasındaki Etkileşim: Karşılaştırmalı Bir Analiz
5	Doç. Dr. Kadir GÖKOĞLAN Doktora Öğrencisi Yunus BÖRÜTEÇENE	Sürdürülebilir Kentsel Kalkınma için İç Kontrol ve Denetim Mekanizmalarının Güçlendirilmesi
6	Y.L. Öğrencisi Melike CAN	Organize Sanayi Bölgesindeki Çalışan Kadınların Stres Yönetimi Üzerine Bir Araştırma
7	Y.L. Öğrencisi Meryem CAN	Yönetim Muhasebesinin İnşaat Sektöründe Kurumsal Kaynak Planlama Programlarına Etkisi: Diyarbakır İli Örneği
8	SMMM Ahmet ÜŞEN	Mükelleflerin Vergi Uyumunu Üzerinde Matrah Artırımının Etkileri

5. OTURUM (YÜZ YÜZE)

ÇALIŞTAY 2. SALON

Oturum Başkanı Dr. Gülfer BÜYÜKTAŞ GAYIR	Tarih: 20 Kasım 2025 (Perşembe) Saat: 14.00 – 15.30
--	--

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Prof. Dr. Abddulkadir BİLEN Dr. Hasan SOLMAZ	Dijital Dönüşümün İşletmelerin Muhasebe Fonksiyonundaki Etkileri: TRC2 Bölgesi Örneği
2	Y.L. Öğrencisi Yazgül ALAZ	Bankacılık Sektöründe Sürdürülebilirlik
3	Y. L. Öğrencisi Ufuk Can YERLİ	Lojistikte Yeşil Uygulamalar ve Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma
4	Y.L. Öğrencisi Büşra GÜLER	Enerji Verimliliğinin Ekonomik Büyümeye Etkisi: G20 Ülkeleri Örneği
5	Öğr. Gör. Hilal KOLUMAN	Yerel Kuaförlük Sektörünün Bölgesel Kalkınmadaki Potansiyeli: Bir Alan Araştırması
6	Öğr. Gör. Hilal KOLUMAN	Güzellik Sektöründe Atık Yönetimi Politikalarının Bölgesel Kalkınmaya Etkisi
7	Lisans Öğrencisi Zehra ALTINTAŞ Öğr. Gör. Osman KESKİN	Kuru Kaymağın Tıbbi-Aromatik Ürün Olarak Yeniden Değerlendirilmesi: Yerel Biyoekonomi Perspektifinden Kavramsal Bir Yaklaşım
8	Y.L. Öğrencisi Azize YEŞİL	Cumhuriyetten Günümüze Savunma Sanayiinin Gelişimi

6. OTURUM (ÇEVİRİMİÇİ)

Oturum Başkanı		Tarih: 21 Kasım (Cuma)
Öğr. Gör. Dr. Aziz Mahmut YÜCELEN		Saat: 09.30- 11.00
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Öğr. Gör. Fatma TOPUZ ERYÜRÜK Öğr. Gör. Dr. Hasan ERYÜRÜK	Akıllı Kentler ve Yapay Zekâ: Kentsel Dönüşümde Dijital Teknolojilerin Rolü
2	Öğr. Gör. Fatma TOPUZ ERYÜRÜK	Yapay Zekâ Araçlarının Ön Lisans Öğrencilerinin Öğrenme Süreçlerine Katkısı
3	Dr. Öğr. Üyesi Aziz SARAÇOĞLU	Diyarbakır İlinde Yaz Dönemi NDVI ve Yüzey Sıcaklığı İlişkisinin Uydu Verileri ile Analizi
4	Dr. Semih ASLAN	Göç Olgusunun Kentsel ve Bölgesel Kalkınma Üzerindeki Etkileri
5	Başöğretmen Gülten AKGÜL, Milli Eğitim Müdürü İsmail GÜVEN Başöğretmen İsmail BACAKSIZ	Sanayi Devrimi'nden Akıllı Şehre Londra'nın Dönüşümü
6	Başöğretmen Gülten AKGÜL Öğretmen Emre YONAR Uzman Öğretmen Ayşe K. GÜNEY Öğretmen Gonca KARA	Karanlık Nehirden Aydınlık Şehre: Thames Üzerinden Bir Dönüşüm Hikâyesi
7	Dr. Öğr. Üyesi Eren YILDIRIM	Güneydoğu Anadolu'da Kentsel Hizmetlere Erişimin Mekansal Analizi
8	Bilim Uzmanı Halime GÜMÜŞAY	Diyarbakır Tramvay Hattı ve Güneydoğu Anadolu Yüksek Hızlı Tren Entegrasyonu
Online link: https://diyalog.dicle.edu.tr/isurdev25		
Salon Adı: isurdev25		Parola: :1234

7. OTURUM (ÇEVİRİMİÇİ)

Oturum Başkanı Doktor Öğrt. Üyesi Yunus Korkmaz	Tarih: 21 Kasım (Cuma) Saat: 11.00 – 12.30
---	---

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Murat SARI	Kentsel ve Bölgesel Kalkınmada Göç Olgusunun Rolü ve Etkileri
2	Doç. Dr. Rukiye Mehtap ÖZLÜ	İklim Yönetişiminde Dijital İkizler ve Yapay Zeka: Öngörüye Dayalı Yönetim
3	Dr. Öğr. Üyesi Ezgi PALAS DAĞLI	Belediyelerin Katı Atık Yönetimi ile İlgili Görevlerinin Özel Hukuk Kişileri Tarafından Yerine Getirilme Usulü
4	Dr. Öğr. Üyesi Yelda USAL	Müzeler ve Sürdürülebilir Kalkınmadaki Önemi
5	Prof. Dr. Ali Rıza DEMİRKIRAN Y.Müh. Gönül Gören YÜKSEL	Bingöl İli Çevirme Mikrohavzası Topraklarının Verimlilik Analizi
6	Dr. Emine AKMAN	Turizm Haritasında Kaybolan Bir İlçe: Dargeçit'in Kültürel ve Doğal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi
7	Günay ERDEM Prof. Dr. Rojan GÜMÜŞ Doç. Dr. Berfin VARIŞLI	Yaşlı Bireyler ve Dijital Sağlık Okuryazarlığı

Online link: <https://diyalog.dicle.edu.tr/isurdev25>

Salon Adı: isurdev25

Parola: :1234

8. OTURUM (ÇEVİRİMİÇİ)

Oturum Başkanı Dr. Yusuf YAKŞI		Tarih: 21 Kasım 2025 (Cuma) Saat: 14.00 – 15.30
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Süreyya KOVACI	Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Yenilenebilir Enerji Üretimi ve Dış Ticaret İlişkisi
2	Prof. Dr. Arzdar KİRACI Doktora Öğrencisi Serkan TEMİR	Gaziantep İlinin İpcc Tier-1 ve Tier-2 Yöntemleri ile Karbon Ayak İzi Hesaplaması
3	Bilim Uzmanı Kübra AKSÜNGER	Güneş Enerjisinin Siirt İlinde Uygulanabilirliği: Çevresel ve Ekonomik Etkilerinin İncelenmesi
4	Prof. Dr. Arzdar KİRACI	Güneydoğu Anadolu Bölgesine Uygulanabilecek Bölgesel Kalkınma Odaklı Avrupa Birliği Projelerinin İncelenmesi
5	Dr. Emine AKMAN Dr. Öğr. Üyesi Seda ŞAHİN Lisans Öğrencisi Halil İbrahim KİRAZ	Yapay Zeka Yöntemleri Kullanılarak Göç Olgusunun Değerlendirilmesi
6	Mimar Sultan YILMAZ Prof. Dr. Emine EKİNCİ DAĞTEKİN	Tarihi Kentlerde Yenileme ve Miras Koridoru Yaklaşımı: Diyarbakır Örneği
7	Y.L. Öğrencisi Merve KILIÇ	Sağlık Disiplininde Gelecek Kaygısı Temalı Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi
Online link: https://diyalog.dicle.edu.tr/isurdev25		
Salon Adı: isurdev25		Parola: :1234

9. OTURUM (ÇEVİRİMİÇİ)

Oturum Başkanı Dr. Muhammed ÇELİK		Tarih: 21 Kasım 2025 (Cuma) Saat: 16.00- 17.30
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Öğr. Gör. Dr. Ali Osman ÖZĞAN Prof. Dr. İclal ALUÇLU	Hasta Merkezli Biyofilik Hastane Tasarım Modeli ile Çam & Sakura Şehir Hastanesinin Değerlendirilmesi
2	Öğr. Gör. Dr. Ali Osman ÖZĞAN Prof. Dr. İclal ALUÇLU	Sağlık Yapılarında Biyofilik-Hasta Merkezli Hibrit Tasarım Modeli
3	Dr. Sultan KILIÇ Öğr. Gör. Ayşe ÖKDEM	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Muhasebe Meslek Mensupları ve Bölgesel Kalkınma Arasındaki İlişki
4	Öğr. Gör. Ayşe ÖKDEM Dr. Sultan KILIÇ	Yeşil Denetim Yaklaşımının Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınmaya Katkısı
5	Dr. Öğr. Üyesi Salahattin ALTUNDAĞ	Bölgesel Kalkınma Projelerinde İç Denetim Mekanizmalarının Etkinliği
6	Dr. Öğr. Üyesi Salahattin ALTUNDAĞ	Dijital Muhasebe Uygulamalarının Bölgesel Kalkınma Dinamiklerine Entegrasyonu: Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) Sistemleri Üzerinden Kuramsal Bir Analiz
7	Y.L. Öğrencisi Umuthan AVCI	Acil Yardım ve Afet Yönetimi Alanında Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Türkiye Örneği (2022–2025)
8	Y.L. Öğrencisi Sultan Arzu ORTAÇ	Sağlık Yönetimi Disiplininde Sürdürülebilirlik Eğilimleri
Online link: https://diyalog.dicle.edu.tr/isurdev25		
Salon Adı: isurdev25		Parola: :1234

BİLDİRİ ÖZETLERİ

ABSTRACTS

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Sıra No	YAZAR BİLGİSİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Prof. Dr. Kasım TATLILIOĞLU	Sürdürülebilir Kalkınmanın Psiko-Sosyal Dinamikleri: Kavramsal Bir Analiz
2	Prof. Dr. A. Konuralp ELİÇİN Dr. Muhammed ÇELİK Arş. Gör. Mihriban OKUR Zir. Müh. Zübeyde YELBOĞA Lisans Öğr. Elif YANIK Lisans Öğr. İrem İnci AKSÜNGER Lisans Öğr. Merve SİBAL Lisans Öğr. Hilal AKTAŞ	Geleceğin Tarım Modeli: Topraksız Tarım Teknolojileri
3	Dr. Muhammed ÇELİK Dr. Şeyhmus DEMİR Arş. Gör. Mihriban OKUR	Topraksız Dikey Tarımın Ekonomik Sürdürülebilirliği
4	Öğr. Gör. Osman KESKİN Doç. Dr. Gülseren ÖZALTAŞ SERÇEK	Gastroinovasyon Merkezlerinin Bölgesel Kalkınmadaki Rolü: Diyarbakır Örneğinde Çok Paydaşlı Bir Gastronomi Ekosistemi Modeli
5	Dr. Öğr. Üyesi Hilal ÖZTAY ÇAĞAN Öğr. Gör. Ali Serhan ÇAĞAN Doç. Dr. Emre BİRİNCİ	İhtisaslaşma Üniversiteleri Çalıştay Deneyimi: Bölgeye ve Katılımcılara Potansiyel Katkıları
6	Doç. Dr. Remzi EKİNCİ Prof. Dr. Abdullah SESSİZ Doç. Dr. Saniye Şehnaz ALTUNAKAR MERCAN Doç. Dr. Reşat ESGİCİ	Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma Odağında Biyogaz

7	Y.L. Öğrencisi Zehra Nur GÜLNİHAL Lisans Öğrencisi Ayşe Başak ÇAKMEN Öğr. Gör. Osman KESKİN	İnsektogastronomi: Yenilebilir Böcek Üretiminin Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Fırsat ve Riskleri
8	Y.L. Öğrencisi Miray YAKUT	Sağlık Yönetiminde İletişim Bilimlerinin Akademik Yansımaları
9	Y.L. Öğrencisi Veysi UYSAL	Sağlıkta Kalite ve Hasta Güvenliği Alanında Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Türkiye Örneği
10	Av. Muhyettin ERZEN Öğr. Gör. Osman KESKİN	Turizm İşletmelerinde Hukuki Danışmanlığın Bölgesel Kalkınmaya Katkısı
11	Prof. Dr. Sabri KARADOĞAN	Dicle Nehri ve Yukarı Havzası'nın Hidrografik Özellikleri ve Çevresel Dinamikleri: Türkiye ve Irak'ın Karşılaştırmalı Analizi
12	Doç. Dr. Mustafa BULUT	Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Ülke Örnekleri
13	Lisans Öğrencisi Yaren BAYAR Öğr. Gör. Osman KESKİN	SKA Odaklı Bölgesel Kalkınmada Duygusal Sürdürülebilirlik Temelli Yöresel Ürün Modeli: Kavurga Örneği
14	Öğr. Gör. Osman KESKİN Lisans Öğrencisi Ayşe Başak ÇAKMEN Y.L. Öğrencisi Zehra Nur GÜLNİHAL	Kadın Üretici Kooperatiflerinin Ağ Temelli Yeniden Örgütlenmesi: Gastronomi Odaklı Bölgesel Kalkınma Modeli
15	Doç. Dr. Mustafa BULUT	Kentleşme ve Biyoçeşitlilik Arasındaki Denge: Sürdürülebilir Şehirlerin İnşası
16	Dr. Şeyhmus DEMİR	Türkiye'de Kalkınmanın Siyaset ile İmtihanı: İdeolojik Yaklaşımların Kalkınma Üzerindeki Etkileri
17	Bilim Uzmanı Meryem KÖK	Muhasebe ve Denetim Alanındaki Çalışmaların Bibliyografik Analizi: (2022-2025)
18	Bilim Uzmanı Meryem KÖK	Bağımsız Denetimin Felsefesi: SMMM Açısından Değerlendirme
19	Uzman Naime KÖK	İç Denetimin Etkinliğinin İşletmelere Sağladığı Faydalar: Bir Literatür İncelenmesi
20	Doç. Dr. Kadir GÖKOĞLAN	Yeşil Denetim, Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Bölgesel Kalkınma Arasındaki Etkileşim: Karşılaştırmalı Bir Analiz

	Doktora Öğrencisi Yunus BÖRÜTEÇENE	
21	Doç. Dr. Kadir GÖKOĞLAN Doktora Öğrencisi Yunus BÖRÜTEÇENE	Sürdürülebilir Kentsel Kalkınma için İç Kontrol ve Denetim Mekanizmalarının Güçlendirilmesi
22	Y.L. Öğrencisi Melike CAN	Organize Sanayi Bölgesindeki Çalışan Kadınların Stres Yönetimi Üzerine Bir Araştırma
23	Y.L. Öğrencisi Meryem CAN	Yönetim Muhasebesinin İnşaat Sektöründe Kurumsal Kaynak Planlama Programlarına Etkisi: Diyarbakır İli Örneği
24	SMMM Ahmet ÜŞEN	Mükelleflerin Vergi Uyumuna Üzerinde Matrah Artırımının Etkileri
25	Prof. Dr. Abddulkadir BİLEN Dr. Hasan SOLMAZ	Dijital Dönüşümün İşletmelerin Muhasebe Fonksiyonundaki Etkileri: TRC2 Bölgesi Örneği
26	Y.L. Öğrencisi Yazgül ALAZ	Bankacılık Sektöründe Sürdürülebilirlik
27	Y. L. Öğrencisi Ufuk Can YERLİ	Lojistikte Yeşil Uygulamalar ve Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma
28	Y.L. Öğrencisi Büşra GÜLER	Enerji Verimliliğinin Ekonomik Büyümeye Etkisi: G20 Ülkeleri Örneği
29	Öğr. Gör. Hilal KOLUMAN	Yerel Kuaförlük Sektörünün Bölgesel Kalkınmadaki Potansiyeli: Bir Alan Araştırması
30	Öğr. Gör. Hilal KOLUMAN	Güzellik Sektöründe Atık Yönetimi Politikalarının Bölgesel Kalkınmaya Etkisi
31	Lisans Öğrencisi Zehra ALTINTAŞ Öğr. Gör. Osman KESKİN	Kuru Kaymağın Tıbbi-Aromatik Ürün Olarak Yeniden Değerlendirilmesi: Yerel Biyoekonomi Perspektifinden Kavramsal Bir Yaklaşım
32	Y.L. Öğrencisi Azize YEŞİL	Cumhuriyetten Günümüze Savunma Sanayiinin Gelişimi
33	Öğr. Gör. Fatma TOPUZ ERYÜRÜK Öğr. Gör. Dr. Hasan ERYÜRÜK	Akıllı Kentler ve Yapay Zekâ: Kentsel Dönüşümde Dijital Teknolojilerin Rolü
34	Öğr. Gör. Fatma TOPUZ ERYÜRÜK	Yapay Zekâ Araçlarının Ön Lisans Öğrencilerinin Öğrenme Süreçlerine Katkısı
35	Dr. Öğr. Üyesi Aziz SARAÇOĞLU	Diyarbakır İlinde Yaz Dönemi NDVI ve Yüzey Sıcaklığı İlişkisinin Uydu Verileri ile Analizi

36	Dr. Semih ASLAN	Göç Olgusunun Kentsel ve Bölgesel Kalkınma Üzerindeki Etkileri
37	Başöğretmen Gülten AKGÜL, Milli Eğitim Müdürü İsmail GÜVEN Başöğretmen İsmail BACAĞIZ	Sanayi Devrimi'nden Akıllı Şehre Londra'nın Dönüşümü
38	Başöğretmen Gülten AKGÜL Öğretmen Emre YONAR Uzman Öğretmen Ayşe K. GÜNEY Öğretmen Gonca KARA	Karanlık Nehirden Aydınlık Şehre: Thames Üzerinden Bir Dönüşüm Hikâyesi
39	Dr. Öğr. Üyesi Eren YILDIRIM	Güneydoğu Anadolu'da Kentsel Hizmetlere Erişimin Mekansal Analizi
40	Bilim Uzmanı Halime GÜMÜŞAY	Diyarbakır Tramvay Hattı ve Güneydoğu Anadolu Yüksek Hızlı Tren Entegrasyonu
41	Dr. Öğr. Üyesi Murat SARI	Kentsel ve Bölgesel Kalkınmada Göç Olgusunun Rolü ve Etkileri
42	Doç. Dr. Rukiye Mehtap ÖZLÜ	İklim Yönetişiminde Dijital İkizler ve Yapay Zeka: Öngörüye Dayalı Yönetim
43	Dr. Öğr. Üyesi Ezgi PALAS DAĞLI	Belediyelerin Katı Atık Yönetimi ile İlgili Görevlerinin Özel Hukuk Kişileri Tarafından Yerine Getirilme Usulü
44	Dr. Öğr. Üyesi Yelda USAL	Müzeler ve Sürdürülebilir Kalkınmadaki Önemi
45	Prof. Dr. Ali Rıza DEMİRKIRAN Y.Müh. Gönül Gören YÜKSEL	Bingöl İli Çevirme Mikrohavzası Topraklarının Verimlilik Analizi
46	Dr. Emine AKMAN	Turizm Haritasında Kaybolan Bir İlçe: Dargeçit'in Kültürel ve Doğal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi
47	Y. L. Günay ERDEM Prof. Dr. Rojan GÜMÜŞ Doç. Dr. Berfin VARIŞLI	Yaşlı Bireyler ve Dijital Sağlık Okuryazarlığı

48	Dr. Öğr. Üyesi Süreyya KOVACI	Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Yenilenebilir Enerji Üretimi ve Dış Ticaret İlişkisi
49	Prof. Dr. Arzdar KİRACI Doktora Öğrencisi Serkan TEMİR	Gaziantep İlinin Ipcc Tier-1 ve Tier-2 Yöntemleri ile Karbon Ayak İzi Hesaplaması
50	Bilim Uzmanı Kübra AKSÜNGER	Güneş Enerjisinin Siirt İlinde Uygulanabilirliği: Çevresel ve Ekonomik Etkilerinin İncelenmesi
51	Prof. Dr. Arzdar KİRACI	Güneydoğu Anadolu Bölgesine Uygulanabilecek Bölgesel Kalkınma Odaklı Avrupa Birliği Projelerinin İncelenmesi
52	Dr. Emine AKMAN Dr. Öğr. Üyesi Seda ŞAHİN Lisans Öğrencisi Halil İbrahim KİRAZ	Yapay Zeka Yöntemleri Kullanılarak Göç Olgusunun Değerlendirilmesi
53	Mimar Sultan YILMAZ Prof. Dr. Emine EKİNCİ DAĞTEKİN	Tarihi Kentlerde Yenileme ve Miras Koridoru Yaklaşımı: Diyarbakır Örneği
54	Y.L. Öğrencisi Merve KILIÇ	Sağlık Disiplininde Gelecek Kaygısı Temalı Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi
55	Öğr. Gör. Dr. Ali Osman ÖZĞAN Prof. Dr. İclal ALUÇLU	Hasta Merkezli Biyofilik Hastane Tasarım Modeli ile Çam & Sakura Şehir Hastanesinin Değerlendirilmesi
56	Öğr. Gör. Dr. Ali Osman ÖZĞAN Prof. Dr. İclal ALUÇLU	Sağlık Yapılarında Biyofilik-Hasta Merkezli Hibrit Tasarım Modeli
57	Dr. Sultan KILIÇ Öğr. Gör. Ayşe ÖKDEM	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Muhasebe Meslek Mensupları ve Bölgesel Kalkınma Arasındaki İlişki
58	Öğr. Gör. Ayşe ÖKDEM Dr. Sultan KILIÇ	Yeşil Denetim Yaklaşımının Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınmaya Katkısı
59	Dr. Öğr. Üyesi Salahattin ALTUNDAĞ	Bölgesel Kalkınma Projelerinde İç Denetim Mekanizmalarının Etkinliği
60	Dr. Öğr. Üyesi Salahattin ALTUNDAĞ	Dijital Muhasebe Uygulamalarının Bölgesel Kalkınma Dinamiklerine Entegrasyonu: Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) Sistemleri Üzerinden Kuramsal Bir Analiz

61	Y.L. Öğrencisi Umuthan AVCI	Acil Yardım ve Afet Yönetimi Alanında Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Türkiye Örneği (2022–2025)
62	Y.L. Öğrencisi Sultan Arzu ORTAÇ	Sağlık Yönetimi Disiplininde Sürdürülebilirlik Eğilimleri

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN PSİKO-SOSYAL DİNAMİKLERİ: KAVRAMSAL BİR ANALİZ

Kasım TATLILIOĞLU

Prof. Dr., Bingöl Üniversitesi, kasimtatlilioğlu@gmail.com

ÖZET

Kalkınma kavramı, genel kanının aksine ekonomik büyümeden farklı ve ondan daha geniş bir kavramı işaret etmektedir. Alanda geliştirilen teoriler incelendiğinde de birçoğunun gelişme, büyüme, kalkınma şeklinde iç içe geçen yöntem ve içeriklerle tartışıldığı görülmektedir. Ancak İkinci Dünya Savaşı'nın yıkıcı etkileri ile sosyal nitelikte insani sorunların yaşanması kalkınmanın, büyümeden ayrılması gerektiğini göstermiştir. Sürdürülebilirlik ilk bakışta çevresel bir kavram olarak değerlendirilse de geline aşamada çevresel, finansal ve sosyal alanlarda da ön plana çıkmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı, ekolojik dengeyi bozmadan kalkınmanın gerçekleştirilmesini hedeflemektedir. Aynı zamanda bilgi ve iletişim teknolojileri de ülkelerin kalkınmasının, rekabet gücünün ve genel olarak toplum refahının belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Toplumların asgari yaşam koşullarının iyileştirilerek, refahına ivme kazandırılması ve topyekûn kalkınmışlığın devamlı kılınması, sürdürülebilir kalkınma ile ifade edilmektedir. Diğer yandan 21.yy'ın başlarında ortaya çıkan ve II. Dünya Savaşı sonrası önem kazanan küresel rekabet ve kalkınma olgusu, finansal ve sosyal rekabet edebilirliğin yerele taşınmasına yol açmıştır. Dünya genelinde yaşanan ekonomik gelişmeler ve değişmeler sonucu, ülkeler gerek yönetim yapısında ve gerekse kalkınma anlayışı açısından birtakım yeni arayışlara gitmiştir. Sanayi devrimi sonrasında hızlanan teknolojik gelişmelere paralel olarak kalkınma yaklaşımlarında da radikal değişiklikler gözlemlenmiş, bölgesel kalkınmaya yönetecek kurumlara olan ihtiyaç belirgin bir hal almaya başlamıştır. Kalkınmanın bölgesel alanda gerçekleşmesi, bölgede bulunan potansiyelin ortaya çıkarılarak bunun kullanılması sonucu ile ilgilidir. Dünyanın özellikle 1980'lerden sonra ulusal kalkınmacılıktan yeni bir kalkınmacılık formuna geçişe tanıklık ettiği şeklindeki gözlem kalkınma tartışmalarında son yıllarda çokça tartışılan bir gözlemdir. Buna ek olarak, kalkınma kavramının tamamen işlevini ve anlamını yitirdiği gözlemi de literatürde yaygın bir tartışma konusudur. Bu çalışmada sürdürülebilir psiko-sosyal kalkınma anlayışına ilişkin kavramsal bir çerçeve ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Kalkınma Politikaları, Bölgesel Kalkınma, Sürdürülebilir Kalkınma, Sosyal Kalkınma.

THE PSYCHO-SOCIAL DYNAMICS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: A CONCEPTUAL ANALYSIS

ABSTRACT

Contrary to the general view, the concept of development refers to a concept which is different and more comprehensive than the economic growth. A review on the theories developed in the field reveals that most of these theories discuss the subject with intervened methods and contents, as in the example of growth and development. However devastating effects and humanitarian effects of the Second World War shed light on the necessity to differentiate between growth and development. Although sustainability is considered an environmental concept at first glance, it also comes to the fore in environmental, financial and social areas at the present stage. The sustainable development approach aims to achieve development without disturbing the ecological balance. At the same time, information and communication technologies play an essential role in determining society's development, competitiveness, and welfare in general. Sustainable development is defined as improving the minimum living conditions of societies, accelerating their welfare and maintaining the overall development. On the other hand, emerging at the beginning of the 21st century and II. The phenomenon of global competition and development, which gained importance after World War II, led to the transfer of financial and social competitiveness to the local. As a result of the economic developments and changes around the world, countries went to a number of new quests both in terms of the management structure and understanding of development. In parallel with the accelerating technological developments in the aftermath of the industrial revolution, radical changes have been observed in development approaches and the need for institutions to manage regional development started to become evident. The realization of development in the regional area is related to the result of revealing the potential in the region and using it. The argument that the world has been witnessing a transformation from national developmentalism towards a new form of developmentalism especially after the 1980s has increasingly become more widespread in the development literature. Moreover, the concerned literature has recently been dominated by the provocative claim that the notion of development itself is no longer operational and meaningful. In this study aims to explain a conceptual network about sustainable psycho-social development perspective.

Keywords: Development, Development Policies, Regional Development, Sustainable Development, Social Development.

GELECEĞİN TARIM MODELİ: TOPRAKSIZ TARIM TEKNOLOJİLERİ

A. Konuralp ELİÇİN

Prof. Dr., Dicle Üniversitesi, konuralp.elicin@dicle.edu.tr

Muhammed ÇELİK

Dr. Dicle Üniversitesi, muhammed.celik@dicle.edu.tr

Mihriban OKUR

Arş. Gör., Dicle Üniversitesi, mihriban.okur@dicle.edu.tr

Zübeyde YELBOĞA

Zir. Müh., Dicle Üniversitesi, zubeyde.yelboga.21@gmail.com

Elif YANIK

Lisans Öğr., Dicle Üniversitesi, yanikelif00@gmail.com

İrem İnci AKSÜNGER

Lisans Öğr., Dicle Üniversitesi, aksinci87@gmail.com

Merve SİBAL

Lisans Öğr., Dicle Üniversitesi, sibalmerve46@gmail.com

Hilal AKTAŞ

Lisans Öğr., Dicle Üniversitesi, hilal.aktass21@gmail.com

ÖZET

Ortalama sağlıklı bir insanın ortalama olarak günlük alması gereken kalori miktarının 1500-2000 olduğu ve 2050 yılına kadar dünya nüfusunun 11 milyara yaklaşması beklentisinden yola çıkarak günümüzde kullanılan bitkisel üretim alanlarının artırılması gerekmektedir. Fakat bu gelecekte pek mümkün görülmemektedir. Dünyamızda giderek artan küresel ısınma tehdidi ve buna bağlı olarak değişen iklim koşulları, hızlı gelişen kentleşmeden kaynaklı olumsuzluklar, küresel ekonomik değişkenlikler, bilinçsiz su kullanımından kaynaklı su kıtlığı, çölleşmeye bağlı olarak tarım arazilerindeki azalmalar ve artan metan salınımı gibi faktörler, geleneksel tarımın artan gıda talebini karşılamada olumsuz yönde etki etmektedir. Bununla birlikte geleneksel tarımda aşırı gübre kullanımı ve verimi artırmak için kullanılan tarım ilaçları toprağın ekosisteminde geri dönülemez tahribatlara yol açarak tarım yapılabilir arazilerin azalmasına yol açmaktadır. Bu nedenle araştırmalar giderek artan gıda talebini karşılayabilmek için yeni ve sürdürülebilir tarım yöntemleri üzerine yoğunlaşmıştır. Araştırmalarda, toprak içerisinde bulunan besin değerlerindeki azalmalar sonucu toprak verimliliğindeki düşüşler, iklimsel değişkenlik, sulama sularındaki kısıtlar ve giderek artan enerji maliyetleri ön planda tutulması gereken parametreler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tüm bu yeni yöntem arayışlarında topraksız yetiştirme yöntemleri, bu yöntemler içinde de özellikle hidroponik yöntemler ön plana çıkmaktadır. Bu sistemlerin en büyük avantajları, toprak yapısına bağlı olmayan verimli üretim, iklimsel faktörlere bağlı olmayan sürekli üretimlerin gerçekleştirilebilir olması, hassas mekanizasyon yöntemleriyle çevresel kontrollerin sağlanarak büyümenin ve verimliliğin daha iyi gözlemlenebilir olabilmesi, suyun ve besin maddelerinin yeniden kullanılarak kaynak verimliliğinin üst düzeylere çıkarılabilmesi, toprak kaynaklı hastalıkların önlenabilir ve tarımsal ilaçların kullanımının azaltılabilir olması, bitki artıklarının imhasındaki problemlerin azaltılabilir olması, üretimlerdeki işgücünden ve zamandan tasarruf edilebilir olması ve birim alanda daha fazla üretim yapılabilir olması, olarak görülmektedir.

Yapılan bu araştırmada, küçük ve büyük ölçekli, katı ortam ve sulu ortam topraksız tarım yöntemlerinin şehirde ve kırsal alanlarda uygulanabilirliği, üretim yöntem ve modellerinin teknik yönden araştırılması, tarımsal mekanizasyon teknolojilerinin kullanılabilirliği ve yöntemlerin ilk yatırım ve işletme maliyetleri karşılaştırmalı olarak ortaya konulacaktır. Araştırmanın sonucunda şehir ve kırsalda uygulanabilirliği en yüksek yöntemler belirlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Topraksız Tarım Yöntemleri, Hidroponik Yetiştiricilik, Ekonomik Sürdürülebilirlik, Kentsel Tarım, Permakültür

THE AGRICULTURAL MODEL OF THE FUTURE: SOIL-LESS AGRICULTURAL TECHNOLOGIES

ABSTRACT

Given that the average healthy person requires an average daily calorie intake of 1500-2000 calories and that the world population is expected to approach 11 billion by 2050, there is a need to increase the amount of crop production currently used. However, this does not seem likely in the future. Factors such as the increasing threat of global warming and the changing climate conditions resulting from it, the negative effects of rapidly developing urbanization, global economic volatility, water scarcity due to unconscious water use, the decrease in agricultural lands due to desertification, and increasing methane emissions have a negative impact on traditional agriculture in meeting the increasing food demand. However, excessive use of fertilizers and pesticides used to increase yields in traditional agriculture cause irreversible damage to the soil ecosystem, leading to a decrease in arable land. Therefore, research has focused on new and sustainable agricultural methods to meet the ever-increasing food demand. In these studies, decreases in soil fertility due to decreases in nutrient values in the soil, climatic variability, restrictions on irrigation water and increasing energy costs are the parameters that should be kept in the foreground.

In all these new method searches, soilless cultivation methods, and particularly hydroponic methods, are gaining prominence. The greatest advantages of these systems are seen as efficient production independent of soil structure, the ability to achieve continuous production independent of climatic factors, better monitoring of growth and productivity by ensuring precise mechanization, the ability to reuse water and nutrients, maximizing resource efficiency, preventing soil-borne diseases and reducing the use of pesticides, reducing problems with plant residue disposal, saving labor and time in production, and enabling greater production per unit area.

This research will explore the applicability of small and large scale, solid and hydroponic soilless farming methods in urban and rural areas, technically explore production methods and models, compare the availability of agricultural mechanization technologies, and compare the initial investment and operating costs of these methods. The research will identify the methods most applicable in urban and rural settings.

Keywords: Soilless Agriculture Methods, Hydroponic Cultivation, Economic Sustainability, Urban Agriculture, Permaculture

TOPRAKSIZ DİKEY TARIMIN EKONOMİK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Muhammed ÇELİK

Dr., Dicle Üniversitesi, muhammed.celik@dicle.edu.tr

Şeyhmus DEMİR

Dr., Dicle Üniversitesi, demirs4780@gmail.com

Mihriban OKUR

Arş. Gör., Dicle Üniversitesi, mihriban.okur@dicle.edu.tr

ÖZET

Küresel nüfus artışı, hızlı kentleşme ve iklim değişikliği, geleneksel tarım yöntemlerinin sürdürülebilirliğini ve yeterliliğini giderek zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda, topraksız dikey tarım sistemleri (vertical farming) hem kaynak verimliliği hem de üretim sürekliliği açısından kent ve kırsallık kavramlarına bağlı kalınmadan yenilikçi ve destekleyici model olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmada, dikey tarım sistemlerinin ekonomik sürdürülebilirliği Diyarbakır şartlarında çok boyutlu bir yaklaşımla incelenmiştir. Araştırma, yatırım maliyetleri, enerji ve su tüketimi, üretim verimliliği, işgücü gereksinimi ve pazarlama dinamikleri gibi temel ekonomik göstergeler üzerinden değerlendirme yapmaktadır. Elde edilen bulgular, ilk kurulum maliyetlerinin yüksek olmasına rağmen, uzun vadede düşük su ve arazi kullanımı, yıl boyu üretim olanağı, küçük alan-yüksek verim ve yerel pazarlara yakınlık gibi avantajların ekonomik sürdürülebilirliği güçlendirdiğini göstermektedir. Ayrıca yenilenebilir enerji (güneş-biyoenjerji) entegrasyonu ve otomasyon teknolojilerinin kullanımı, enerji giderlerini azaltarak sistemin finansal geri dönüş süresini kısaltmaktadır. Bununla birlikte, ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için enerji verimliliği, yerel pazar talebi ve üretim ölçeğinin dikkatle planlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, topraksız dikey tarım; başlangıçta yüksek sermaye gerektiren ancak uzun vadede çevresel, ekonomik ve sosyal faydalarıyla kentsel gıda güvenliği açısından stratejik bir çözüm potansiyeli taşıyan bir üretim modelidir. Bu çalışmanın bulguları, dikey tarım yatırımlarının fizibilite analizlerinde kullanılabilecek temel parametreleri ortaya koymakta ve gelecekteki araştırmalar için ekonomik optimizasyon modellerine temel oluşturmaktadır. Oluşturduğumuz üretim modeli bölge şartlarında maksimum verim ve sürdürülebilir topraksız dikey tarım açısından yatırımcılar ve politika yapımcılar için önemli bir veri havuzu ve yenilenebilir enerji entegreli sistematik bir modeldir.

Anahtar Kelimeler: Dikey Tarım, Topraksız Tarım, Ekonomik Sürdürülebilirlik, Kentsel Tarım.

ECONOMIC SUSTAINABILITY OF SOILLESS VERTICAL FARMING

ABSTRACT

Global population growth, rapid urbanization, and climate change are increasingly challenging the sustainability and adequacy of traditional agricultural practices. In this context, *soilless vertical farming systems* emerge as innovative and supportive models that enhance resource efficiency and production continuity, independent of urban or rural constraints. This study examines the *economic sustainability* of vertical farming systems under the conditions of Diyarbakır through a multidimensional approach. The research evaluates key economic indicators such as investment costs, energy and water consumption, production efficiency, labor requirements, and marketing dynamics. The findings indicate that although the initial setup costs are high, long-term advantages—such as reduced water and land use, year-round production capability, high yield in small areas, and proximity to local markets—strengthen economic sustainability. Moreover, the integration of renewable energy (solar-bioenergy) and automation technologies reduces energy expenses, thereby shortening the system's financial payback period. However, achieving economic sustainability requires careful planning of energy efficiency, local market demand, and production scale.

In conclusion, soilless vertical farming represents a production model that demands high initial capital but offers significant *environmental, economic, and social benefits* in the long run, providing a strategic solution for urban food security. The findings of this study reveal essential parameters that can be utilized in the feasibility analyses of vertical farming investments and serve as a foundation for future research on economic optimization models. The production model developed in this research provides an integrated and renewable energy-based systematic framework designed to achieve maximum efficiency and sustainable soilless vertical farming under regional conditions, offering valuable data for investors and policymakers alike.

Keywords: Vertical Farming, Soilless Farming, Economic Sustainability, Urban Farming.

GASTROİNOVASYON MERKEZLERİNİN BÖLGESEL KALKINMADAKİ ROLÜ: DİYARBAKIR ÖRNEĞİNDE ÇOK PAYDAŞLI BİR GASTRONOMİ EKOSİSTEMİ MODELİ

Osman KESKİN

Öğr. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, okeskin@beu.edu.tr

Gülseren ÖZALTAŞ SERÇEK

Doç. Dr., Mardin Artuklu Üniversitesi, gulserenozaltassercek@artuklu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Diyarbakır'daki Gastroinovasyon Merkezi örneği üzerinden gastronomi temelli bölgesel kalkınmayı güçlendirmeye yönelik çok paydaşlı bir yönteşim modeli geliştirmeyi amaçlamaktadır. Gastronomi, yalnızca ekonomik üretim alanı olmanın yanı sıra kültürel mirasın korunması, kadın girişimciliğinin desteklenmesi, nitelikli eğitim ve istihdamın artırılması için stratejik bir araç olarak ele alınmıştır. Araştırma, nitel durum analizi ve paydaş temelli modelleme yaklaşımlarının birlikte kullanıldığı nitel bir çalışmadır. Veri olarak kamuya açık belgeler ve ikincil verilerden yararlanılmıştır. Bulgular, kurumlar arası koordinasyon eksikliği, bürokratik sınırlılıklar ve paydaşlar arasındaki etkileşim zayıflığını ortaya koymuştur. Bu bulgular doğrultusunda geliştirilen “Gastronomi Ekosistem Modeli”, üniversite, kamu kurumları, yerel yönetimler, STK'lar, kadın kooperatifleri ve özel sektörü tek çatı altında buluşturan bütünleşik bir yapıdır. Model (1) Eğitim ve mesleki kurslar, (2) Sağlık ve kalite, (3) Kültürel mirasın korunması, (4) Eğitimde yaygınlaştırma, (5) İstihdam ve uluslararasılaştırma, (6) Ar-Ge ve proje geliştirme olarak altı bileşenden oluşmaktadır. Bu sistem, eğitimden üretime, projeden istihdama uzanan döngüsel bir yapıyla gastronomi alanında sürdürülebilir kalkınmayı hedeflemektedir. Sonuç olarak, önerilen model Diyarbakır örneğinde geliştirilen; sosyal, kültürel ve ekonomik yönleriyle bütünleşik, sürdürülebilir ve katılımcı bir bölgesel kalkınma yaklaşımı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi, Bölgesel Kalkınma, Paydaş Temelli Modelleme, Nitel Durum Analizi, Gastroinovasyon

DEVELOPING A MULTI-STAKEHOLDER GASTROINNOVATION MODEL FOR REGIONAL DEVELOPMENT: THE CASE OF DİYARBAKIR

ABSTRACT

This study aims to develop a multi-stakeholder governance model to strengthen gastronomy-based regional development through the case of the Gastroinnovation Center in Diyarbakır. Gastronomy is addressed not merely as an area of economic production but as a strategic instrument for the preservation of cultural heritage, the promotion of women's entrepreneurship, and the enhancement of qualified education and employment opportunities. The research adopts a qualitative approach, combining case study analysis and stakeholder-based modeling. Publicly available institutional documents and secondary data sources were utilized. The findings reveal weaknesses in inter-institutional coordination, bureaucratic constraints, and insufficient interaction among stakeholders. Based on these findings, the proposed "Gastronomy Ecosystem Model" establishes an integrated structure that brings together universities, public institutions, local governments, NGOs, women's cooperatives, and the private sector under a unified governance framework. The model consists of six components: (1) Education and vocational training courses, (2) Health and quality, (3) Preservation of cultural heritage, (4) Dissemination of education, (5) Employment and internationalization, and (6) R&D and project development. This system seeks to achieve sustainable development in the field of gastronomy through a cyclical structure that connects education, production, project implementation, and employment. Consequently, the proposed model presents a sustainable, participatory, and integrative approach to regional development, combining social, cultural, and economic dimensions within the context of Diyarbakır.

Keywords: Gastronomy, Regional Development, Stakeholder-Based Modeling, Qualitative Case Analysis, Gastroinnovation

İHTİSASLAŞMA ÜNİVERSİTELERİ ÇALIŞTAY DENEYİMİ: BÖLGEYE VE KATILIMCILARA POTANSİYEL KATKILARI*

Hilal ÖZTAY ÇAĞAN

Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, hoztay@kastamonu.edu.tr

Ali Serhan ÇAĞAN

Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi, ascagan@kastamonu.edu.tr

Emre BİRİNCİ

Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi, ebirinci@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, Yükseköğretim Kurulu'nun yürüttüğü “Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı” kapsamında yer alan üniversitelerin katılımıyla düzenlenen bir çalıştay ve çalıştay katılımcılarından elde edilen verilerle yürütülmüş niceliksel araştırma süreçlerini kapsamaktadır. Çalıştayın temel amacı, ihtisaslaşma sürecinde edinilen bilgi ve deneyimlerin paylaşılması, iyi uygulama örneklerinin değerlendirilmesi, yapısal sorunların tartışılması ve geleceğe yönelik stratejik iş birliklerinin geliştirilmesidir. Bu kapsamdaki “İhtisaslaşma Üniversiteleri Çalıştayı: Deneyimler ve Gelecek Perspektifi” başlıklı çalıştay 6-7 Ekim 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda ihtisaslaşma üniversitelerinin sorunları, ilgili çözüm önerileri, politika ve strateji önerileri altı tematik çalışma grubunda tartışılmıştır. Bu temalar, iyi uygulama örnekleri ve başarı hikayeleri; üniversite/özel sektör/kamu /STK iş birliği modelleri; fikri ve sınai mülkiyet hakları, teknoloji transferi ve ticarileştirme; bölgesel kalkınmaya katkı, sürdürülebilirlik ve yerelden ulusala yayılım süreci; ihtisaslaşma üniversitelerinin sorunlarının tespiti ve çözüm önerileri; politika önerileri ve stratejik yol haritası şeklinde sıralanabilir.

Çalıştay 25 ihtisaslaşma üniversitesinden toplam 54 akademisyenin katkı sunması ile sonuçlanmıştır. Sonuç olarak “Yönetişim, kurumsal yapılanma ve liderlik”, “İzleme, değerlendirme ve performans yönetimi”, “Politika, strateji ve uyum”, “İnsan kaynağı ve kapasite gelişimi”, “İş birliği, ağlar ve ortaklıklar”, ve “Ticarileşme, yenilikçilik ve finansman” konu başlıkları altında öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca çalıştay katılımcılarının ihtisaslaşma süreçlerine yönelik tutum, niyet ve farkındalıklarının da etkinlikte edindikleri deneyimle değişim gösterip göstermeyeceği niceliksel araştırma yöntemi ile araştırılmıştır. Bu amaçla çalıştayda tematik masalarda görevli ya da dinleyici pozisyonunda katılım sağlayan kişilerden elde edilen toplam 141 anket verisi analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre katılımcıların çalıştay öncesindeki tutum ve farkındalıklarında anlamlı bir değişim gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Kalkınma, Misyon Farklılaşması, Stratejik Planlama, Sürdürülebilir Kalkınma, Deneyim Paylaşımı.

* Bu bildiri, Kastamonu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri kapsamında yürütülen Kü-İht/Ar-Ge/2025-10 numaralı proje kapsamında elde edilen sonuçlardan oluşmaktadır.

SPECIALIZED UNIVERSITIES WORKSHOP EXPERIENCE: POTENTIAL CONTRIBUTIONS TO THE REGION AND PARTICIPANTS

ABSTRACT

The study focuses on a workshop conducted with the participation of universities engaged in the Regional Development-Oriented Mission Differentiation and Specialization Program led by the Council of Higher Education (YÖK), and on quantitative analyses derived from data gathered during this event. The primary objective of the workshop was to facilitate the exchange of knowledge and experiences gained throughout the specialization process, to evaluate exemplary practices, to address structural challenges, and to foster strategic collaborations for future development. In this context, the “*Specialized Universities Workshop: Experiences and Future Perspectives*” was convened on October 6–7, 2025, bringing together representatives from specialized universities across the country. The workshop facilitated discussions within six thematic working groups addressing the key challenges encountered by specialized universities, possible solution pathways, and relevant policy and strategy recommendations. The thematic areas addressed in the workshop included: best practices and success stories; collaboration models among universities, the private sector, public institutions, and NGOs; intellectual and industrial property rights, technology transfer, and commercialization; contributions to regional development, sustainability, and the diffusion process from local to national levels; identification of key challenges faced by specialized universities and potential solutions; policy recommendations and strategic roadmaps.

The workshop brought together 54 academics from 25 specialized universities, whose participation contributed significantly to the discussions and outcomes. As a result, recommendations were developed under the following key themes: governance, institutional structuring, and leadership; monitoring, evaluation, and performance management; policy, strategy, and alignment; human resources and capacity development; cooperation, networks, and partnerships; and commercialization, innovation, and financing. In addition, a quantitative research design was employed to examine whether the participants’ attitudes, intentions, and awareness regarding the specialization processes changed as a result of their experience in the workshop. For this purpose, a total of 141 survey responses were collected from individuals who participated in the workshop either as members of thematic tables or as audience participants. The results demonstrated a notable positive change in participants’ attitudes, and awareness concerning the specialization processes as a result of their engagement in the workshop.

Keywords: Regional Development, Mission Differentiation, Strategic Planning, Sustainable Development, Experience Sharing.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KIRSAL KALKINMA ODAĞINDA BİYOGAZ

Remzi EKİNCİ

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi, remzi.ekinci@dicle.edu.tr

Abdullah SESSİZ

Prof. Dr., Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi, asesiz@dicle.edu.tr

Saniye Şehnaz ALTUNAKAR MERCAN

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi İ. İ. B. Fakültesi, ssehnaz.altunakar@dicle.edu.tr

Reşat ESGİCİ

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Bismil MYO, resgici@dicle.edu.tr

ÖZET

Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma, kırsalda yaşayanların yaşam kalitesini artırmayı, bölgenin doğal, sosyo-ekonomik kaynaklarını gelecek nesillerin ihtiyaçlarını tehlikeye atmadan korumayı amaçlar. Kırsal üretimin azaltarak ve yok edilerek üretici toplumundan tüketim toplumu haline gelmesi, kırsal alanları içeriden ve dışarıdan dönüştüren karmaşık bir ekonomik, sosyo-kültürel ve yapısal çözülme olmak üzere üç ana süreçte gerçekleşir. Bu süreçlerin oluşumu, ilerleme hızı ve etkisi, iç ve dış etkenlere bağlı bir yapıdadır. Kırsalda üretim yapan insan, borçları, düşük geliri ve sosyal baskı nedenleriyle toprağını ve üretici kimliğini bırakarak kente göç eder. Kentte, üretici rolünden tamamen uzaklaşır ve en basit ihtiyaçlarından en lüks mallara kadar her şeyi satın almak zorunda olan pasif bir tüketici toplumu bireyi haline gelir. Kentte yaşam cazibeliğinin, eğitim, konfor, yaşam standardı gibi önemli unsurlara ulaşımın zorlaşması, engellenmesi, siyasi veya toplumsal felaketler ile bu süreç oldukça hızlanır. Üretici toplumu, kentin yaşam konforuna alışmış yaşam standartları oldukça düşük dar gelirli, kent yaşamına alışmış, çok küçük sosyal yardımlar ile ayakta durabilen tüketici toplumu haline gelmiştir. Kırsal ve kırsalda yaşam, toplumsal ayıp ve küçümseme haline getirilmiştir. Geri dönüşümü oldukça zor bir sosyo-ekonomik çöküşün tam kendisidir. Kırsal yaşamın cazip hale getirilmesi, toplumun sosyo-ekonomik ve kültürel olarak kırsalda yaşamaya ve üretim yapmaya ikna edilmesi, yeniden üretici toplum olma yolunda çok büyük öneme sahip ama oldukça zor ancak imkânsız değildir. Bunun, toplumsal hazırlık sürecinde sosyal, ekonomik, siyasi, kültürel programlarla ile toplumsal dönüşüm sağlanabilir. Bu toplumsal dönüşüm için tüketim yerinde üretim sağlamak için biyogaz modelleri büyük önem atfetmektedir. Küçük ölçekli biyogaz üretimi, kırsal alanda hem bütçe hem de yaşam konforu üzerinde derin ve çok boyutlu etkilere sahiptir. Bu etkiler, sadece enerji maliyetlerinden tasarruf etmekle kalmaz, aynı zamanda sağlık, çevre ve tarımsal verimlilik gibi alanlara da önemli etkileri olmaktadır. Biyogaz, tarımın ve çevrenin kaderini değiştiren döngüsel ekonominin can damarı; çevresel vicdan, ekonomik zekâ ve enerji güvenliğini birleştiren, kırsalda yaşamın konforunu artıran, atık sorununu ekonomik değere dönüştüren ve kırsalda kalmayı cazip hâle getiren bir medeniyet yakıtıdır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma, Kırsal Kalkınma, Yenilenebilir Enerji, Biogaz, Kırsalda Yaşam.

BIOGAS IN THE FOCUS OF SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT

ABSTRACT

Sustainable Rural Development aims to improve the quality of life of rural residents and to protect the natural and socio-economic resources of the region without endangering the needs of future generations. The transformation from a productive society to a consumer society, through the reduction and destruction of rural production, occurs through three main processes: a complex economic, sociocultural, and structural disintegration that transforms rural areas from within and without. The formation, progress rate and impact of these processes depend on internal and external factors. People who produce in rural areas often abandon their land and their identity as producers and migrate to the city due to debt, low income, and social pressure. In the city, they completely abandon their role as producers and become passive consumers, forced to purchase everything from the simplest necessities to the most luxurious goods. This process is significantly accelerated by the decline in the attractiveness of urban life, the hindrance or obstruction of access to important elements such as education, comfort, and standard of living, and by political or social disasters. The producer society has become a consumer society, accustomed to the comforts of urban life, with very low living standards, accustomed to urban life, and surviving on very little social assistance. Rural and rural life has become a source of social shame and disdain. This is the very essence of a socio-economic collapse that is extremely difficult to reverse. Making rural life attractive and convincing society to live and produce in rural areas, both socio-economically and culturally, is crucial for becoming a productive society again. While difficult, it is not impossible. This social transformation can be achieved through social, economic, political, and cultural programs during the social preparation process. Biogas models are crucial for enabling production at the consumption site for this social transformation. Small-scale biogas production has profound and multifaceted positive impacts on both the budget and the living comfort of rural families. These effects not only save energy costs but also have significant impacts on health, the environment, and agricultural productivity. Biogas is the lifeblood of the circular economy that is changing the fate of agriculture and the environment; it is a fuel of civilization that combines environmental conscience, economic intelligence and energy security, increases the comfort of life in rural areas, transforms the waste problem into economic value and makes staying in rural areas attractive.

Keywords: Sustainable Development, Rural Development, Renewable Energy, Biogas, Rural Life

İNSEKTOGASTRONOMİ: YENİLEBİLİR BÖCEK ÜRETİMİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AÇISINDAN FIRSAT VE RİSKLERİ

Zehra Nur GÜLNIHAL

Y. L. Öğrencisi, Mardin Artuklu Üniversitesi, zehranurgulnihal@gmail.com

Ayşe Başak ÇAKMEN

Lisans Öğrencisi, Bitlis Eren Üniversitesi, basak_cakmen@hotmail.com

Osman KESKİN

Öğr. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, okeskin@beu.edu.tr

ÖZET

Küresel ölçekte artan nüfus, iklim değişikliği ve gıda güvenliği sorunları, alternatif protein kaynaklarına yönelik ilginin hızla artmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda insektogastronomi, yani yenilebilir böceklerin gastronomi alanında değerlendirilmesi, geleceğin sürdürülebilir kalkınma politikaları açısından dikkat çekici bir yenilik alanı olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, insektogastronomiyi biyogıda ekonomisi, döngüsel ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri çerçevesinde değerlendirerek, bu alandaki fırsatları ve riskleri kavramsal düzeyde tartışmaktır.

Yöntem olarak nitel literatür analizi ve karşılaştırmalı kavramsal değerlendirme yaklaşımı benimsenmiştir. Avrupa Birliği'nin 2018 tarihli Novel Food Regulation çerçevesi, Asya'daki entomofaji gelenekleri ve Türkiye'nin gastronomi ekosistemi, sürdürülebilir kalkınma ekseninde analiz edilmiştir.

Bulgular, yenilebilir böcek üretiminin düşük karbon ayak izi, yüksek protein verimi ve kırsal kalkınmaya katkı potansiyeliyle önemli fırsatlar sunduğunu göstermektedir. Bununla birlikte kültürel direnç, gıda güvenliği düzenlemelerinin eksikliği, tüketici neofobisi ve hijyen algısı gibi risk faktörleri bu potansiyelin önünde durmaktadır.

Sonuç olarak, insektogastronomi yalnızca alternatif bir beslenme modeli değil; aynı zamanda yerel kalkınma, gastronomik yenilik ve çevresel sürdürülebilirliği bir arada ele alan stratejik bir alandır. Türkiye'de bu alanın gelişimi için gastronomi eğitiminin güncellenmesi, düzenleyici çerçevenin güçlendirilmesi ve farkındalık politikalarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu yönüyle çalışma, geleceğin biyogıda tabanlı kalkınma modelleri için kavramsal bir temel önermektedir.

Anahtar Kelimeler: İnektogastronomi, Sürdürülebilir Kalkınma, Biyogıda Ekonomisi, Kültürel Kabul, Döngüsel Ekonomi.

INSECTOGASTRONOMY: OPPORTUNITIES AND RISKS OF EDIBLE INSECT PRODUCTION IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

ABSTRACT

The growing global population, climate change, and food security challenges have accelerated the search for alternative protein sources. In this context, insectogastronomy the integration of edible insects into gastronomy has emerged as an innovative field with strategic implications for future-oriented sustainable development policies.

The aim of this study is to conceptually evaluate insectogastronomy within the framework of the biofood economy, circular economy, and the United Nations Sustainable Development Goals (SDGs), emphasizing both its opportunities and risks.

The methodology is based on qualitative literature analysis and comparative conceptual evaluation. The study examines the European Union's 2018 Novel Food Regulation, traditional entomophagy practices in Asia, and the potential of Turkey's gastronomy ecosystem in the context of sustainable development.

Findings reveal that edible insect production offers significant opportunities such as a low carbon footprint, high protein efficiency, and potential contributions to rural development. However, risk factors such as cultural resistance, lack of regulatory frameworks, consumer neophobia, and hygiene-related perceptions continue to pose major challenges to its widespread adoption.

In conclusion, insectogastronomy is not merely an alternative nutrition model but a strategic field that integrates local development, gastronomic innovation, and environmental sustainability. The study highlights the need for updating gastronomy education, strengthening regulatory frameworks, and developing awareness policies to foster this emerging biofood economy in Turkey. In this regard, it provides a conceptual foundation for future biofood-based development models.

Keywords: Insectogastronomy, Sustainable Development, Biofood Economy, Circular Economy, Cultural Acceptance.

Sağlık Yönetiminde İletişim Bilimlerinin Akademik Yansımaları

Miray YAKUT

Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
miray.yakut@saglik.gov.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, 2014–2023 yılları arasında Türkiye’de sağlık yönetimi alanında hazırlanmış ve iletişim konusunu ele alan yüksek lisans tezlerini inceleyerek, sağlık hizmetlerinde iletişimin yönetsel ve toplumsal etkilerini ortaya koymaktır. Nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülen çalışmada, toplam yirmi tez doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Tezler; konu, amaç, yöntem, örneklem, veri toplama araçları ve temel bulgular açısından sistematik olarak değerlendirilmiştir. Bulgular, sağlık hizmetlerinde iletişimin yalnızca hasta ile çalışan arasındaki etkileşimle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda kurum içi işleyiş, örgütsel bağlılık, kriz yönetimi, hasta hakları ve dijital sağlık uygulamalarını da doğrudan etkilediğini göstermektedir. Ayrıca sosyal medya ve kitle iletişim araçlarının, toplumun sağlık okuryazarlığı ve hasta hakları bilincinin gelişiminde önemli bir rol üstlendiği belirlenmiştir. Çalışmalarda en çok kullanılan yöntemlerin anket ve nicel analizler olduğu, SPSS, AMOS ve içerik analizi tekniklerinin sıklıkla tercih edildiği görülmüştür. Sonuç olarak, etkili iletişimin sağlık hizmetlerinde kaliteyi artırdığı, kurumsal güveni pekiştirdiği ve hasta memnuniyetini güçlendirdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle sağlık kurumlarında iletişim becerileri eğitimlerinin yaygınlaştırılması, dijital iletişim stratejilerinin planlı biçimde yürütülmesi ve sağlık yöneticilerinin iletişim temelli liderlik yaklaşımlarını benimsemeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Yönetimi, İletişim Becerileri, Sosyal Medya, Sağlık İletişimi

ACADEMIC REFLECTIONS OF COMMUNICATION SCIENCES IN HEALTHCARE MANAGEMENT

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine master's theses written between 2014 and 2023 in the field of health management in Türkiye that focus on communication, and to reveal the managerial and social impacts of communication within healthcare services. Employing a qualitative research approach, a total of twenty theses were analyzed through the document analysis method. The theses were systematically evaluated in terms of topic, purpose, methodology, sampling, data collection tools, and main findings. The results indicate that communication in healthcare is not limited to the patient-staff interaction but also directly influences internal organizational processes, institutional commitment, crisis management, patient rights, and digital health practices. Furthermore, social and mass media were found to play a crucial role in improving public awareness of health literacy and patient rights. The most frequently used research methods were quantitative survey designs with statistical tools such as SPSS, AMOS, and content analysis techniques. Overall, the findings suggest that effective communication enhances healthcare quality, strengthens institutional trust, and increases patient satisfaction. Therefore, it is recommended that communication skills training be expanded, digital communication strategies be implemented systematically, and health managers adopt communication-oriented leadership approaches to improve organizational effectiveness and patient outcomes.

Keywords: Health Management, Communication Skills, Social Media, Health Communication

SAĞLIKTA KALİTE VE HASTA GÜVENLİĞİ ALANINDA LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Veysi UYSAL

Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
veysi_uy sall@outlook.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de Sağlıkta Kalite ve Hasta Güvenliği Anabilim Dalı kapsamında 2019–2023 yılları arasında tamamlanan yüksek lisans tezlerini inceleyerek alanın akademik eğilimlerini, yöntemsel yaklaşımlarını ve tematik yönelimlerini ortaya koymaktır. Nitel doküman analizi yöntemiyle yürütülen bu çalışmada, toplam yedi tez ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Tezler; hasta güvenliği kültürü, otantik liderlik, öz yeterlilik, ilaç kullanımı, kalite izlem sistemleri, tedarik zinciri yönetimi ve klinik uygulama protokolleri gibi temalar altında toplanmıştır. Araştırmalarda çoğunlukla tanımlayıcı veya kesitsel modeller tercih edilmiş; veri toplama aracı olarak anket, ölçek uyarlama ve gözlemsel kayıt yöntemleri kullanılmıştır. Bulgular, sağlık hizmetlerinde güvenlik kültürünün yalnızca klinik uygulamalarla sınırlı olmadığını, örgütsel liderlik, çalışan motivasyonu ve yönetim süreçleriyle doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca, hasta güvenliği algısının orta–yüksek düzeyde olduğu, ancak iş yükü, iletişim ve belirsizlikle baş etme alanlarında iyileştirmeye ihtiyaç bulunduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, Sağlıkta Kalite ve Hasta Güvenliği alanındaki tezlerin, hem akademik hem de uygulamalı düzeyde disiplinler arası bütünlüğü güçlendirdiği, hasta güvenliği kültürünün geliştirilmesine yönelik kurumsal ve yönetsel farkındalığı artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hasta Güvenliği, Sağlıkta Kalite, Liderlik, Örgütsel Kültür.

EXAMINATION OF POSTGRADUATE THESES IN THE FIELD OF HEALTHCARE QUALITY AND PATIENT SAFETY: THE CASE OF TURKEY

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the master's theses completed between 2019 and 2023 within the Department of Health Quality and Patient Safety in Türkiye, in order to identify academic trends, methodological approaches, and thematic orientations in the field. Using a qualitative document analysis method, a total of seven theses were systematically reviewed. The theses focused on themes such as patient safety culture, authentic leadership, self-efficacy, medication use, quality monitoring systems, supply chain management, and clinical care protocols. Most of the studies employed descriptive or cross-sectional designs, and data were collected through questionnaires, scale adaptations, and observational records. The findings revealed that the concept of patient safety is not limited to clinical practices but is also closely related to organizational leadership, employee motivation, and management processes. Furthermore, the studies indicated that while the overall perception of patient safety was moderate to high, there remains a need for improvement in workload management, communication, and coping with uncertainty. In conclusion, the reviewed theses demonstrate that research in Health Quality and Patient Safety contributes to both academic and practical dimensions, enhances interdisciplinary collaboration, and strengthens institutional awareness regarding the development of a patient safety culture.

Keywords: Patient Safety, Healthcare Quality, Leadership, Organizational Culture.

TURİZM İŞLETMELERİNDE HUKUKİ DANIŞMANLIĞIN BÖLGESEL KALKINMAYA KATKISI

Muhyettin ERZEN

Avukat, Muhyettin ERZEN, av.muhyettinerzen@gmail.com

Osman KESKİN

Öğr. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, okeskin@beu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, turizm işletmelerinde hukuki danışmanlık hizmetlerinin sürdürülebilir kalkınma hedefleri ve küresel turizm standartlarıyla ilişkisini kavramsal düzeyde incelemektedir. Araştırma, Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan (özellikle Amaç 8: İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Amaç 11: Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar ile Amaç 16: Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar) hareketle, turizm sektöründe hukuki destek mekanizmalarının işletme sürdürülebilirliğini ve bölgesel kalkınmayı nasıl güçlendirdiğini tartışmaktadır. Dünya Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC) kriterleri çerçevesinde, hukuki danışmanlık; yönetim, yasal uyum, paydaş katılımı ve yerel toplulukların korunması başlıkları altında değerlendirilmiştir. İkincil veri ve literatür taramasına dayalı analiz, turizm işletmelerinde düzenli hukuki danışmanlığın, mevzuata uyum ve risk yönetimi kapasitesini artırarak etik, şeffaf ve sürdürülebilir bir işletme kültürünü güçlendirdiğini göstermektedir. Bu durum, bölgesel düzeyde yatırım güvenliğini, sosyal sermayeyi ve kamu-özel sektör işbirliğini destekleyerek kalkınma süreçlerine dolaylı fakat kalıcı katkılar sağlamaktadır. Bulgular, bölgesel kalkınma ajansları ve yerel yönetimlerin, turizm işletmeleri için GSTC uyumlu hukuki danışmanlık modellerini desteklemesinin önemine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: GSTC, turizm hukuku, hukuki danışmanlık, bölgesel kalkınma

THE CONTRIBUTION OF LEGAL CONSULTANCY IN TOURISM ENTERPRISES TO REGIONAL DEVELOPMENT

ABSTRACT

This study explores the role of legal consultancy and tourism law in promoting regional development through sustainable governance frameworks. It argues that legal advisory services, when aligned with the Global Sustainable Tourism Council (GSTC) standards, can strengthen institutional capacity, legal compliance, and stakeholder trust in tourism enterprises. The research is based on a qualitative and conceptual design, using secondary data, legal frameworks, and literature analysis therefore, it does not require ethics committee approval. Drawing on the United Nations Sustainable Development Goals (SDGs), particularly Goals 8, 11, and 16, the study emphasizes that legal consultancy contributes to sustainable tourism management by enhancing transparency, accountability, and long-term investment security. The findings suggest that a well-structured legal consultancy system supports local entrepreneurship, reduces operational risks, and reinforces the foundations of regional development. As a policy implication, cooperation between regional development agencies, local authorities, and professional legal institutions is recommended to establish GSTC-compliant legal consultancy models for sustainable tourism governance.

Keywords: GSTC, tourism law, legal consultancy, sustainable tourism, regional development, governance

DİCLE NEHRİ VE YUKARI HAVZASI'NIN HİDROGRAFİK ÖZELLİKLERİ VE ÇEVRESEL DİNAMİKLERİ: TÜRKİYE VE IRAK'IN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Sabri KARADOĞAN

Prof.Dr. Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Diyarbakır,
skaradogan@dicle.edu.tr

ÖZET

Dicle Nehri, Güneydoğu Türkiye'nin en önemli akarsularından biri olmasının yanı sıra, Fırat Nehri ile birlikte Mezopotamya'ya hayat veren büyük nehir sistemlerinden biridir. Nehir, plüviyo-nival rejimiyle geciken ilkbahar kar erimeleri ve yağışlarla beslenen bir akarsu olarak, bölgenin tarihsel ve kültürel omurgasını oluşturmuştur.

Türkiye'nin Dicle havzasındaki baraj projeleri (Kralkızı, Dicle, Ilısu, Silvan) akış rejimini düzenlerken, iklim değişikliği ve insan baskısı ve değişen üretim biçimleri ile birlikte yerel ve uluslararası ölçekte su kıtlığı yanında ekolojik bozulma riskini de beraberinde getirmektedir. Bir başka ifade ile Modern su yönetimi, gelişen ve değişen çevre dinamikleri ile birlikte doğal ve kültürel miras yanında beşeri sistemleri de tehdit etmektedir.

Yukarı havzadaki müdahaleler (barajlar ve kontrolsüz yeraltı su tüketimi) iklim değişikliğinin ve insan faaliyetlerinin hızlanan etkisiyle tarım-toprak-bitki koşullarında öngörülemeyen sonuçlar doğurabilir. Bu durum başlangıçta Türkiye'nin güneydoğusunda hissedilmeyebilir ve kısa vadeli kazançlarla sonuçlanabilir, ancak uzun vadede hem bölgede, hem de su kıtlığının kritik seviyelere ulaştığı Irak'ta nehir debisindeki ciddi azalmayı, ekolojik bozulmayı ve sosyoekonomik zorlukları beraberinde getirecektir.

Bu çalışma, Dicle Nehri ve yukarı havzasının hidrografik özelliklerini ve çevresel dinamiklerini yerel ve bölgesel perspektiflerinden ve nehrin jeomorfolojik, tektonik ve antropolojik evrimini, hassas doğal çevre koşulları açısından ele alarak, mevcut kullanımın sınırı aşan sular bağlamında uluslararası önemine ve bekleyen çevresel bölgesel risklere dikkati çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dicle Nehri, Hidrografik rejim, Barajlar, Sınırı aşan sular, Su krizi.

TIGRIS RIVER AND UPPER BASIN'S HYDROGRAPHIC CHARACTERISTICS AND ENVIRONMENTAL DYNAMICS: A COMPARATIVE ANALYSIS OF TURKEY AND IRAQ

ABSTRACT

Tigris River and Upper Basin's Hydrographic Characteristics and Environmental Dynamics: A Comparative Analysis of Turkey and Iraq

The Tigris River, one of the most significant waterways in southeastern Turkey, is also a fundamental component of the major river system that sustains Mesopotamia alongside the Euphrates River. Characterized by a pluvio-nival regime, the river is nourished by delayed spring snowmelt and rainfall, forming the historical and cultural backbone of the region.

In Turkey, dam projects within the Tigris basin (Kralkızı, Dicle, Ilısu, Silvan) regulate the flow regime, while climate change, human pressure, and evolving production methods contribute to local and international water scarcity alongside the risk of ecological degradation. In other words, modern water management, alongside developing and changing environmental dynamics, threatens natural and cultural heritage as well as human systems.

Interventions in the upper basin (dams and uncontrolled groundwater consumption) may, under the accelerating influence of climate change and human activities, lead to unforeseen consequences in agricultural-soil-plant conditions. This situation may initially go unnoticed in southeastern Turkey and result in short-term gains, but in the long term, it will bring about significant reductions in river discharge, ecological degradation, and socio-economic challenges both in the region and in Iraq, where water scarcity has reached critical levels.

This study examines the hydrographic characteristics and environmental dynamics of the Tigris River and its upper basin from local and regional perspectives, addressing the river's geomorphological, tectonic, and anthropological evolution and the sensitive natural environmental conditions. It highlights the international importance of the current usage exceeding water limits and the impending regional environmental risks.

Keywords: Tigris River, Hydrographic regime, Dams, Transboundary waters, Water crisis

KENTSEL YOKSULLUKLA MÜCADELEDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ ROLÜ: ÜLKE ÖRNEKLERİ

Mustafa BULUT

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Diyarbakır Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu,
mbulut@dicle.edu.tr

ÖZET

Kentsel yoksulluk; gelir yoksunluğu, konut güvencesizliği, sağlık ve eğitim hizmetlerine erişim eksikliği, mekânsal ayrışma ve güvenlik risklerini kapsayan çok boyutlu bir olgudur.

Çalışmada, kentsel yoksullukla mücadelede sivil toplum kuruluşlarının (STK) rolleri, etkinlik düzeyleri ve farklı ülkelerden seçilmiş vaka örnekleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Türkiye, Brezilya, Hindistan, Güney Afrika ve Amerika Birleşik Devletleri örnekleri ele alınmıştır.

Çalışma, karma yöntem yaklaşımı ile yürütülmüştür. Birinci aşamada 2020 sonrası akademik literatür taraması yapılmış ve ana temalar çıkarılmıştır. İkinci aşamada beş ülke için vaka çalışmaları hazırlanmış; bu kapsamda hem literatür hem de STK ve uluslararası rapor verileri derlenmiştir. Üçüncü aşamada karşılaştırmalı analiz için şehirleşme oranı, gelir dağılımı göstergeleri, konut güvencesi, STK yoğunluğu göstergeleri ele alınmıştır.

Küresel ölçekte hızlı kentleşme, özellikle düşük ve orta gelirli ülkelerde, yoksulluğun mekânsal yoğunlaşmasına yol açmıştır. Pandemiler, deprem gibi doğal felaketler, küresel ekonomik dalgalanmalar, kentsel yoksulluğun boyutlarını ve karmaşıklığını artırmıştır. Bu bağlamda, devlet ayak izinin yetersiz kaldığı alanlarda STK'lar araçsal ve normatif roller üstlenerek hem hizmet sunumuna koyulmuş hem de savunuculuk faaliyetlerini yürütmüştür.

Çalışmada, STK'ların en etkili olduğu alanların sosyal dayanışma, eğitim ve gıda güvenliği olduğu, STK-belediye eşgüdümünün projelerin sürdürülebilirliğini artırdığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kentsel yoksulluk, Sivil Toplum Kuruluşları, Gelir dağılımı, İşsizlik, Yoksullukla mücadele.

THE ROLE OF NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS IN COMBATING URBAN POVERTY: COUNTRY EXAMPLES

ABSTRACT

Urban poverty is a multidimensional phenomenon encompassing income deprivation, housing insecurity, lack of access to health and education services, spatial segregation, and security risks.

In the study, the roles of non-governmental organizations (NGOs) in combating urban poverty, their levels of effectiveness and selected case examples from different countries were examined comparatively.

Examples include Turkey, Brazil, India, South Africa, and the United States.

The study employed a mixed-methods approach. In the first phase, a post-2020 academic literature review was conducted, and key themes were identified. In the second phase, case studies were prepared for five countries, compiling both literature and NGO and international report data. In the third phase, indicators of urbanization rate, income distribution indicators, housing security, and NGO density were examined for comparative analysis.

Rapid urbanization on a global scale has led to the spatial concentration of poverty, particularly in low- and middle-income countries. Pandemics, natural disasters such as earthquakes, and global economic fluctuations have increased the extent and complexity of urban poverty. In this context, in areas where the state's footprint is insufficient, NGOs have assumed instrumental and normative roles, providing both services and conducting advocacy activities.

The study found that the areas where NGOs are most effective are social solidarity, education, and food security, and that NGO-municipality coordination increases the sustainability of projects.

Keywords: Urban Poverty, Non-Governmental Organizations, Income Distribution, Unemployment, Poverty Alleviation.

SKA ODAKLI BÖLGESEL KALKINMADA DUYGUSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK TEMELLİ YÖRESEL ÜRÜN MODELİ: KAVURGA ÖRNEĞİ

Yaren BAYAR

Lisans Öğrencisi, Bitlis Eren Üniversitesi, yaren.bayar@gmail.com

Osman KESKİN

Öğr. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, okeskin@beu.edu.tr

ÖZET

Bu kavramsal çalışma, sürdürülebilir kalkınma amaçları (SKA) doğrultusunda yöresel ürünlerin duygusal ve kültürel boyutları aracılığıyla bölgesel kalkınmaya katkı sunabilecek yeni bir model önermektedir. Modelin merkezinde, kültürel mirasın birey ve topluluk düzeyinde psikolojik olarak içselleştirilmesi yer almaktadır. Çalışma, kültürel mirasın sadece korunacak bir değer değil, aynı zamanda toplumsal aidiyet, kimlik ve geçmişle bağ kurma yoluyla sürdürülebilirliğin duygusal temellerini güçlendiren bir dinamik olduğunu savunmaktadır. Model, üç temel eksen üzerine kurulmuştur: (1) kültürel mirasın duygusal sürekliliği, (2) psikolojik bağ ve aidiyetin sürdürülebilirlik göstergesi olarak ele alınması, (3) SKA 8 (İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme), SKA 11 (Sürdürülebilir Topluluklar) ve SKA 12 (Sorumlu Üretim ve Tüketim) hedefleriyle uyumlu bölgesel kalkınma. Bitlis'in Ahlat ilçesine özgü geleneksel bir ürün olan kavurga, bu modelin tartışıldığı örnek alan olarak değerlendirilmiştir. Kavurga, kültürel bellekte geçmişle bağ kuran, psikolojik düzeyde aidiyet duygusu uyandıran ve sürdürülebilir üretim potansiyeli taşıyan bir ürün olarak modelin somut bileşenlerini temsil etmektedir. Modelin en önemli katkısı, kültürel miras, psikoloji ve sürdürülebilir kalkınmayı “duygusal sürdürülebilirlik” kavramı üzerinden birleştirerek yöresel ürün temelli kalkınma politikalarına insan-merkezli bir yaklaşım getirmesidir..

Anahtar Kelimeler: Duygusal Sürdürülebilirlik, Kültürel Miras, Psikoloji, Bölgesel Kalkınma, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Kavurga.

EMOTIONALLY SUSTAINABLE LOCAL PRODUCT MODEL IN SDG-ORIENTED REGIONAL DEVELOPMENT: THE CASE OF KAVURGA

ABSTRACT

This conceptual study proposes an innovative model that explores how local products can contribute to regional development through emotional and cultural dimensions within the framework of the Sustainable Development Goals (SDGs). The model emphasizes the psychological internalization of cultural heritage as a key mechanism linking individual emotion, collective memory, and sustainable economic growth. It argues that cultural heritage should not be perceived merely as a static asset but as a dynamic process that reinforces emotional sustainability through belonging, identity, and intergenerational continuity. The model is structured around three main pillars: (1) the emotional continuity of cultural heritage, (2) the psychological bond and sense of belonging as indicators of sustainability, and (3) alignment with SDG 8 (Decent Work and Economic Growth), SDG 11 (Sustainable Communities), and SDG 12 (Responsible Consumption and Production). The traditional local product kavurga from Ahlat, Bitlis, is utilized as a case example to discuss the applicability of the model. Kavurga embodies the emotional, cultural, and sustainable dimensions of the proposed model, serving as a tangible symbol of how cultural memory and psychological attachment can foster sustainable regional growth. The primary contribution of this study lies in integrating cultural heritage, psychology, and sustainability under the concept of “emotional sustainability,” offering a human-centered approach to local product-based development.

Keywords: Emotional Sustainability, Cultural Heritage, Psychology, Regional Development, Sustainable Development Goals, Kavurga.

KADIN ÜRETİCİ KOOPERATİFLERİNİN AĞ TEMELLİ YENİDEN ÖRGÜTLENMESİ: GASTRONOMİ ODAKLI BÖLGESEL KALKINMA MODELİ

Osman KESKİN

Öğr. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, okeskin@beu.edu.tr

Ayşe Başak ÇAKMEN

Lisans Öğrencisi, Bitlis Eren Üniversitesi, basak_cakmen@hotmail.com

Zehra Nur GÜLNİHAL

Y. L. Öğrencisi, Mardin Artuklu Üniversitesi, zehranurgulnihal@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, kadın üretici kooperatiflerinin bölgesel gastronomi ekonomisi içinde ağ temelli bir yapıda yeniden örgütlenmesini öneren kavramsal bir kalkınma modeli sunmaktadır. Model, mevcut yöresel ürün potansiyelinin tekil ve parçalı üretim yapıları nedeniyle yeterince değerlendirilememesi sorunundan hareketle geliştirilmiştir. Çalışmanın amacı, kadın kooperatiflerini üretim, kalite, marka yönetimi ve pazar erişimi süreçlerinde birbirine bağlı bir ağ sistemi içinde konumlandırarak bölgesel gastronomi ekonomisinde bütüncül bir kapasite artışı sağlayacak bir model önermektir. Yöntem olarak sosyal ekonomi, kooperatifçilik, ağ yönetimi ve gastronomi odaklı kalkınma literatürü incelenmiş; bu inceleme sonucunda üç aşamalı bir model önerilmiştir: (1) kooperatiflerin üretim yetkinlikleri ve bölgesel dağılımına göre ağ düğümleri olarak haritalanması, (2) kooperatif ağının değer zinciri süreçleriyle ilişkilendirilerek standardizasyon, izlenebilirlik ve ortak marka yönetimine entegre edilmesi, (3) sürdürülebilirlik ve sosyal etkiyi güvence altına alacak yönetim mekanizmasının tanımlanması. Çalışma, kadın üretici kooperatiflerini bireysel üretici birimlerinden çıkararak bölgesel kalkınmanın stratejik aktörleri haline getiren bir örgütlenme modeli ortaya koymakta ve gastronomi temelli bölgesel kalkınma politikalarına uygulanabilir bir çerçeve sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Kooperatifleri, Ağ Modeli, Gastronomi Ekonomisi, Yönetişim, Bölgesel Kalkınma.

NETWORK-BASED REORGANIZATION OF WOMEN'S PRODUCER COOPERATIVES: A GASTRONOMY-ORIENTED DEVELOPMENT MODEL GROUNDED IN A HOLISTIC GEOGRAPHICAL INDICATION FRAMEWORK

ABSTRACT

This study presents a conceptual development model that reorganizes women's producer cooperatives into a network-based structure within the regional gastronomy economy. The model is built upon the problem that existing local product potential remains underutilized due to fragmented and isolated production structures. The aim of the study is to propose a model that will ensure a holistic capacity increase in the regional gastronomy economy by positioning women's cooperatives within an interconnected network system spanning the processes of production, quality, brand management, and market access. Drawing on literature from social economy, cooperative studies, network governance and gastronomy-driven development, a three-stage model is proposed: (1) mapping cooperatives as network nodes based on production capabilities and regional distribution, (2) integrating this cooperative network into value chain processes through standardization, traceability and joint branding strategies, and (3) defining a governance mechanism that ensures sustainability, coordination and social impact monitoring. The model reframes women's cooperatives as strategic actors rather than isolated producer units and offers an applicable framework for gastronomy-oriented regional development policies.

Keywords: Women's Cooperatives, Network Model, Geographical Indicationi Gastronomy Economy, Governance, Regional Development.

KENTLEŞME VE BİYOÇEŞİTLİLİK ARASINDAKİ DENGİ: SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLERİN İNŞASI

Mustafa BULUT

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Diyarbakır Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu,
mbulut@dicle.edu.tr

ÖZET

Kentleşme, insan yerleşmelerinin çarpık ve dağınık bir formdan, kentler ve kasabalar etrafında yoğunlaşmış bir başka forma bürünmesidir. Küresel ölçekte hızlanan kentleşme trendi, ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma açısından önemli fırsatlar yaratmakla birlikte, ekolojik sistemler üzerinde artan baskı yaratmakta olup, doğal habitat kaybı, tür çeşitliliğinin azalması, ekosistem hizmetlerinin bozulması ve kent ekolojisinin zayıflaması gibi sonuçlar doğurmaktadır. Bu sonuçlar, kentlerin kentsel dokularının korunması, bu süreçte sürdürülebilirlik ve biyolojik çeşitlilik dengesi sorunu, kentsel tasarım ve koruma pratiğine entegre etmenin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Bu çalışma, uluslararası literatürü ve güncel uygulamaları inceleyerek, kentsel dönüşüm, ekolojik planlama, doğa temelli çözümler, mavi-yeşil altyapı sistemleri ve biyoçeşitlilik temelli sürdürülebilir kent modelleri ile ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma gibi konulara odaklanmıştır. Bulgular, kentsel büyüme ile biyoçeşitlilik arasında bir karşılık bulunmadığını; doğru planlama yaklaşımları ile kentlerin ekosistem hizmetlerini güçlendiren, doğal yaşamı destekleyen ve insan refahını artıran alanlara dönüştürülerek; sürdürülebilir şehirlerin inşasının, kentlerin yalnızca ekonomik ve sosyal değil, aynı zamanda çevresel açıdan da dirençli ve yaşanabilir olmasının mümkün olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kentleşme, Sürdürülebilir Şehirler, Ekonomik Büyüme, Biyoçeşitlilik, Mavi-Yeşil Altyapı

THE BALANCE BETWEEN URBANIZATION AND BIODIVERSITY: BUILDING SUSTAINABLE CITIES

ABSTRACT

Urbanization is the transformation of human settlements from a scattered and irregular form to one concentrated around cities and towns. While the accelerating global trend of urbanization creates significant opportunities for economic growth and social development, it also places increasing pressure on ecological systems, resulting in loss of natural habitats, decreased species diversity, deterioration of ecosystem services, and weakening of urban ecology. These consequences highlight the necessity of integrating the preservation of cities' urban fabrics, and the balance between sustainability and biodiversity, into urban design and conservation practices.

This study examines international literature and current practices, focusing on topics such as urban transformation, ecological planning, nature-based solutions, blue-green infrastructure systems, and biodiversity-based sustainable urban models, as well as economic growth and social development. The findings demonstrate that there is no contradiction between urban growth and biodiversity. By transforming cities into spaces that strengthen ecosystem services, support natural life, and enhance human well-being through sound planning approaches, sustainable cities can be built, making them not only economically and socially, but also environmentally resilient and livable.

Keywords: Urbanization, Sustainable Cities, Economic Growth, Biodiversity, Blue-Green Infrastructure

TÜRKİYE'DE KALKINMANIN SİYASET İLE İMTİHANI: İDEOLOJİK YAKLAŞIMLARIN KALKINMA ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Şeyhmus DEMİR

Dr., Dicle Üniversitesi, demirs4780@gmail.com

ÖZET

Kamu kaynaklarının dağılımı, yatırım tercihleri ülkenin kalkınma süreçlerini derinden etkilemektedir. Bu çalışma, Türkiye'de siyasal iktidarların ideolojik yaklaşımlarının kalkınma politikaları üzerindeki belirleyici rolünü analiz etmektedir. Siyasal iktidarların İdeoloji eksenli yönelimlerinin kalkınma politikalarına yansımalarının, Türkiye'nin kalkınma gelişimine etkilerinin somut örneklerle ortaya konulması amaçlanmaktadır. Çalışmada yöntem olarak, tarihsel süreç analizi ve betimleyici nitelikte bir değerlendirme kullanılmaktadır. Türkiye'de kalkınmaya ilişkin tarihsel süreç, siyasal iktidarların ekonomik hedefleri belirlediği, ancak çoğunlukla kaynak dağılımlarında verimsizliğe yol açtığı bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Siyasal iktidarların keyfi/ yanlı ve ideolojik uygulamalarının kalkınma sürecine olumsuz etkileri kaçınılmaz olmaktadır. Bu durumun özellikle kriz dönemleri öncesindeki ekonomik tercihlerle yakından ilişkili anlaşılmaktadır. Kamu kaynaklarının siyasi yakınlık ilişkileri temelinde tahsisi ve organize edilmesi, liyakat sisteminin zayıflaması ve ekonomik politikaları belirlenirken bilimsel temellerden uzaklaşılması, Türkiye'nin kalkınma potansiyelini ciddi şekilde aşındırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Kalkınma, İdeoloji, Siyasal İktidar, Ekonomi.

THE TEST OF DEVELOPMENT IN TURKEY WITH POLITICS: THE EFFECTS OF IDEOLOGICAL APPROACHES ON DEVELOPMENT

ABSTRACT

The distribution of public resources and investment choices profoundly affect a country's development processes. This study analyzes the decisive role of the ideological approaches of political authorities in Türkiye on development policies. It aims to demonstrate, through concrete examples, the reflections of political authorities' ideological orientations on development policies and their impact on Türkiye's development. The study employs historical process analysis and a descriptive assessment. The historical process of development in Türkiye appears to be one in which political authorities set economic goals but often lead to inefficiency in resource allocation. The arbitrary, biased, and ideological practices of political authorities inevitably have negative effects on the development process. This situation is understood to be closely related to economic choices, particularly before periods of crisis. The allocation and organization of public resources based on political affiliation, the weakening of the meritocracy system, and the departure from scientific foundations in economic policymaking are seriously eroding Türkiye's development potential.

Keywords: Turkey, Development, Ideology, Political Authority, Economy.

MUHASEBE VE DENETİM ALANINDAKİ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOGRAFİK ANALİZİ: (2022-2025)

Meryem KÖK

Bilim Uzmanı, kokmrym@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, 2022–2025 yılları arasında muhasebe ve denetim alanında yayımlanan akademik araştırmaları bibliyografik analiz yöntemiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, ulusal ve uluslararası indekslerde taranan makaleler; yıl, konu eğilimleri, yazar işbirlikleri, kullanılan yöntemler ve atıf ilişkileri bakımından değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, söz konusu dönemde özellikle dijitalleşme, sürdürülebilirlik raporlaması, iç kontrol sistemleri ve bağımsız denetim kalitesi gibi temaların öne çıktığını göstermektedir. Ayrıca, yazarlar arası işbirliğinin arttığı, nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı karma araştırma tasarımlarının daha fazla tercih edildiği belirlenmiştir. Bibliyografik göstergeler, muhasebe ve denetim literatürünün giderek daha çok disiplinlerarası bir nitelik kazandığını ortaya koymaktadır. Çalışmanın bulgularının, alandaki eğilimlerin anlaşılmasına ve gelecek araştırmalara yön verilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Denetim, Bibliyografik Analiz, Akademik Eğilimler.

PHILOSOPHY OF INDEPENDENT AUDIT: EVALUATION FROM THE PERSPECTIVE OF SMMM

ABSTRACT

This study aims to examine academic research published in the field of accounting and auditing between 2022 and 2025 using bibliographic analysis methods. In the study, articles indexed in national and international databases were evaluated in terms of year, subject trends, author collaborations, methods used, and citation relationships. The findings reveal that themes such as digitalization, sustainability reporting, internal control systems, and independent audit quality were particularly prominent during the period in question. Furthermore, it was determined that author collaboration increased and mixed research designs combining qualitative and quantitative methods were preferred more often. Bibliographic indicators reveal that accounting and auditing literature is increasingly acquiring an interdisciplinary nature. The findings of this study are expected to contribute to understanding trends in the field and guiding future research.

Keywords: Accounting, Auditing, Bibliographic Analysis, Academic Trends.

BAĞIMSIZ DENETİMİN FELSEFESİ: SMMM AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

Meryem KÖK

Bilim uzmanı, kokmrym@gmail.com

ÖZET

Bağımsız denetim, modern ekonomik yaşamın en kritik mekanizmalarından biri olarak, işletmelerin finansal bilgi üretim süreçlerinin doğruluğunu güvence altına alır. Ancak denetimi yalnızca teknik standartlar, prosedürler ve raporlama yükümlülüklerinden ibaret görmek eksik bir yaklaşım olacaktır. Denetimin arka planında derin bir felsefi temel, yani bilgiye, güvene, etik davranışa ve toplumsal sorumluluğa ilişkin varsayımlar bulunur. Bu nedenle bağımsız denetim, işlevsel bir kontrol mekanizması olduğu kadar, ekonomik ve sosyal düzenin sürdürülebilirliği için geliştirilmiş etik ve epistemolojik (bilgiye ilişkin) bir pratiktir. Bu makalede bağımsız denetimin felsefesi; bilgi felsefesi, etik, toplumsal sözleşme, güven ve meşruiyet başlıkları altında incelenmekte ve denetimin ekonomik yapı içerisindeki konumu felsefi bir zemine oturtulmaktadır. Ayrıca SMMM'ler açısından denetim felsefesi değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bağımsız Denetim, Etik, Bağımsız Denetim Felsefesi.

PHILOSOPHY OF INDEPENDENT AUDIT: EVALUATION FROM THE PERSPECTIVE OF SMMM

ABSTRACT

Independent auditing, as one of the most critical mechanisms of modern economic life, ensures the accuracy of financial information production processes of businesses. However, viewing auditing only as technical standards, procedures and reporting obligations would be an incomplete approach. Independent auditing, as one of the most critical mechanisms of modern economic life, ensures the accuracy of financial information production processes of businesses. However, viewing auditing only as technical standards, procedures and reporting obligations would be an incomplete approach. There is a deep philosophical basis behind the audit, namely assumptions about knowledge, trust, ethical behavior and social responsibility. For this reason, independent audit is an ethical and epistemological (knowledge-related) practice developed for the sustainability of the economic and social order, as well as a functional control mechanism. For this reason, independent audit is an ethical and epistemological (knowledge-related) practice developed for the sustainability of the economic and social order, as well as a functional control mechanism. In this article, the philosophy of independent audit is examined under the headings of information philosophy.

Keywords: Independent Audit, Ethics, Independent Audit Philosophy.

İÇ DENETİMİN ETKİNLİĞİNİN İŞLETMELERE SAĞLADIĞI FAYDALAR: BİR LİTERATÜR İNCELENMESİ

Naime KÖK

Finans Bölge Kontrol Kıdemli Uzman, koknaime@gmail.com

ÖZET

Kurumsal olarak iç denetim faaliyetlerine olan gerekliliğin ve etkinliğin ölçülebilmesi açısından akademik çalışmaların gerçekleştirilmesi son yıllarda önemli bir ihtiyaç olmuştur ve bu anlamda gerçekleştirilen çalışmalar ciddi bir ihtiyacı karşılamaya yönelik sonuçlar ortaya koymuştur. Çalışma, iç denetim faaliyetlerinin etkinliğinin işletmelere sağladığı faydaları literatür incelemesi yöntemiyle ele almaktadır. İç denetimin kurumsal yönetim, risk yönetimi, operasyonel verimlilik, finansal raporlama güvenilirliği ve mevzuata uyum gibi alanlardaki katkıları değerlendirilmiştir. Literatür bulguları, etkin bir iç denetim sisteminin işletme performansını artırdığını, riskleri azalttığını, paydaş güvenini güçlendirdiğini ve stratejik karar alma süreçlerini desteklediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İç Denetim, İç Denetim Etkinliği, Literatür Taraması.

THE BENEFITS OF THE EFFECTIVENESS OF INTERNAL AUDIT FOR ENTERPRISES: LITERATURE REVIEW

ABSTRACT

In terms of measuring the necessity and effectiveness of internal audit activities as an institution, academic studies have become an important need in recent years, and the studies conducted in this sense have revealed results that meet a serious need. The study discusses the benefits of the effectiveness of internal audit activities to businesses through a literature review method. In terms of measuring the necessity and effectiveness of internal audit activities as an institution, academic studies have become an important need in recent years, and the studies conducted in this sense have revealed results that meet a serious need. The study discusses the benefits of the effectiveness of internal audit activities to businesses through a literature review method. The contributions of internal audit in areas such as corporate governance, risk management, operational efficiency, financial reporting reliability and compliance with legislation were evaluated. Literature findings show that an effective internal audit system improves business performance, reduces risks, strengthens stakeholder trust and supports strategic decision-making processes.

Keywords: Internal Audit, Internal Audit Effectiveness, Literature Review.

YEŞİL DENETİM, KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE BÖLGESEL KALKINMA ARASINDAKİ ETKİLEŞİM: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Kadir GÖKOĞLAN

Doç. Dr, Dicle Üniversitesi Diyarbakır Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve
Vergi Bölümü, kadir.gokoglan@dicle.edu.tr

Yunus BÖRÜTEÇENE

Doktora Öğrencisi, Diyarbakır Sosyal Bilimler Enstitüsü, yunus.borutecene@dicle.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, yeşil denetim ve kurumsal sürdürülebilirlik yaklaşımlarının bölgesel kalkınma süreçleri ile olan etkileşimini kuramsal olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Bölgesel kalkınma, ekonomik büyüme, sosyal refah ve çevresel sürdürülebilirliği bütünleştiren çok boyutlu bir kavram olarak ele alınmaktadır. Yeşil denetim, kurumların çevresel performanslarını izleme ve stratejik yönetim süreçlerini destekleme açısından kritik bir kavramsal araç olarak değerlendirilmektedir. Araştırma, literatür taraması ve karşılaştırmalı kuramsal analiz yöntemleriyle yeşil denetim ile kurumsal sürdürülebilirlik arasındaki ilişkileri bölgesel kalkınma perspektifiyle ele almaktadır. Bulgular, yeşil denetim kavramının kurumsal sürdürülebilirlik ve bölgesel kalkınma literatüründe stratejik bir çerçeve sunduğunu ve çevresel, ekonomik ve sosyal boyutları bütünleştiren bir yönetim aracı olarak önem kazandığını göstermektedir. Çalışma, teorik düzeyde sürdürülebilir bölgesel kalkınma hedeflerinin anlaşılmasında yeşil denetim ve kurumsal sürdürülebilirlik kavramlarının merkezî rolünü vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil denetim, kurumsal sürdürülebilirlik, bölgesel kalkınma, çevresel yönetim, kuramsal analiz.

STRENGTHENING INTERNAL CONTROL AND AUDIT MECHANISMS FOR SUSTAINABLE URBAN DEVELOPMENT

ABSTRACT

This study aims to conceptually examine the interaction between green auditing and corporate sustainability approaches within the context of regional development. Regional development is understood as a multidimensional concept integrating economic growth, social well-being, and environmental sustainability. Green auditing is considered a critical conceptual tool for monitoring environmental performance and supporting strategic governance processes. The research employs a literature review and comparative theoretical analysis to explore the relationships between green auditing and corporate sustainability from the perspective of regional development. Findings indicate that green auditing provides a strategic framework within the literature on corporate sustainability and regional development, highlighting its importance as a governance tool that integrates environmental, economic, and social dimensions. The study emphasizes the central role of green auditing and corporate sustainability concepts in understanding sustainable regional development objectives at a theoretical level.

Keywords: Green auditing, corporate sustainability, regional development, environmental management, theoretical analysis.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL KALKINMA İÇİN İÇ KONTROL VE DENETİM MEKANİZMALARININ GÜÇLENDİRİLMESİ

Kadir GÖKOĞLAN

Doç. Dr, Dicle Üniversitesi Diyarbakır Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Bölümü, kadir.gokoglan@dicle.edu.tr

Yunus BÖRÜTEÇENE

Doktora Öğrencisi, Diyarbakır Sosyal Bilimler Enstitüsü, yunus.borutecene@dicle.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, sürdürülebilir kentsel kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesinde iç kontrol ve denetim mekanizmalarının rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Kentsel kalkınma süreçleri; ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarıyla birlikte kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli kullanımını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, iç kontrol sistemleri ile iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetimi güçlendirdiği, şeffaflık ve hesap verebilirliği artırdığı varsayılmaktadır. Çalışmada, yerel yönetimlerin sürdürülebilir kalkınma politikalarını uygulama süreçlerinde karşılaştıkları iç kontrol zafiyetleri analiz edilmekte; bu mekanizmaların iyileştirilmesine yönelik stratejik öneriler geliştirilmektedir. Literatür taraması ve karşılaştırmalı örnekler aracılığıyla, güçlü bir denetim altyapısının sürdürülebilir şehir yönetiminin temel unsurlarından biri olduğu vurgulanmaktadır. Elde edilen bulgular, iç kontrol ve denetim sistemlerinin yalnızca mali disiplin aracı değil, aynı zamanda sürdürülebilir ve dirençli kentsel yönetim modellerinin geliştirilmesinde kritik bir unsur olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kentsel Kalkınma, İç Kontrol, İç Denetim, Yönetişim.

STRENGTHENING INTERNAL CONTROL AND AUDIT MECHANISMS FOR SUSTAINABLE URBAN DEVELOPMENT

ABSTRACT

This study aims to examine the role of internal control and audit mechanisms in achieving sustainable urban development goals. Urban development processes require the efficient, economical, and effective use of public resources while balancing economic, social, and environmental dimensions. In this context, internal control systems and internal audit activities are assumed to strengthen institutional governance, enhance transparency, and promote accountability. The study analyzes the internal control deficiencies encountered by local governments in implementing sustainable development policies and develops strategic recommendations for improving these mechanisms. Through literature review and comparative examples, it emphasizes that a robust audit infrastructure is one of the key components of sustainable city management. The findings suggest that internal control and audit systems are not only tools for financial discipline but also critical instruments for developing sustainable and resilient urban governance models.

Keywords: Sustainable urban development, internal control, internal audit, governance

ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNDEKİ ÇALIŞAN KADINLARIN STRES YÖNETİMİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Melike CAN

Y. L. Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD,
melikecan021@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, organize sanayi bölgelerinde çalışan kadınların stres yönetimi düzeylerini, stres kaynaklarını ve bu stresle başa çıkma yöntemlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Günümüz iş yaşamında artan rekabet, uzun çalışma saatleri, iş-yaşam dengesi sorunları ve toplumsal rollerin yarattığı baskılar, kadın çalışanlar üzerinde önemli düzeyde stres oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırma, organize sanayi bölgesinde faaliyet gösteren çeşitli sektörlerdeki kadın çalışanlar arasında yürütülmüş ve stres yönetimi ile iş doyumu, motivasyon, psikolojik dayanıklılık ve örgütsel destek algısı arasındaki ilişkiler analiz edilmiştir.

Araştırmada nicel yöntem kullanılmış; anket tekniğiyle toplanan veriler istatistiksel analiz yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Bulgular, kadın çalışanların stres düzeylerinin yüksek olmasına rağmen, stresle başa çıkma stratejilerinin eğitim düzeyi, iş deneyimi ve sosyal destek faktörlerine göre farklılaştığını göstermektedir. Ayrıca, örgütsel destek ve pozitif iş ortamının, stresin olumsuz etkilerini azaltmada önemli bir role sahip olduğu belirlenmiştir.

Sonuç olarak, kadın çalışanların stres yönetimi becerilerinin geliştirilmesi, hem bireysel refahın hem de işletme verimliliğinin artırılması açısından kritik bir öneme sahiptir. Çalışma, sanayi sektöründe kadın istihdamı, iş sağlığı, psikolojik iyi oluş ve örgütsel davranış alanlarına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Stres Yönetimi, Kadın Çalışanlar, Organize Sanayi Bölgesi, İş Doyumu, Psikolojik Dayanıklılık.

A STUDY ON STRESS MANAGEMENT AMONG WOMEN WORKING IN ORGANIZED INDUSTRIAL ZONES

ABSTRACT

This study aims to examine the stress management levels, sources of stress, and coping strategies of women working in organized industrial zones. In today's competitive business environment, long working hours, work-life balance challenges, and the pressures arising from social and familial roles create significant stress for female employees. In this context, the research was conducted among women employed in various sectors within the organized industrial zone, analyzing the relationships between stress management, job satisfaction, motivation, psychological resilience, and perceived organizational support.

A quantitative research method was employed, and the data collected through a survey technique were analyzed using statistical analysis methods. The findings reveal that although female employees experience high levels of stress, their coping strategies vary depending on educational background, work experience, and levels of social support. Moreover, organizational support and a positive work environment were found to play a crucial role in reducing the negative effects of stress.

In conclusion, improving women's stress management skills is vital for enhancing both individual well-being and organizational productivity. This study contributes to the fields of women's employment, occupational health, psychological well-being, and organizational behavior within the industrial sector.

Keywords: Stress Management, Women Employees, Organized Industrial Zone, Job Satisfaction, Psychological Resilience.

YÖNETİM MUHASEBESİNİN İNŞAAT SEKTÖRÜNDE KURUMSAL KAYNAK PLANLAMA PROGRAMLARINA ETKİSİ: DİYARBAKIR İLİ ÖRNEĞİ

Meryem CAN

Y. L. Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD,
meryemcan007@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, yönetim muhasebesi uygulamalarının inşaat sektöründe kurumsal kaynak planlama (ERP) sistemlerinin benimsenmesi ve etkin kullanımı üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Günümüz rekabetçi iş dünyasında, özellikle yüksek maliyetli ve karmaşık süreçlerin hâkim olduğu inşaat sektöründe, bilgi sistemleri ile muhasebe fonksiyonlarının entegrasyonu stratejik bir gereklilik haline gelmiştir. Bu bağlamda araştırmada, Diyarbakır ilinde faaliyet gösteren inşaat firmaları örneklem olarak ele alınmış ve yönetim muhasebesi uygulama düzeyi, ERP kullanım sıklığı, verimlilik, maliyet kontrolü, performans ölçümü ve karar destek süreçleri arasındaki ilişkiler analiz edilmiştir.

Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış, anket yoluyla toplanan veriler istatistiksel analiz teknikleri ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, yönetim muhasebesi uygulamalarının ERP sistemlerinin verimliliğini ve karar destek kapasitesini önemli ölçüde artırdığını göstermektedir. Ayrıca, yönetim muhasebesinin stratejik planlama ve kaynak yönetimi süreçlerinde bilgi akışını güçlendirdiği ve işletme performansına doğrudan katkı sağladığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, inşaat sektöründe muhasebe bilgi sistemleri ile kurumsal kaynak planlama uygulamalarının entegrasyonu, işletmelerin rekabet gücünü, kaynak etkinliğini ve sürdürülebilir yönetim kapasitesini artıran kritik bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yönetim Muhasebesi, Kurumsal Kaynak Planlama (ERP), İnşaat Sektörü, Verimlilik, Kaynak Yönetimi.

THE IMPACT OF MANAGEMENT ACCOUNTING ON ENTERPRISE RESOURCE PLANNING (ERP) SYSTEMS IN THE CONSTRUCTION INDUSTRY: THE CASE OF DIYARBAKIR PROVINCE

ABSTRACT

This study aims to examine the impact of management accounting practices on the adoption and effective use of Enterprise Resource Planning (ERP) systems in the construction sector. In today's competitive business environment, especially in industries characterized by complex and high-cost operations such as construction, the integration of information systems with accounting functions has become a strategic necessity. In this context, construction firms operating in the province of Diyarbakir were selected as the sample, and the relationships between the level of management accounting practices, ERP usage frequency, efficiency, cost control, performance measurement, and decision support processes were analyzed.

The study employed a quantitative research method, and data collected through surveys were analyzed using statistical analysis techniques. The findings reveal that management accounting practices significantly enhance the efficiency and decision-support capacity of ERP systems. Furthermore, it was determined that management accounting strengthens information flow in strategic planning and resource management processes, thereby contributing directly to overall business performance.

In conclusion, the integration of accounting information systems and enterprise resource planning applications in the construction industry emerges as a critical factor that enhances firms' competitiveness, resource efficiency, and sustainable management capacity.

Keywords: Management Accounting, Enterprise Resource Planning (ERP), Construction Industry, Efficiency, Resource Management.

MÜKELLEFLERİN VERGİ UYUMU ÜZEREİNDE MATRAH ARTIRIMININ ETKİLERİ

Ahmet ÜŞEN

SMMM, smmmahmetusen@gmail.com

ÖZET

Matrah artırımının Türkiye’de vergi uyum mekanizmaları üzerindeki etkilerini kuramsal ve uygulamalı bir perspektiften incelemektedir. Matrah artırımını, geçmiş dönemlere ilişkin vergi risklerinin ortadan kaldırılması suretiyle mükellef açısından hukuki öngörülebilirlik ve idari güvenlik sağlamaktadır. Bununla birlikte uygulama, vergi idaresi için kısa vadede tahsilat artışı ve inceleme yükünün azalması gibi kurumsal avantajlar yaratmaktadır. Ancak düzenlemenin tekrarlanabilir nitelik kazanması, gönüllü uyumu zayıflatmakta; mükellefler arasında adalet algısının bozulmasına ve vergi ahlakının aşınmasına yol açabilmektedir. Çalışmada matrah artırımının olumlu ve olumsuz etkileri bütüncül bir çerçevede analiz edilmiş; vergi tabanının genişlemesine sağladığı geçici katkılara karşın, uzun vadede denetim caydırıcılığını gerilettiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak, matrah artırımının etkinliği, istisnai bir politika aracı olarak uygulanmasına ve yapısal vergi reformlarıyla desteklenmesine bağlıdır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Uyum, Matrah Artırımı, Gönüllü Uyum

THE IMPACT OF TAX BASE INCREASES ON TAXPAYER COMPLIANCE

ABSTRACT

The study examines the effects of tax base increase (matrah artırımı) on tax compliance mechanisms in Türkiye from both theoretical and practical perspectives. Tax base increase provides taxpayers with legal predictability and administrative security by eliminating tax risks related to previous periods. At the same time, the implementation offers institutional advantages for the tax administration, such as short-term increases in revenue collection and a reduction in audit workload. However, when the measure becomes recurrent, it weakens voluntary compliance, distorts the perception of fairness among taxpayers, and may erode tax morale. The study analyzes the positive and negative effects of tax base increase within a holistic framework and finds that, despite its temporary contribution to broadening the tax base, it undermines audit deterrence in the long run. Ultimately, the effectiveness of tax base increase depends on its use as an exceptional policy tool and on its integration with structural tax reforms.

Keywords: Tax Compliance, Tax Base Increase, Voluntary Compliance

DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN İŞLETMELERİN MUHASEBE FONKSİYONUNDAKİ ETKİLERİ: TRC2 BÖLGESİ ÖRNEĞİ

Abddulkadir BİLEN

Prof. Dr., Dicle Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü, abilen@dicle.edu.tr

Hasan SOLMAZ

Dr., KOSGEB KOBİ Uzmanı, hasan.solmaz@kosgeb.gov.tr

ÖZET

Bu çalışma, dijital dönüşümün işletmelerin muhasebe fonksiyonu üzerindeki etkilerini TRC2 Bölgesi'ndeki işletmeler özelinde incelemeyi amaçlamaktadır. Dijitalleşme süreci, muhasebe uygulamalarında sadece teknik bir geçişi değil, aynı zamanda süreçlerin yeniden yapılandırılmasını, şeffaflık ve denetim kabiliyetinin artırılmasını da beraberinde getirmektedir. Araştırma kapsamında, 5442 işletmeden toplanan anket verileri analiz edilerek dijital muhasebe uygulamalarının erişim düzeyi, kullanım biçimi, sağladığı faydalar ve karşılaşılan sorunlar istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiştir. Bulgular, e-fatura ve e-defter gibi zorunlu uygulamaların yaygın olarak benimsendiğini; ancak ERP sistemleri, bulut tabanlı yazılımlar ve ileri analiz araçlarının kullanımında sınırlılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Faktör analizi ve regresyon sonuçları, dijital dönüşümün muhasebe süreçlerine olumlu ve anlamlı etkiler yarattığını göstermektedir. Özellikle hız, doğruluk, veri güvenliği ve şeffaflık gibi alanlarda önemli kazanımlar sağlandığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, işletmelerin dijitalleşmeye yalnızca mevzuata uyum kapsamında değil, stratejik ve bütüncül bir yaklaşımla yönelmeleri gerektiği vurgulanmaktadır. Çalışma, hem akademik literatüre katkı sunmayı hem de işletmelere ve politika yapıcılara yol gösterici öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Dijitalleşme, İşletme Fonksiyonları, Muhasebe Fonksiyonu, TRC2 Bölgesi

THE IMPACT OF DIGITAL TRANSFORMATION ON THE ACCOUNTING FUNCTION OF BUSINESSES: THE CASE OF THE TRC2 REGION

ABSTRACT

This study aims to examine the effects of digital transformation on the accounting function of businesses, specifically within the TRC2 Region. The digitalisation process entails not only a technical transition in accounting practices but also the restructuring of processes and an increase in transparency and audit capabilities. Within the scope of the research, survey data collected from 5,442 businesses was analysed, and the level of access to digital accounting practices, their usage patterns, the benefits they provide, and the problems encountered were evaluated using statistical methods. The findings revealed that mandatory applications such as e-invoicing and e-ledgers have been widely adopted; however, there are limitations in the use of ERP systems, cloud-based software, and advanced analytics tools. Factor analysis and regression results show that digital transformation has created positive and meaningful effects on accounting processes. Significant gains have been identified, particularly in areas such as speed, accuracy, data security, and transparency. However, it is emphasised that businesses should approach digitalisation not only in terms of regulatory compliance but also with a strategic and holistic approach. The study aims to contribute to the academic literature and provide guidance to businesses and policymakers.

Keywords: Digital Transformation, Digitalisation, Business Functions, Accounting Function, TRC2 Region

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Yazgöl ALAZ

Y.L. Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD,
yazgul_unal@hotmail.com

ÖZET

Bankacılık sektörü, ekonomik büyüme ve kalkınma süreçlerinin önemli bir parçası olmakla birlikte, çevresel ve sosyal sorumluluklarını yerine getirerek sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaktadır. Bankalar, sermaye fazlasına sahip bireylerle sermaye ihtiyacı duyanlar arasında aracılık yaparak, ekonomik fon arzını artırır ve finansal piyasaların gelişimine katkıda bulunur. Günümüzde, bankaların faaliyetleri çevreyle doğrudan bağlantısız gibi görünse de, sundukları finansal ürünlerin kullanıcıları üzerinden çevresel ve sosyal etkiler yaratabilmektedir. Bu nedenle, finansal kuruluşların sürdürülebilirlik ilkelerine uygun hareket etmeleri kritik bir önem taşımaktadır. Bankalar, çevresel ve sosyal sorumluluklarını artırarak, sürdürülebilir finansal ürünler geliştirir ve bu sayede yeni pazarlara erişim sağlayarak rekabet avantajı kazanırlar. Bankacılık sektöründe sürdürülebilirlik dört aşamada ele alınmaktadır: Önleyici Bankacılık: Bankalar, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımları doğrultusunda maliyetleri ve uzun vadeli etkilerini analiz eder. Savunucu Bankacılık: Bu aşamada bankalar, büyüme ve kalkınma kararlarını alırken sürdürülebilirlik hedeflerine pasif bir şekilde uyum sağlarlar. Saldırgan Bankacılık: Bankalar, sürdürülebilirliği iç süreçlerine entegre eder ve aktif bir şekilde çevresel ve sosyal hedefleri izlerler. Sürdürülebilir Bankacılık: Tüm bankacılık faaliyetleri sürdürülebilirlik ilkelerine göre şekillendirilir ve bu ilkelere uygun olarak faaliyet gösterilir. Sürdürülebilir bankacılık, sadece çevresel sorumlulukları yerine getirmekle kalmaz, aynı zamanda finansal risk yönetimini de iyileştirir. Bu süreçte, bankalar çevresel ve sosyal etkilerini değerlendirerek, uzun vadede hem kendi başarılarını artırır hem de topluma katkı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Bankacılık, Çevresel ve Sosyal Sorumluluk, Finansal Sürdürülebilirlik

SUSTAINABILITY IN THE BANKING SECTOR

ABSTRACT

The banking sector, while being an important part of economic growth and development processes, contributes to sustainable development by fulfilling its environmental and social responsibilities. Banks increase the supply of economic funds and contribute to the development of financial markets by acting as intermediaries between individuals who have excess capital and those who need capital. Today, although the activities of banks may seem unrelated to the environment, the financial products they offer can create environmental and social impacts through their users. Therefore, it is of critical importance for financial institutions to act in accordance with sustainability principles. By increasing their environmental and social responsibilities, banks develop sustainable financial products and thus gain a competitive advantage by accessing new markets. Sustainability in the banking sector is addressed in four stages: Preventive Banking: Banks analyze costs and long-term impacts in line with sustainable development approaches. Defensive Banking: At this stage, banks passively comply with sustainability goals when making growth and development decisions. Aggressive Banking: Banks integrate sustainability into their internal processes and actively monitor environmental and social goals. Sustainable Banking: All banking activities are shaped according to sustainability principles and carried out in accordance with these principles. Sustainable banking not only fulfills environmental responsibilities but also improves financial risk management. In this process, by evaluating their environmental and social impacts, banks both increase their own long-term success and contribute to society.

Keywords: Sustainable Banking, Environmental and Social Responsibility, Financial Sustainability

LOJİSTİKTE YEŞİL UYGULAMALAR VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BÖLGESEL KALKINMA

Ufuk Can YERLİ

Y. L. Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD,
ufukcanyerli66@gmail.com

ÖZET

Lojistik sektörü, küresel ekonominin vazgeçilmez bir parçası olmakla birlikte, enerji tüketimi ve karbon emisyonları açısından önemli çevresel etkiler yaratmaktadır. Bu durum, lojistik faaliyetlerin çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda yeniden yapılandırılmasını zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda, yeşil lojistik uygulamaları; enerji verimliliğini artırmak, karbon ayak izini azaltmak ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Sürdürülebilir bölgesel kalkınma ise ekonomik büyümenin yanı sıra sosyal ve çevresel boyutları da içeren bütüncül bir gelişim sürecidir. Bu çalışma, lojistikte yeşil uygulamaların sürdürülebilir bölgesel kalkınmaya olan katkılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Literatür taraması ve saha araştırmaları ile desteklenen çalışmada, özellikle lojistik merkezleri ve taşıma faaliyetlerinde uygulanan çevre dostu teknolojiler, yenilenebilir enerji kullanımı, atık yönetimi ve rota optimizasyonu gibi stratejiler incelenmiştir.

Araştırma sonuçları, yeşil lojistik uygulamalarının bölgesel ekonomide maliyetleri düşürürken, çevresel etkilerin azalmasına ve istihdamın artmasına önemli katkılar sağladığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, çevreci lojistik yatırımlarının yerel halkın yaşam kalitesini artırdığı ve bölgesel kalkınma hedefleriyle uyumlu olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, sürdürülebilir kalkınma stratejileri çerçevesinde lojistik sektöründe yeşil uygulamaların yaygınlaştırılması, hem ekonomik hem de çevresel faydalar sağlamaktadır. Sonuç olarak, lojistik sektöründe yeşil uygulamaların teşvik edilmesi ve entegre bölgesel kalkınma politikalarına dahil edilmesi, sürdürülebilir bir gelecek için kritik öneme sahiptir. Çalışma, politika yapıcılar ve sektör paydaşlarına, çevreci lojistik çözümlerinin geliştirilmesi yönünde öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil lojistik, Sürdürülebilir kalkınma, Bölgesel kalkınma, Lojistik yönetimi, Çevre dostu uygulamalar.

GREEN PRACTICES IN LOGISTICS AND SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT

ABSTRACT

While the logistics sector is an indispensable part of the global economy, it creates significant environmental impacts in terms of energy consumption and carbon emissions. This situation has necessitated the restructuring of logistics activities in line with environmental sustainability principles. In this context, green logistics practices have been developed to increase energy efficiency, reduce carbon footprints and ensure the sustainable use of natural resources. Sustainable regional development is a holistic development process that includes social and environmental dimensions as well as economic growth. This study aims to evaluate the contribution of green practices in logistics to sustainable regional development. The study, which is supported by literature review and field research, examines strategies such as environmentally friendly technologies, renewable energy use, waste management and route optimization applied especially in logistics centers and transportation activities. The research results reveal that green logistics practices make significant contributions to reducing environmental impacts and increasing employment while reducing costs in the regional economy. Moreover, it has been determined that green logistics investments improve the quality of life of local people and are compatible with regional development goals. Therefore, the dissemination of green practices in the logistics sector within the framework of sustainable development strategies has both economic and environmental benefits.

Keywords: Green logistics, sustainable development, regional development, logistics management, and environmentally friendly practices.

ENERJİ VERİMLİLİĞİNİN EKONOMİK BÜYÜMEYE ETKİSİ: G20 ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Büşra GÜLER

Y.L. Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü,
busragguler.12@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, G20 ülkelerinde enerji verimliliği ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Enerji verimliliği göstergesi olarak birincil enerji yoğunluğu (EG.EGY.PRIM.PP.KD, MJ/2017 PPP \$ GSYİH), ekonomik büyüme göstergesi olarak ise reel GSYİH büyüme oranı (NY.GDP.MKTP.KD.ZG, yıllık %) kullanılmıştır. G20'nin 19 üye ülkesi (AB hariç) için 2000–2022 dönemine ait veriler Dünya Bankası'nın World Development Indicators veri tabanından derlenmiştir. Ülke bazında tanımlayıcı istatistikler hesaplandıktan sonra, enerji yoğunluğu ile GSYİH büyüme oranı arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile hem havuzlanmış (pooled) veri seti hem de ülke düzeyinde test edilmiştir. Bulgular, G20 geneli için enerji yoğunluğu ile ekonomik büyüme arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki ($r \approx 0.30$) olduğunu göstermektedir. Ülke bazlı korelasyon katsayıları ise ilişkinin yön ve şiddetinin ülkeler arasında belirgin biçimde farklılaştığını ortaya koymaktadır: Çin ve Güney Kore'de güçlü pozitif ilişkiler gözlenirken, Brezilya, Suudi Arabistan ve Türkiye'de zayıf/orta düzey negatif ilişkiler tespit edilmiştir. Türkiye özelinde enerji yoğunluğu ile büyüme arasındaki zayıf negatif ilişki, ekonomik büyümenin her dönemde artan enerji yoğunluğuna dayanmadığını; verimlilik artışları ve yapısal dönüşümün büyüme sürecinde daha belirleyici olabileceğini düşündürmektedir. Bu sonuçlar, G20 ülkelerinde enerji verimliliği politikalarının tek tip bir çerçeve yerine, ülkelerin özgün yapısal özellikleri ve büyüme dinamikleri dikkate alınarak tasarlanması gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Enerji verimliliği, enerji yoğunluğu, ekonomik büyüme, G20 ülkeleri, Türkiye

THE IMPACT OF ENERGY EFFICIENCY ON ECONOMIC GROWTH: THE CASE OF G20 COUNTRIES

ABSTRACT

This study examines the relationship between energy efficiency and economic growth in the G20 countries. Primary energy intensity (EG.EGY.PRIM.PP.KD, MJ/2017 PPP \$ GDP) is used as the energy efficiency indicator, while the real GDP growth rate (NY.GDP.MKTP.KD.ZG, annual %) serves as the economic growth indicator. Data for 19 G20 member countries (excluding the EU) for the period 2000–2022 are compiled from the World Bank's World Development Indicators database. Country-level descriptive statistics are first calculated, followed by Pearson correlation analysis applied to both the pooled dataset and country-specific data. The findings indicate a low positive correlation ($r \approx 0.30$) between energy intensity and economic growth across the G20. Country-level correlation coefficients reveal that the direction and strength of the relationship differ substantially across countries: strong positive relationships are observed in China and South Korea, while weak to moderate negative relationships are found in Brazil, Saudi Arabia, and Turkey. In the case of Turkey, the weak negative relationship between energy intensity and growth suggests that economic expansion does not rely on rising energy intensity in every period; productivity gains and structural transformation may play a more decisive role in the growth process. Overall, the results indicate that energy efficiency policies in G20 countries should be designed with careful attention to each country's specific structural characteristics and growth dynamics, rather than relying on a uniform policy framework.

Keywords: Energy efficiency, energy intensity, economic growth, G20 countries, Turkey

YEREL KUAFÖRLÜK SEKTÖRÜNÜN BÖLGESEL KALKINMADAKİ POTANSİYELİ: BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Hilal KOLUMAN

Öğr. Gör., Dicle Üniversitesi Diyarbakır Teknik Bilimler MYO, Saç Bakım ve Güzellik
Bölümü, hilal.koluman@dicle.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, yerel kuaförlük sektörünün bölgesel kalkınmadaki rolünü ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarıyla incelemektedir. Kuaförlük sektörü, yalnızca kişisel bakım hizmeti sunan bir alan olmaktan öte, yerel ekonomilerde istihdam yaratma, kadın girişimciliğini teşvik etme, toplumsal etkileşimi güçlendirme ve yerel kültürel kimliğin sürdürülmesine katkı sağlayan önemli bir hizmet sektörüdür. Araştırma kapsamında, kuaförlük işletmelerinin bölgesel kalkınmaya katkıları; dijital dönüşüm düzeyi, mesleki eğitim olanakları, müşteri memnuniyeti, hizmet kalitesi ve yerel ekonomik döngüye sağladıkları katma değer üzerinden değerlendirilmiştir. Bulgular, özellikle kadın istihdamı ve girişimciliği açısından sektörün sosyoekonomik kalkınmada kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Bununla birlikte, finansal kaynak yetersizliği, düşük dijital okuryazarlık düzeyi ve mesleki standart eksiklikleri sektörün gelişim potansiyelini sınırlamaktadır. Bu nedenle, kuaförlük sektörünün sürdürülebilir kalkınma hedeflerine uyum sağlayabilmesi için devlet destekli dijital dönüşüm programlarının uygulanması, mesleki eğitimlerin güncellenmesi ve kadın girişimcilere yönelik mikro finansman olanaklarının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kuaförlük sektörü, bölgesel kalkınma, kadın girişimciliği, dijital dönüşüm, hizmet sektörü

AN EMPIRICAL STUDY ON THE POTENTIAL OF THE LOCAL HAIRDRESSING SECTOR IN REGIONAL DEVELOPMENT

ABSTRACT

This study investigates the role of the local hairdressing sector in regional development across economic, social, and cultural dimensions. Beyond providing personal care services, the hairdressing sector significantly contributes to local economies by generating employment, promoting women's entrepreneurship, strengthening community interactions, and preserving local cultural identity. The research evaluates the sector's contributions through parameters such as digital transformation, vocational training, service quality, customer satisfaction, and local value creation. Findings indicate that the hairdressing sector plays a vital role in enhancing socioeconomic development, particularly through its impact on women's empowerment and local economic circulation. However, challenges such as limited access to finance, low levels of digital literacy, and insufficient professional standards constrain its full potential. To ensure sustainable growth, it is recommended to implement government-supported digitalization programs, improve vocational education, and expand microfinance opportunities for women entrepreneurs.

Keywords: Hairdressing Sector, Regional Development, Women Entrepreneurship, Digital Transformation, Service Industry.

GÜZELLİK SEKTÖRÜNDE ATIK YÖNETİMİ POLİTİKALARININ BÖLGESEL KALKINMAYA ETKİSİ

Hilal KOLUMAN

Öğr. Gör., Dicle Üniversitesi Diyarbakır Teknik Bilimler MYO, Saç Bakım ve Güzellik
Bölümü, hilal.koluman@dicle.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, güzellik sektöründe uygulanan atık yönetimi politikalarının bölgesel kalkınma üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Günümüzde güzellik ve saç bakım sektörleri; kimyasal içerikli ürünlerin kullanımı, enerji yoğun süreçler ve tek kullanımlık malzeme tüketimi nedeniyle çevresel sürdürülebilirlik açısından kritik bir konuma sahiptir. Bu sektörlerde etkin atık yönetimi uygulamaları yalnızca çevresel etkilerin azaltılmasını değil, aynı zamanda yerel istihdamın artması, yeşil girişimcilik faaliyetlerinin gelişmesi ve kaynak verimliliğinin sağlanması yoluyla bölgesel kalkınmanın desteklenmesini de mümkün kılmaktadır. Döngüsel ekonomi yaklaşımı, güzellik sektöründe atıkların yeniden değerlendirilmesi ve üretim süreçlerinin sürdürülebilir hale getirilmesi açısından önemli fırsatlar sunmaktadır (Geissdoerfer et al., 2017). Bu bağlamda, güzellik işletmelerinin çevre dostu ürün kullanımı, geri dönüşüm sistemlerinin kurulması ve enerji tasarrufu stratejilerini benimsemesi, yerel ekonomide ekolojik farkındalığı artırarak uzun vadeli kalkınma hedeflerine katkı sağlamaktadır. Ayrıca, yerel yönetimlerin uyguladığı teşvik ve düzenlemelerin, küçük ölçekli güzellik işletmelerinin sürdürülebilirlik uygulamalarına uyumunu kolaylaştırdığı görülmektedir. Araştırmanın bulguları, etkin atık yönetimi politikalarının çevresel kaliteyi artırmakla kalmayıp, bölgesel yenilikçilik kapasitesini ve istihdam potansiyelini de güçlendirdiğini göstermektedir. Sonuç olarak, güzellik sektöründe sürdürülebilir atık yönetimi politikalarının benimsenmesi, çevresel ve ekonomik kalkınma arasında denge kuran bir model sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güzellik Sektörü, Atık Yönetimi, Sürdürülebilir Kalkınma, Bölgesel Kalkınma, Yeşil Girişimcilik.

THE IMPACT OF WASTE MANAGEMENT POLICIES IN THE BEAUTY INDUSTRY ON REGIONAL DEVELOPMENT

ABSTRACT

This study aims to examine the impact of waste management policies implemented in the beauty industry on regional development. The beauty and haircare sectors are among the industries with the highest consumption of chemical-based products, single-use materials, and energy, all of which have significant implications for environmental sustainability. Effective waste management practices in this sector not only mitigate environmental degradation but also promote local employment, foster green entrepreneurship, and enhance resource efficiency, thereby supporting regional economic growth. Within the framework of the circular economy, waste reduction and recycling strategies in beauty enterprises represent critical opportunities for sustainable production and consumption (Geissdoerfer et al., 2017). Environmentally conscious practices such as the use of eco-friendly products, implementation of recycling systems, and energy-saving measures contribute to the long-term sustainability goals of local economies. Moreover, public policies and local government incentives have been shown to facilitate the adaptation of small-scale beauty businesses to sustainable practices. The findings suggest that adopting effective waste management policies not only enhances environmental performance but also strengthens regional innovation capacity and employment potential. Therefore, sustainable waste management in the beauty sector can be viewed as a strategic driver for achieving environmentally balanced and inclusive regional development.

Keywords: Beauty Industry, Waste Management, Sustainable Development, Regional Development, Green Entrepreneurship.

KURU KAYMAĞIN TIBBİ-AROMATİK ÜRÜN OLARAK YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ: YEREL BİYOEKONOMİ PERSPEKTİFİNDEN KAVRAMSAL BİR YAKLAŞIM

Zehra ALTINTAŞ

Lisans Öğrencisi, Bitlis Eren Üniversitesi, zehraaltintas516@gmail.com

Osman KESKİN

Öğr. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, okeskin@beu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Bitlis yöresine özgü geleneksel bir süt ürünü olan kuru kaymağın, tıbbi-aromatik ürün perspektifinden yeniden değerlendirilmesini amaçlayan kavramsal bir araştırmadır. Çalışmanın temel amacı, kuru kaymağın içerdiği biyoaktif bileşenler (konjuge linoleik asit, doymamış yağ asitleri, yağda çözünen vitaminler vb.) aracılığıyla fonksiyonel gıda niteliği taşıyabileceğini ortaya koymak ve bu potansiyeli yerel kalkınma bağlamında değerlendirmektir.

Yöntem olarak çalışma, literatür temelli karşılaştırmalı analiz yaklaşımına dayanmaktadır. Fonksiyonel gıdalar, tıbbi-aromatik ürün ekonomisi ve yerel biyoekonomi alanlarındaki kuramsal kaynaklar bütüncül biçimde incelenmiş; bu doğrultuda “Yerel Biyo-Gastronomi Modeli” adlı kavramsal bir çerçeve geliştirilmiştir. Model, geleneksel üretim bilgisinin korunması, biyoaktif değerlerin bilimsel olarak tanımlanması ve ekonomik değer zincirinin sürdürülebilir biçimde kurulmasını temel almaktadır.

Bulgular, yerel ürünlerin biyoaktif özelliklerinin kültürel bilgiyle bütünleştirildiğinde yeni bir kalkınma modeli oluşturabileceğini göstermektedir. Kuru kaymak bu yönüyle hem kültürel hem de ekonomik sürdürülebilirlik için örnek bir model önerisi sunmaktadır.

Sonuç olarak, çalışmada geliştirilen kavramsal çerçeve, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) 3, 8, 9 ve 12 ile uyumlu olup, yerel gıda mirasının biyoekonomik kalkınma politikalarına entegre edilmesi yönünde yenilikçi bir yaklaşım önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kuru Kaymak, Tıbbi-Aromatik Ürün, Biyoekonomi, Fonksiyonel Gıda, Yerel Kalkınma.

RECONSIDERING BİTLİS CLOTTED CREAM AS A MEDİCİNAL AROMATIC PRODUCT: A CONCEPTUAL APPROACH FROM THE PERSPECTİVE OF LOCAL BİOECONOMY

ABSTRACT

This study is a conceptual research aiming to reinterpret Bitlis clotted cream a traditional dairy product from Eastern Anatolia as a potential medicinal–aromatic product contributing to local sustainable development. The main purpose is to highlight the product’s functional food potential, derived from its bioactive compounds such as conjugated linoleic acid, unsaturated fatty acids, and fat-soluble vitamins, and to assess how this potential can foster local bioeconomic growth.

Methodologically, the study employs a literature-based comparative conceptual analysis. Theoretical sources on functional foods, medicinal–aromatic product economy, and local bioeconomy were integrated to develop the “Local Bio-Gastronomy Model.” This framework emphasizes the preservation of traditional knowledge, scientific identification of bioactive properties, and the establishment of a sustainable economic value chain.

Findings indicate that when bioactive characteristics of local foods are integrated with cultural knowledge, they can generate a new form of local development model. In this sense, clotted cream exemplifies both cultural and economic sustainability through its functional and bioeconomic potential.

In conclusion, the proposed conceptual framework aligns with Sustainable Development Goals (SDGs) 3, 8, 9, and 12, offering an innovative approach to integrating local food heritage into bio-based development policies.

Keywords: Clotted Cream, Medicinal–Aromatic Product, Functional Food, Bioeconomy, Local Development

CUMHURİYETTEN GÜNÜMÜZE SAVUNMA SANAYİİNİN GELİŞİMİ

Azize YEŞİL

Y. L. Öğrencisi, Batman Üniversitesi azizeerel.2134@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı: Cumhuriyet'ten günümüze savunma sanayiinin tarihsel gelişimini incelemektir. Savunma Sanayii, tarihsel olarak oldukça köklü bir geçmişe sahiptir. 1299 yılında kurulan ve 1922 yılına dek varlığını sürmüş olan Osmanlı Devleti, altı asırdan fazla bir süre boyunca üç kıtaya yayılan geniş bir coğrafyada hüküm sürmüş ve bu süre zarfında çeşitli dönemlerde savunma teknolojinin gelişimine tanıklık etmiştir. Özellikle devletin siyasi, askeri ve teknolojik dönüşümler yaşadığı evrelerde savunma sanayiisinde dikkate değer ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu bağlamda en kritik kırılma noktalarından biri, 1453 yılında Fatih Sultan Mehmet'in Bizans Devleti'nin Yükselme Dönemine geçişini simgelemekte ve aynı zamanda savunma teknolojilerinde önemli bir dönüm noktası oluşturmaktadır. Fatih Sultan Mehmet, sadece askeri ve siyasi başarılarıyla değil, aynı zamanda bilim ve teknolojiye verdiği değerle de öne çıkmıştır. İstanbul'un fethinde kullanılan ve tarihe "Şahi Topları" olarak geçen uzun menzilli topların projelendirilmesinde bizzat yer aldığı bilinmektedir. Yaklaşık 8 tonluk kovan ağırlığına ve 91,5 cm'lik kısa namlu uzunluğuna sahip bu toplar dönemin en gelişmiş silahları arasında yer almakta ve dönemin mühendisleriyle birlikte yapılan balistik hesaplamalarla etkinliğini artırmaktadır. Ayrıca, kuşatma sırasında ilk defa kullanılan havan topu da Fatih döneminde geliştirilen yenilikçi savunma araçlarından biridir.

Çalışmada yöntem; savunma sanayisine ait arşiv çalışmalarından, belgelerden, farklı kaynaklar ve internet sitelerinden faydalanılmıştır.

Sonuç; Tarihte, devletlerin resmi olarak kuruldukları dönemlerden itibaren birileriyle sürekli bir güç mücadelesi içinde oldukları gözlenmektedir. Ateşli silahların kullanılmaya başlamasıyla birlikte, devletler bu yeni savaş teknolojilerine sahip olmak adına yoğun çaba göstermişlerdir. Genişleme arzusu, kaynak arayışı ve stratejik üstünlük sağlama hedefi, ülkeler arasında sık sık çatışmalarına sebep olmuştur. Bu süreç, özellikle 20. yüzyılda yaşanan küresel savaşlarla daha da görünür hale gelmiştir. Birinci Dünya Savaşı, bu bağlamda devletin savunma sanayisine verdikleri önemin savaşın kaderini belirlediği bir dönüm noktası olmuştur. Savaş sonrasında ise birçok ülke, gelecekte meydana gelebilecek tehditlere karşı daha hazırlıklı olabilmek adına savunma sanayii alanında ciddi yatırımlar yapmaya başlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Savunma Sanayii, Girişimcilik, Kamu İktisadi, Şahi Topları, Askeri Harcama.

DEVELOPMENT OF THE DEFENSE INDUSTRY FROM THE REPUBLIC TO THE PRESENT DAY

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the historical development of the defense industry from the Republic to the present. The defense industry has a deeply moted historical bacckground. The Ottoman Empire, which existed from 1299 to 1922, ruled across there continens for over six conturies andwitnessed significant developments in military throughout is long history. Notable advancement in defense production often aligned with key political and military transformations in by Sultan Mehmed (Fatih Sultan Mehmet), which marked the beginning of the Ottoman Empire's Rise Period. This conquest also represented a milestone in the development of the Turkish defense industry, as Fatih is the only Turkish ruler known to have intiated a new historical er through his military and technological vision.

Sultan Mehmed II, was not only a military strategist but also a patron of seince and technology. He played a direct role in designing the long-range cannos, historically known as the "Şahi Cannons," used during the conquest of Constantinople. These cannons, featuring an 8-ton projectile and a barrel length of approximately 91,5 cm, were amongthe most powerful artillery of their time. Fatih personally, and destructive power. Furthermore, the use of mortars-employed for the first time during this siege-reflected significant innovation in military tecnology during his reign.

In the study, the method used was archive studies, documents, different sources and websites, especially those related to the defense industry.

The result; Throughout history, states have engaged in ongoing power struggles since their formalestablishment. The emergence of firearms shifted the nature of warfare, prompting countries to invest heavily inacquiring and developing such weaponry. Expansionist policies, the desire for external resorces, and the pursuit of strategic dominance frequently led to wars. These outbreak of World War I. During this war, the strategic importance of the defense military production. In the post-war period, states prioritized the development of defense industries to protect themselves from future threats.

Keywords: Defense Industry, Entrepreneurship, Pulic Economic, Shahi Balls, Millitary Spending.

AKILLI KENTLER VE YAPAY ZEKÂ: KENTSEL DÖNÜŞÜMDE DİJİTAL TEKNOLOJİLERİN ROLÜ

Fatma TOPUZ ERYÜRÜK

“Öğr.Gör., Afyon Kocatepe Üniversitesi, erylurkf@gmail.com

Hasan ERYÜRÜK

“Öğr.Gör.Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, erylurkhasan@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, akıllı kentler ve yapay zekânın kentsel dönüşüm süreçlerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, Türkiye’den İstanbul ve Konya, dünyadan ise Singapur ve Barcelona örnek kentler olarak seçilmiştir. Bu kentlerde kullanılan dijital teknolojiler arasında yapay zekâ tabanlı veri analitiği, nesnelerin interneti (IoT), akıllı ulaşım ve trafik yönetimi sistemleri, enerji verimliliği çözümleri ve kentsel güvenlik uygulamaları yer almaktadır. Araştırma, bu teknolojilerin kent yönetiminde verimliliği artırma, sürdürülebilirliği destekleme ve vatandaş odaklı hizmet sunma açısından önemli katkılar sağladığını ortaya koymaktadır. Özellikle yapay zekâ ve IoT uygulamalarının trafik optimizasyonu, enerji tüketimi izleme, acil durum yönetimi ve kamu hizmetlerinin iyileştirilmesinde etkin olduğu görülmüştür. Çalışma, akıllı kentlerin planlanması ve yönetiminde dijital teknolojilerin daha etkin entegrasyonuna yönelik öneriler sunmaktadır. Bu öneriler arasında veri güvenliği ve mahremiyetin sağlanması, altyapı yatırımlarının artırılması ve yapay zekâ tabanlı analizlerin karar alma süreçlerine dahil edilmesi ön plana çıkmaktadır. Sonuç olarak, dijital teknolojiler ve yapay zekâ, kentsel dönüşümde sürdürülebilir, verimli ve vatandaş odaklı kent yönetimi için kritik bir araç olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Kent, Yapay Zekâ, Kentsel Teknoloji.

SMART CITIES AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN URBAN TRANSFORMATION

ABSTRACT

This study aims to examine the effects of smart cities and artificial intelligence on urban transformation processes. The cities of Istanbul and Konya in Turkey, and Singapore and Barcelona worldwide, were selected as case studies for this research. The digital technologies used in these cities include artificial intelligence-based data analytics, the Internet of Things (IoT), smart transportation and traffic management systems, energy efficiency solutions, and urban security applications. The research reveals that these technologies make significant contributions to increasing efficiency in city management, supporting sustainability, and providing citizen-focused services. In particular, artificial intelligence and IoT applications have been found to be effective in traffic optimization, energy consumption monitoring, emergency management, and improving public services. The study offers recommendations for the more effective integration of digital technologies in the planning and management of smart cities. Among these recommendations, ensuring data security and privacy, increasing infrastructure investments, and incorporating AI-based analyses into decision-making processes stand out. In conclusion, digital technologies and artificial intelligence are considered critical tools for sustainable, efficient, and citizen-focused city management in urban transformation.

Keywords: Smart City, Artificial Intelligence, Urban Technology.

YAPAY ZEKÂ ARAÇLARININ ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME SÜREÇLERİNE KATKISI

Fatma TOPUZ ERYRÜRÜK

“Öğr.Gör., Afyon Kocatepe Üniversitesi, erylurkf@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, yapay zekâ araçlarının ön lisans öğrencilerinin öğrenme süreçlerine katkısına ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabılır örnekleme tekniği ile seçilen katılımcılarla yapılan yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler içerik analiziyle analiz edilmiştir. Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda belirlenen temalar; genel kullanım ve farkındalık, öğrenmeye katkısı, karşılaşılan zorluklar ve geleceğe yönelik beklentilerdir. Bulgulara göre katılımcıların tamamı yapay zekâ araçlarını bildiklerini ve aktif biçimde kullandıklarını belirtmiştir. Kullanım amaçları arasında bilgiye hızlı ulaşma, ödev ve projelerde destek alma ile merak edilen konular hakkında bilgi edinme ön plana çıkmaktadır. Yapay zekâ araçlarının öğrenme sürecine olumlu katkı sağladığı; bilgiye erişimi kolaylaştırdığı, zaman kazandırdığı ve motivasyonu artırdığı ifade edilmiştir. Ancak bazı katılımcılar, bu araçların öğrenmeyi kolaylaştırırken aynı zamanda tembelliğe neden olabileceğini belirtmiştir. Katılımcılar, yapay zekânın özellikle sözel derslerde daha etkili olduğunu, sayısal derslerde ise yeterli katkı sağlamadığını vurgulamıştır. Ayrıca, yapay zekâ araçlarının doğruluk kontrolü gerektirmesi, ücretsiz sürümlerin kısıtlılıkları ve ilk kullanımda yaşanan uyum güçlükleri temel zorluklar olarak ortaya çıkmıştır. Geleceğe yönelik olarak katılımcılar, yapay zekâ araçlarının eğitim süreçlerinde daha yaygın, erişilebilir ve etkili biçimde kullanılmasını, ücretlerin azaltılmasını ve yerli yapay zekâ çözümlerinin geliştirilmesini önermiştir. Araştırma sonuçları, yapay zekâ araçlarının öğrenmeyi destekleyen önemli bir potansiyele sahip olduğunu ancak bu potansiyelin verimli kullanımı için bilinçli, erişilebilir ve pedagojik açıdan temellendirilmiş yaklaşımların geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Öğrenme Süreçleri, Eğitim Teknolojileri.

THE CONTRIBUTION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS TO THE LEARNING PROCESSES OF UNDERGRADUATE STUDENTS

ABSTRACT

This study aims to reveal the opinions of associate degree students regarding the contribution of artificial intelligence tools to their learning processes. Data obtained from structured interviews with participants selected using the convenience sampling technique, one of the purposive sampling methods, were analyzed using content analysis. The themes identified based on the participants' statements are general use and awareness, contribution to learning, difficulties encountered, and expectations for the future. According to the findings, all participants stated that they knew about artificial intelligence tools and used them actively. Among the purposes of use, quick access to information, support in assignments and projects, and obtaining information about topics of interest stand out. It was stated that artificial intelligence tools contribute positively to the learning process; they facilitate access to information, save time, and increase motivation. However, some participants noted that while these tools facilitate learning, they can also cause laziness. Participants emphasized that artificial intelligence is more effective in verbal subjects but does not contribute sufficiently to numerical subjects. Additionally, the need for accuracy checks in AI tools, the limitations of free versions, and the initial adaptation difficulties encountered during first use emerged as key challenges. Looking ahead, participants recommended that AI tools be used more widely, accessibly, and effectively in educational processes, that fees be reduced, and that domestic AI solutions be developed. The research results show that artificial intelligence tools have significant potential to support learning, but that conscious, accessible, and pedagogically grounded approaches need to be developed in order to use this potential efficiently.

Keywords: Artificial Intelligence, Learning Processes, Educational Technologies.

DİYARBAKIR İLİNDE YAZ DÖNEMİ NDVI VE YÜZEY SICAKLIĞI İLİŞKİSİNİN UYDU VERİLERİ İLE ANALİZİ

Aziz SARAÇOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, asaracoglu@firat.edu.tr

ÖZET

Normalized Difference Vegetation Index (NDVI), bitki örtüsünün yoğunluğunu ve sağlığını değerlendirmede yaygın olarak kullanılan bir uzaktan algılama göstergesidir. Yüzey sıcaklığı (LST) ise kara yüzeylerinin termal özelliklerini yansıtarak bölgesel iklim ve arazi kullanımı analizlerinde önemli bir parametre olarak kabul edilir. Bitki örtüsünün yoğun olduğu alanlarda evapotranspirasyonun artması nedeniyle yüzey sıcaklığının düştüğü, dolayısıyla NDVI ile LST arasında ters yönlü bir ilişkinin bulunduğu bilinmektedir. Bu çalışmada, Diyarbakır ili sınırları içinde 2023 yılı Mayıs–Eylül dönemine ait NDVI ve LST değerleri kullanılarak bu ilişkinin uzaktan algılama verileriyle analiz edilmesi amaçlanmıştır. NDVI verileri Sentinel-2 uydusundan, LST verileri ise Landsat 8 ve 9 uydularından elde edilmiştir. Veriler Google Earth Engine (GEE) platformunda bulut maskesi uygulanarak işlenmiş, günlük ortalama NDVI ve LST değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca MODIS MCD12Q1 arazi örtüsü verisi kullanılarak kentsel ve tarımsal alanlar ayrı değerlendirilmiştir. Sonuçlara göre NDVI değerleri 0.1–0.7, yüzey sıcaklıkları 25–48 °C arasında değişmektedir. Tarımsal alanlarda yüksek NDVI değerleriyle düşük sıcaklıklar, kentsel alanlarda ise düşük NDVI ve yüksek sıcaklık değerleri gözlenmiştir. Bu durum, NDVI ile LST arasında güçlü bir negatif korelasyonun varlığını göstermekte ve yeşil alanların yerel sıcaklıkları düşürmedeki önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: NDVI, Yüzey Sıcaklığı, Uzaktan Algılama, Google Earth Engine, Kentsel Isı Adası

ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN NDVI AND LAND SURFACE TEMPERATURE DURING THE SUMMER PERIOD IN DİYARBAKIR USING SATELLITE DATA

ABSTRACT

The Normalized Difference Vegetation Index (NDVI) is a widely used remote sensing indicator for assessing vegetation density and health, while Land Surface Temperature (LST) reflects the thermal properties of the Earth's surface and plays a key role in climate and land use studies. Areas with dense vegetation typically exhibit lower surface temperatures due to increased evapotranspiration, leading to a negative correlation between NDVI and LST. This study aims to analyze this relationship in Diyarbakır Province using remote sensing data from May to September 2023. NDVI data were derived from Sentinel-2 satellite imagery, and LST data were obtained from Landsat 8 and 9 thermal bands. The datasets were processed on the Google Earth Engine (GEE) platform after applying a cloud masking procedure, and daily mean NDVI and LST values were calculated. Additionally, MODIS MCD12Q1 land cover data were used to separately evaluate urban and agricultural areas. The results show that NDVI values range between 0.1 and 0.7, while LST values vary between 25 °C and 48 °C. High NDVI and low temperature values were observed in agricultural areas, whereas low NDVI and high temperature values were found in urban regions. These findings indicate a strong negative correlation between NDVI and LST, emphasizing the role of vegetation in mitigating surface temperature and the importance of expanding green areas in urban environments.

Keywords: NDVI, Land Surface Temperature, Remote Sensing, Google Earth Engine, Urban Heat Island

GÖÇ OLGU'SUNUN KENTSEL VE BÖLGESEL KALKINMA ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Semih ASLAN

Dr. Bağımsız Araştırmacı, semihhaslan.sa@hotmail.com

ÖZET

Göç, sadece bir nüfus hareketi değil; ekonomik, sosyal, kültürel ve mekânsal boyutları olan şehirleri şehir yapan, kalkınma ve gelişmişlikle şekil alan bir toplum dinamiğidir. Bu sebeple, göçün etkili şekilde yönetilmesi, kentsel altyapının geliştirilmesi, bölgesel eşitsizliklerin azaltılması ve sürdürülebilir kalkınma politikalarının uygulanması açısından büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, kırsal, kentsel ve bölgesel göçün şehirlere etkisini, göç ile birlikte şehirlerde yaşanan değişim ve dönüşümleri ele alacağız. Nicel araştırma ve alan seçimi yöntemini kullanarak çalışma konumuzun pozitif ve negatif etkilerini aktarmaya çalışacağız.

Bulgular ve sonuç kısmında ise; göç olgusunun kentsel büyüme ve bölgesel kalkınma üzerindeki etkileri farklı şekillerde ele alınarak çözüm odaklı önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Kent, Şehir, Nüfus, Ekonomi.

EFFECTS OF MIGRATION ON URBAN AND REGIONAL DEVELOPMENT

ABSTRACT

Migration is not merely a population movement; it is a social dynamic with economic, social, cultural, and spatial dimensions that shape cities through development and development. Therefore, effectively managing migration is crucial for improving urban infrastructure, reducing regional inequalities, and implementing sustainable development policies.

In this study, we will examine the impact of rural, urban, and regional migration on cities, and the changes and transformations that occur in cities as a result of migration. Using quantitative research and field selection methods, we will attempt to convey both the positive and negative impacts of our study.

In the findings and conclusion section, the impacts of migration on urban growth and regional development will be examined from different perspectives, and solution-oriented recommendations will be presented.

Keywords: Migration, City, Town, Population, Economy.

SANAYİ DEVRİMİ'NDEN AKILLI ŞEHRE LONDRA'NIN DÖNÜŞÜMÜ

Gülten AKGÜL

Başöğretmen, Kütahya/Simav Özel Eğitim Uygulama Okulu, gulakgul5@gmail.com

İsmail GÜVEN

İlçe Milli Eğitim Müdürü, Kütahya/Simav İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü,
ismail43guven@gmail.com

İsmail BACAKSIZ

Başöğretmen, Kütahya/Simav Özel Eğitim Uygulama Okulu, ibacaksiz43@hotmail.com

ÖZET

Londra, tarih boyunca sürekli dönüşüm geçirmiş ve özellikle 19. yüzyıldan itibaren altyapı projeleriyle modern dünyanın öncüsü hâline gelmiştir. Dünyanın ilk metrosu, genişleyen demiryolu ağı ve sanayi sonrası dönemin kentsel planlaması, şehri yalnızca ekonomik bir merkez değil, aynı zamanda teknolojik yeniliklerin de vitrini hâline getirmiştir. Günümüzde “akıllı şehir” kavramı, bu tarihsel sürecin dijital teknolojilerle devam eden yeni bir aşaması olarak değerlendirilmektedir. Sanayi Devrimi'nin doğduğu şehir olan Londra, altyapı ve ulaşım çözümlerinde küresel ölçekte öncü bir rol üstlenmiştir. Londra metrosunun inşası, yalnızca mühendislik başarısı değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel dönüşümün de simgesidir. Günümüzde akıllı şehir uygulamaları Londra'nın bu tarihî miras üzerine kurulduğunu göstermektedir. Çalışmanın amacı Londra'nın altyapı ve ulaşım yatırımlarının tarihsel gelişimini analiz etmek, bu dönüşümün edebiyat ve kültürel temsillere nasıl yansıdığını göstermek ve günümüz “akıllı şehir” kavramını Londra'nın tarihsel deneyimi üzerinden tartışmaktır. Çalışmada nitel bir araştırma yöntemi kullanılarak Londra metrosu, demiryolları ve kentsel planlama üzerine haritalar ve tarih kitapları ile Charles Dickens, Conan Doyle, Virginia Woolf gibi yazarların Londra tasvirleri incelenmiş ve 19. yüzyıl Londra'sı ile 21. yüzyıl Londra'sının altyapı vizyonu karşılaştırılmıştır. Bulgulara göre, dünyanın ilk metrosu (1863) Londra'da açılmış, şehri dikey ve yatay olarak dönüştürmüştür. Dickens'ın eserlerinde kalabalık, sisli Londra atmosferi, ulaşım altyapısının toplumsal etkilerini yansıtmaktadır. Demiryolu, işçi sınıfının kent merkezine entegrasyonunu sağlamış, ancak aynı zamanda yoksulluk ve sınıf ayrımlarını da görünür kılmıştır. Günümüzde akıllı şehir vizyonunun en belirgin örneklerinden biri olan Londra, akıllı ulaşım kartları (Oyster), mobil uygulamalar, trafik ve hava kalitesi sensörleri ile desteklenen sürdürülebilir ulaşım politikaları sayesinde dijitalleşmiş bir altyapıya sahiptir. Ancak bu teknolojik dönüşüm, tarihsel bir sürekliliğin ürünüdür. 19. yüzyıldan itibaren demiryolu ve metro ağlarıyla şekillenen şehir, Conan Doyle'un Sherlock Holmes öykülerinde olduğu gibi edebiyatta da modern yaşamın hız, mekân ve algı dönüşümünü simgeleyen bir mekân olarak yer bulmuştur. Böylece Londra, altyapı gelişimiyle yalnızca fiziksel bir kent değil, modernleşmenin kültürel belleğini taşıyan bir simge hâline gelmiş; edebiyat ise bu dönüşümün toplumsal algılardaki yankılarını kayda geçirerek, tarihsel deneyimin günümüz akıllı şehir vizyonuna zemin oluşturduğunu göstermiştir. Sürdürülebilirlik, yalnızca teknik değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel boyutlarla desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Şehir, Altyapı, Londra, Sanayi Devrimi, Ulaşım

LONDON'S TRANSFORMATION FROM THE INDUSTRIAL REVOLUTION TO THE SMART CITY

ABSTRACT

London has undergone continuous transformation throughout history, becoming a pioneer of the modern world through infrastructure projects, particularly since the 19th century. The world's first underground railway, its expanding railway network, and the urban planning of the post-industrial era have made the city not only an economic center but also a showcase for technological innovations. Today, the concept of the "smart city" is considered a new phase of this historical process, continuing with digital technologies. As the birthplace of the Industrial Revolution, London has assumed a leading role globally in infrastructure and transportation solutions. The construction of the London Underground is not only an engineering achievement but also a symbol of social and cultural transformation. Today's smart city applications demonstrate that London is built upon this historical legacy. The aim of this study is to analyze the historical development of London's infrastructure and transportation investments, to demonstrate how this transformation is reflected in literary and cultural representations, and to discuss the current concept of the "smart city" through London's historical experience. Using a qualitative research method, the study examined maps and history books on the London Underground, railways, and urban planning, as well as depictions of London by the writers such as Charles Dickens, Conan Doyle, and Virginia Woolf, and compared the infrastructure visions of 19th-century London with those of the 21st century. The findings indicate that the world's first underground railway (1863) opened in London, transforming the city both vertically and horizontally. The crowded, foggy atmosphere of London in Dickens's works reflects the social impact of transportation infrastructure. The railway facilitated the integration of the working class into the city center, but it also made poverty and class distinctions visible. London, one of the most prominent examples of the smart city vision, boasts a digitalized infrastructure thanks to sustainable transportation policies supported by smart transport cards (Oyster), mobile apps, and traffic and air quality sensors. However, this technological transformation is the product of a historical continuity: shaped by railway and subway networks since the 19th century, the city has found a place in literature, as in Conan Doyle's Sherlock Holmes stories, symbolizing the transformation of speed, space, and perception in modern life. Thus, with its infrastructure development, London has become not only a physical city but also a symbol carrying the cultural memory of modernization. Literature, by recording the echoes of this transformation in social perceptions, has demonstrated that historical experience forms the basis for today's smart city vision. Sustainability must be supported not only by technical but also social and cultural dimensions.

Keywords: Smart City, Infrastructure, London, Industrial Revolution, Transportation

KARANLIK NEHİRDEN AYDINLIK ŞEHRE: THAMES ÜZERİNDEN BİR DÖNÜŞÜM HİKÂYESİ

Gülten AKGÜL

Başöğretmen, Kütahya/Simav Özel Eğitim Uygulama Okulu, gulakgul5@gmail.com

Emre YONAR

Öğretmen, Kütahya/Simav Özel Eğitim Uygulama Okulu, e.ynr93@gmail.com

Ayşe K. GÜNEY

Uzman Öğretmen, Kütahya/Simav Dört Eylül Ortaokulu, knnkbrbt1@gmail.com

Gonca KARA

Öğretmen, Trabzon/Hasan Ali Yücel İlkokulu, gonc_61@hotmail.com

ÖZET

19. yüzyılda Londra, hızla artan nüfus ve sanayileşme nedeniyle ciddi altyapı sorunlarıyla karşı karşıya kalmıştır. Thames Nehri'nin hem içme suyu kaynağı hem de atık boşaltım alanı olarak kullanılması büyük sağlık krizlerine yol açmıştır. Özellikle 1858'de yaşanan "Great Stink" (Büyük Koku), kanalizasyon sisteminin modernizasyonunu zorunlu kılmıştır. Bu süreç yalnızca mühendislik açısından değil, aynı zamanda toplumsal sağlık, çevre bilinci ve kentsel yaşam kültürü açısından da dönüştürücü olmuştur. Thames Nehri, Londra'nın ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamında merkezi bir rol oynamıştır. 19. yüzyıl kanalizasyon reformları, şehir sağlığı kavramının gelişmesinde öncüdür. Günümüzde "sürdürülebilir enerji" tartışmaları, bu tarihsel mirasın anlaşılmasını gerekli kılmaktadır. Çalışmanın amacı, Thames Nehri'nin 19. yüzyıldaki kullanımı üzerinden Londra'nın enerji ve su altyapısının dönüşümünü incelemek, kanalizasyon sisteminin inşasıyla birlikte halk sağlığı, şehir planlaması ve toplumsal bilinçteki değişimleri ortaya koymak ve kent yaşamı ve edebiyata yansımalarını analiz etmektir. Nitel bir araştırma yöntemi kullanılan çalışmada 19. yüzyıl Londra'sında su ve enerji altyapısı üzerine belgeler ile Charles Dickens ve Elizabeth Gaskell gibi yazarların eserleri incelenmiştir. Bulgulara göre, Thames Nehri, ticaretin, taşımacılığın ve içme suyunun merkezi; aynı zamanda atık ve lağım boşaltma alanıdır. Kolera salgınları (1832, 1848, 1854), su kirliliğiyle doğrudan ilişkilendirildi. İngiliz Dr. John Snow'un 1854'te kolera vakalarının suyla bağlantısını göstermesi bilimsel bir dönüm noktası oldu. Büyük Koku (1858), Thames'in dayanılmaz hale gelmesi, kamuoyu baskısıyla kanalizasyon reformunu zorunlu kıldı. Mühendis Joseph Bazalgette'nin Kanalizasyon Projesi (1860'lar), modern mühendislik tarihinin dönüm noktasıdır. 19. yüzyıl ortasında, gaz aydınlatma Londra sokaklarını dönüştürdü, gece yaşamı edebiyata yansıdı (Örneğin, Conan Doyle, Dickens). Dickens'in *Kasvetli Ev* adlı romanında sis ve kirlilik, doğrudan kömür ve enerji devrimlerinin toplumsal etkisini yansıtmaktadır. Thames'in kirli ve tehditkâr imgesi pek çok romanda karanlık modernleşmenin sembolüdür. Sonuç olarak, Thames'in hem hayat kaynağı hem de kirlilik unsuru olarak ikili işlevi, Londra'nın altyapı gelişiminin yönünü belirlemiştir. 19. yüzyıl kanalizasyon sistemi yalnızca bir mühendislik başarısı değil, modern halk sağlığının doğuşudur. Edebiyat, bu dönüşümün hem büyüsunü hem de karanlık yanlarını kaydetmiştir. Bu tarihsel deneyim, günümüzde sürdürülebilir su ve enerji politikalarının toplumsal

boyutlarını anlamak için kritik bir referans noktasıdır. Günümüzde iklim krizi bağlamında Londra örneği, çevre bilinci ve teknoloji arasındaki ilişkinin anlaşılması için model teşkil edebilir.

Anahtar Kelimeler: İçme Suyu, Kanalizasyon Sistemi, Londra, Sağlık, Thames Nehri

FROM THE DARK RIVER TO THE BRIGHT CITY: A STORY OF TRANSFORMATION THROUGH THE THAMES

ABSTRACT

In the 19th century, London faced serious infrastructure challenges due to its rapidly growing population and industrialisation. The use of the Thames River as both a source of drinking water and a waste disposal site led to major health crises. The “Great Stink” of 1858, in particular, necessitated the modernisation of the sewer system. This process was transformative not only in terms of engineering but also in terms of public health, environmental awareness, and urban culture. The Thames River played a central role in London’s economic, social, and cultural life. 19th-century sewer reforms pioneered the development of the concept of urban health. Contemporary discussions of “sustainable energy” necessitate an understanding of this historical legacy. The aim of this paper is to examine the transformation of London’s energy and water infrastructure through the use of the Thames River in the 19th century, to reveal the changes in public health, urban planning, and social consciousness that followed the construction of the sewer system, and to analyse its impact on urban life and literature. Using a qualitative research method, the study examined documents on water and energy infrastructure in 19th-century London, as well as works by the authors such as Charles Dickens and Elizabeth Gaskell. The findings revealed that the Thames River was a centre of trade, transportation, and drinking water, as well as a dumping ground for waste and sewage. Cholera outbreaks (1832, 1848, and 1854) were directly linked to water pollution. Englishman Dr John Snow’s demonstration of a water-related link between cholera and water in 1854 marked a scientific turning point. The Great Stink (1858), when the Thames became unbearable, forced sewer reform under public pressure. Engineer Joseph Bazalgette’s Sewerage Project (1860s) is a turning point in modern engineering history. In the mid-19th century, gas lighting transformed London’s streets, and nightlife found its way into literature (e.g., Conan Doyle, Dickens). In Dickens’ novel *Bleak House*, smog and pollution directly reflect the social impact of the coal and energy revolutions. The Thames’ dirty and threatening image symbolises the dark modernisation of many novels. Consequently, the Thames’ dual function as both a source of life and a source of pollution shaped the course of London’s infrastructure development. The 19th-century sewer system was not only an engineering feat but also the birth of modern public health. Literature has recorded both the magic and the dark sides of this transformation. This historical experience is a critical reference point for understanding the social dimensions of sustainable water and energy policies today. In the context of the current climate crisis, London’s example can serve as a model for understanding the relationship between environmental awareness and technology.

Keywords: Drinking Water, Sewer System, London, Health, Thames River

GÜNEYDOĞU ANADOLU'DA KENTSEL HİZMETLERE ERİŞİMİN MEKANSAL ANALİZİ

Eren YILDIRIM

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İktisat Bölümü,
eren.yyildirim1@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki dokuz ilde (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak) temel kentsel hizmetlere erişimdeki mekansal eşitsizlikleri OpenStreetMap'in açık veri kaynaklarını kullanarak analiz etmektedir. Sağlık tesisleri, eğitim kurumları ve yeşil alanlar gibi temel hizmetlere erişim, 1.350 mahalle ölçeğinde incelenmiştir. Coğrafi bilgi sistemleri ve Python programlama dili (OSMnx, GeoPandas kütüphaneleri) ile yapılan mekansal analizler sonucunda, mahalle merkezlerinden en yakın hizmet noktalarına olan fiziksel mesafeler, seyahat süresinin fırsat değerini de içerecek şekilde bir "erişim-maliyeti" ölçütüne dönüştürülmüştür. Bu metrik, hane halkları üzerindeki gizli zaman yükünü ölçmeyi amaçlamaktadır. İl düzeyindeki bulgular, bölge içinde hizmetlere erişim açısından önemli farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Ortalama tek yönlü yolculuk mesafeleri Kilis'te 1,4 km iken Adıyaman'da 7,2 km'ye kadar çıkmaktadır. Bu farklılığın, illerin yüzölçümleri hesaba katıldıktan sonra bile devam etmesi, sorunun yalnızca coğrafi özelliklerden değil, aynı zamanda yerleşim yerlerinin dağınıklığı ve hizmet alanlarının stratejik olmayan konumlandırılmasından kaynaklandığını göstermektedir. Sonuçlar, hizmet erişiminde eşitliğin sağlanması için mahalle ölçeğinde hedef odaklı müdahalelerin önemine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mekansal Eşitsizlik, Hizmete Erişim, Açık Veri, Erişim Maliyeti, Kentsel Planlama.

A SPATIAL ANALYSIS OF ACCESS TO URBAN SERVICES IN SOUTHEASTERN ANATOLIA

ABSTRACT

This study analyzes spatial inequalities in access to basic urban services in nine provinces of the Southeastern Anatolia Region (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, and Şırnak) using open data sources from OpenStreetMap. Access to essential services such as healthcare facilities, educational institutions, and green spaces is examined at the scale of 1,350 neighborhoods. Through spatial analysis conducted with geographic information systems and the Python programming language (using OSMnx and GeoPandas libraries), the physical distances from neighborhood centers to the nearest service points have been converted into an "access-cost" metric, which also incorporates the opportunity cost of travel time. This metric aims to quantify the hidden time burden imposed on households. Findings at the provincial level reveal significant disparities in service access within the region. Average one-way travel distances range from 1,4 km in Kilis to as high as 7,2 km in Adıyaman. The persistence of this gap, even after controlling for the surface area of the provinces, indicates that the issue stems not only from geographical features but also from settlement dispersion and the non-strategic placement of service facilities. The results highlight the importance of targeted, neighborhood-scale interventions to ensure equality in service access.

Keywords: Spatial Inequality, Service Access, Open Data, Access Cost, Urban Planning.

DİYARBAKIR TRAMVAY HATTI VE GÜNEYDOĞU ANADOLU YÜKSEK HIZLI TREN ENTEGRASYONU

Halime GÜMÜŞAY

Bilim Uzmanı, Hazine ve Maliye Bakanlığı meryemgumusay47@gmail.com

ÖZET

Diyarbakır, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük şehirlerinden biridir ve nüfusu 2 milyona yaklaşmaktadır. Aynı zamanda Türkiye'nin en hızlı büyüyen kentlerinden biri olan Diyarbakır, yoğun genç demografik yapısıyla kent içi ulaşımında önemli sorunlar yaşamaktadır.

Mevcut toplu taşıma sistemleri, artan nüfus ve hızlı kentleşme karşısında yetersiz kalmaktadır. Bu bağlamda, Diyarbakır için bir raylı sistem (tramvay) ihtiyacı, kentin sosyo-ekonomik ve çevresel önceliklerinin başında ele alınmalıdır. Kentleşmenin hızla artmasıyla sürdürülebilir ulaşım olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Etkin toplu taşıma sistemleri, kentsel yaşam kalitesini doğrudan etkilemektedir. Diyarbakır gibi genç nüfus yoğunluğunun yüksek, tarihi ve kültürel açıdan önemli şehirlerde modern ulaşım sistemlerine duyulan bu ihtiyaç kritik bir noktadadır.

Mevcut Durum

Diyarbakır'da kent içi ulaşım ağırlıklı olarak otobüs, minibüs ve özel araçlara dayanmaktadır. Bu durum, özellikle yoğun saatlerde trafik sıkışıklığına, hava kirliliğine, zaman kaybına ve ekonomik verimsizliğe yol açmakta; buna ek olarak trafik kazalarıyla maddi ve can kayıplarını da beraberinde getirmektedir. Nüfus artışı ve özel araç sayısındaki yükseliş, mevcut toplu taşıma sisteminin eksikliğini daha da derinleştirmektedir.

Raylı Sistem İhtiyacının Gerekçeleri

Mevcut toplu taşıma sistemlerinin yetersizliği, raylı sistem gibi alternatif çözümleri zorunlu kılmaktadır. Raylı sistemler; Çevre dostu ve düşük karbon salınımlıdır. Yüksek yolcu kapasitesine sahiptir. Zaman tasarrufu ve ulaşım konforu sağlar. Şehir ekonomisine ve turizmine katkıda bulunur. Sosyal eşitlik ilkesine uygun şekilde her kesim için erişilebilir ulaşım imkânı sunar.

Diyarbakır özelinde raylı sistem hem mevcut sorunların çözümü hem de gelecekte artacak ulaşım talebine hazırlık açısından kaçınılmaz bir gerekliliktir.

Anahtar Kelimeler: Diyarbakır, Bölgesel Kalkınma, Ulaşım, Tramvay, Yüksek Hızlı Tren.

DIYARBAKIR TRAM LINE AND SOUTHEASTERN ANATOLIA HIGH-SPEED TRAIN INTEGRATION

ABSTRACT

Diyarbakır is one of the largest cities in the Southeastern Anatolia Region, with a population approaching 2 million. As one of Turkey's fastest-growing cities, Diyarbakır faces significant challenges in urban transportation due to its dense young demographic structure.

The current public transportation systems are insufficient to cope with the increasing population and rapid urbanization rate. In this context, the need for a rail system (tramway) for Diyarbakır must be considered among the top socio-economic and environmental priorities of the city. With the accelerating pace of urbanization, the demand for sustainable transportation is constantly growing. Effective public transportation systems directly influence the quality of urban life. This need for modern transportation systems is at a critical juncture in historically and culturally significant cities like Diyarbakır, which have a high density of young people.

Current Situation

Urban transportation in Diyarbakır predominantly relies on buses, minibuses, and private vehicles. This situation leads to traffic congestion, air pollution, wasted time, and economic inefficiency, especially during peak hours, also resulting in material and human losses due to traffic accidents. The growing population and the rise in the number of private vehicles further deepen the inadequacy of the current public transport system.

Justification for a Rail System

The inadequacy of current public transportation systems necessitates alternative solutions such as a rail system. Rail systems are Environmentally friendly and have low carbon emissions.

Equipped with high passenger capacity. Provide time savings and transportation comfort.

Contribute to the city's economy and tourism. Offer accessible transportation for all segments of society, in accordance with the principle of social equity.

Specifically for Diyarbakır, a rail system is an unavoidable necessity, both for solving existing problems and for preparing for future increases in transportation demand.

Keywords: Diyarbakır, Regional Development, Transportation, Tramway, High-Speed Train

KENTSEL VE BÖLGESEL KALKINMADA GÖÇ OLGUSUNUN ROLÜ VE ETKİLERİ

Murat SARI

Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, muratsari@firat.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, göç olgusunun Türkiye’de kentsel ve bölgesel kalkınma süreçleri üzerindeki etkilerini kapsamlı ve çok boyutlu bir yaklaşımla incelemektedir. Göç, tarihsel süreçlerden günümüze kadar ekonomik, sosyal ve mekânsal yapıları dönüştüren dinamik bir süreç olarak ele alınmıştır. Türkiye özelinde, özellikle 1950’lerden itibaren kırsal alanlardan büyük şehirlere yönelik iç göç hareketleri, kentsel nüfus artışını hızlandırmış ve bölgesel kalkınma politikalarının şekillenmesinde belirleyici olmuştur.

Çalışmanın başlangıcında göç kavramı, tarihsel gelişimi ve günümüzdeki küresel bağlamı açıklanmış; göçün ekonomik fırsatlar, sosyal faktörler ve politik nedenlere bağlı karmaşık bir süreç olduğu vurgulanmıştır. Ardından kentsel ve bölgesel kalkınma kavramları tanımlanarak, göçün bu süreçlerdeki rolü analiz edilmiştir. Göçün, kentlerin ekonomik dinamizmini artırdığı ancak sosyal altyapı üzerinde baskılar oluşturduğu, bölgesel kalkınmada ise gelişmiş bölgelerin daha da güçlenmesine karşılık göç veren bölgelerde kalkınma sorunlarının derinleşmesine yol açtığı ortaya konmuştur.

Türkiye özelinde yapılan analizde, büyük şehirlerin hızlı nüfus artışı nedeniyle altyapı ve konut sorunları yaşadığı; göçmenlerin iş gücü piyasasına entegrasyonunda zorlukların bulunduğu belirlenmiştir. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu gibi geri kalmış bölgelerden batıdaki metropollere yoğun göç, bölgesel gelişmişlik farklarının artmasına neden olmuş, kalkınma politikalarının bu dengesizlikleri gidermeye yönelik stratejiler geliştirmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Sürdürülebilir kalkınma perspektifinden bakıldığında, göçün ekonomik büyüme ve sosyal çeşitlilik yaratmasının yanı sıra plansız göçün çevresel bozulma ve sosyal uyum sorunları doğurduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle, göçün etkilerinin dengelenmesi için kapsamlı planlama, altyapı yatırımları, sosyal entegrasyon programları ve bölgesel kalkınma stratejilerinin bütüncül biçimde ele alınması gerektiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, göç ve kalkınma arasındaki ilişkinin karmaşık ve çok boyutlu olduğu; Türkiye’nin sürdürülebilir kentsel ve bölgesel kalkınma hedeflerine ulaşabilmesi için göçün nedenleri ve sonuçlarının detaylı analiz edilmesinin ve kapsamlı politika geliştirilmesinin zorunlu olduğu ortaya konmuştur. Bu çalışma, hem akademik literatüre katkı sağlamayı hem de politika yapıcılar için rehber niteliğinde öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Kentsel Kalkınma, Bölgesel Kalkınma, Sürdürülebilir Kalkınma.

THE ROLE AND IMPACT OF MIGRATION IN URBAN AND REGIONAL DEVELOPMENT

ABSTRACT

This study examines the effects of migration on urban and regional development processes in Turkey using a comprehensive and multidimensional approach. Migration is considered a dynamic process that has transformed economic, social, and spatial structures from historical times to the present day. In Turkey, internal migration movements from rural areas to large cities, particularly since the 1950s, have accelerated urban population growth and been decisive in shaping regional development policies.

At the beginning of the study, the concept of migration, its historical development, and its current global context are explained; it is emphasized that migration is a complex process linked to economic opportunities, social factors, and political reasons. Subsequently, the concepts of urban and regional development are defined, and the role of migration in these processes is analyzed. It is revealed that migration increases the economic dynamism of cities but puts pressure on social infrastructure, and that in regional development, it leads to the further strengthening of developed regions and the deepening of development problems in regions experiencing migration.

In the analysis specific to Turkey, it was determined that large cities experience infrastructure and housing problems due to rapid population growth and that there are difficulties in integrating migrants into the labor market. It was emphasized that intensive migration from underdeveloped regions, particularly Eastern and Southeastern Anatolia, to western metropolises has led to increased regional development disparities, and that development policies need to develop strategies to address these imbalances.

From a sustainable development perspective, it was found that while migration contributes to economic growth and social diversity, unplanned migration causes environmental degradation and social cohesion problems. Therefore, it was stated that comprehensive planning, infrastructure investments, social integration programs, and regional development strategies must be addressed holistically to balance the effects of migration.

In conclusion, it has been revealed that the relationship between migration and development is complex and multidimensional; that a detailed analysis of the causes and consequences of migration and the development of comprehensive policies are essential for Turkey to achieve its sustainable urban and regional development goals. This study aims to contribute to the academic literature and to provide guidance for policymakers.

Keywords: Migration, Urban Development, Regional Development, Sustainable Development.

İKLİM YÖNETİŞİMİNDE DİJİTAL İKİZLER VE YAPAY ZEKA: ÖNGÖRÜYE DAYALI YÖNETİM

Rukiye Mehtap ÖZLÜ

Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

mehtap.dolek@gop.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, yapay zeka (YZ) ve dijital ikiz teknolojilerinin dönüştürücü biçimde entegrasyonunun, iklim yönetişiminin kurumsal mimarisini nasıl yeniden şekillendirdiğini ve öngörüye dayalı yönetim odaklı modele doğru kritik bir geçişi nasıl mümkün kıldığını incelemektedir. İklim sistemlerinin giderek daha karmaşık ve karşılıklı bağımlı bir yapıya bürünmesi, geleneksel tepkisel yaklaşımların zamanında ve etkili karar alma kapasitesini yetersiz hale getirmektedir. Fiziksel çevrelerin dinamik sanal temsilleri olarak işlev gören dijital ikizler, gerçek zamanlı izleme, simülasyon ve gelişmiş senaryo testlerine olanak tanımaktadır. Buna eş zamanlı olarak YZ algoritmaları, geniş ölçekli çevresel veri setlerini analiz ederek ortaya çıkan riskleri tespit etmekte ve uyum politikalarının etkinliğini önemli ölçüde artırmaktadır. Disiplinlerarası literatüre ve dünyanın farklı bölgelerinden ampirik örneklerle dayanarak yapılan analiz, bu öngörücü sistemlerin iklim yönetişimi süreçlerini nasıl köklü biçimde yeniden yapılandırıldığını ortaya koymaktadır. Çalışma, bu teknolojilerin kanıta dayalı ve proaktif politika üretimi açısından sunduğu fırsatları vurgulamakla birlikte, algoritmik şeffaflık, veri yönetişimi ve etik hesap verebilirlik gibi yeni sorun alanlarına da dikkat çekmektedir. Bu bağlamda çalışma, öngörüye dayalı idarenin teknolojik bir modernizasyon sürecinin ötesinde, yönetsel düşünme biçimini yeniden tanımlayan bir paradigma değişimini temsil ettiğini; öngörü, simülasyon ve algoritmik çıkarımın iklim politikalarının tasarım ve uygulanma biçimlerini dönüştürdüğünü ileri sürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, dijital ikiz, iklim yönetişimi, öngörüye dayalı yönetim.

DIGITAL TWINS IN CLIMATE GOVERNANCE: ANTICIPATORY GOVERNANCE

ABSTRACT

This study investigates the transformative integration of artificial intelligence (AI) and digital twin technologies in reshaping the architecture of climate governance, enabling a critical shift toward an anticipatory governance-oriented administrative model. As climate systems become increasingly complex and interdependent, conventional reactive and data-reporting-based approaches prove insufficient for ensuring timely and effective decision-making. Digital twins, functioning as dynamic virtual representations of physical environments, enable real-time monitoring, simulation, and sophisticated scenario testing. Simultaneously, AI algorithms analyze large-scale environmental datasets to identify emerging risks and substantially enhance the effectiveness of adaptation policies. Drawing on interdisciplinary literature and empirical examples from various global regions, the analysis details how these anticipatory systems are fundamentally reshaping climate governance processes. While highlighting the opportunities these technologies offer for evidence-based and proactive policymaking, the study also draws attention to emerging challenges, including algorithmic transparency, data governance, and ethical accountability. In this context, the study argues that anticipatory governance constitutes more than a process of technological modernization; it represents a paradigm shift that fundamentally redefines the modes of administrative reasoning. Through this transformation, anticipation, simulation, and algorithmic inference become central mechanisms for the design and implementation of climate policies.

Keywords: artificial intelligence, digital twin, climate governance, anticipatory governance.

BELEDİYELERİN KATI ATIK YÖNETİMİ İLE İLGİLİ GÖREVLERİNİN ÖZEL HUKUK KİŞİLERİ TARAFINDAN YERİNE GETİRİLME USULÜ

Ezgi PALAS DAĞLI

Dr. Öğr. Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, ezgi.palas@deu.edu.tr

ÖZET

Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili atık yönetimi hizmetleri 5393 s. Belediye Kanunu madde 15/1-g uyarınca belediyenin görevleri arasında yer alır. Söz konusu görevler, 5393 s. Kanun madde 15/2 çerçevesinde imtiyaz sözleşmeleri aracılığı ile en fazla kırk dokuz yıl süre ile özel hukuk kişisi tarafından yürütülebilir. Belediye adına imtiyaz verme yetkisi 5393 s. Kanun madde 18/j uyarınca belediye meclisine aittir. Katı atık yönetimi ile ilgili hizmetlerde görevlendirilecek özel hukuk kişinin seçiminde, söz konusu hizmetlerin verimli ve etkin şekilde yürütülmesi gereğinden hareketle mali ve teknolojik olanaklar, güvenilirlik, deneyim gibi özel hukuk kişinin birtakım niteliklerinin ön plana alındığı bir yetki kullanımı gerekir. Bu süreç, rekabet, açıklık, eşit muamele ilkesi gibi temel kamu ihale ilkelerinin uygulandığı bir ihale ile hukuka uygun nitelik kazanır. Belediye tarafından hazırlanacak imtiyaz şartlaşma ve sözleşme taslağı Anayasa madde 155/2 uyarınca Danıştayın görüşüne sunulur. 5393 s. Kanun madde 15/2 uyarınca söz konusu sözleşme taslağının Danıştay görüşü ile birlikte onaylanmak üzere idari vesayet mercii olan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına gönderilmesi gerekir. Özel hukuk kişisi ile belediye arasında imzalanacak olan bu sözleşmeler, idari sözleşme niteliğinde olup, hizmetin uyarlanma ilkesi gereğince idare tarafından -mali dengenin korunması koşulu ile- tek yanlı olarak değiştirilebilir. Bu sözleşmelerde, atığın geri dönüşümü ya da atıktan enerji üretimi gibi sözleşme konusu hizmetin yürütülmesinden elde edilecek gelirler kural olarak özel hukuk kişisine aittir. Ancak sözleşmede hizmetten karşılanan gelirin belirli bir oranda idare ile paylaşılacağı hususu belirlenmiş ise söz konusu bedelin idareye ödenmesi zorunludur. Bu çalışmada, belediyelerin katı atık yönetimi ile ilgili görevlerini konu edinen imtiyaz sözleşmelerinin kapsamı literatür ve içtihatlar çerçevesinde incelenecek ve sözleşmelerin ihale ve uygulanma aşamasındaki hukuki sorunlarına ilişkin çözüm önerileri geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Belediyenin Görevleri, Atık Yönetimi, Katı Atık, İmtiyaz Sözleşmesi, İdari Sözleşme

THE PROCEDURE FOR THE EXECUTION OF MUNICIPAL SOLID WASTE MANAGEMENT DUTIES BY PRIVATE LEGAL ENTITIES

ABSTRACT

The collection, transportation, parsing, recovery, disposal and storage of solid waste are municipal duties under Article 15/1-g of the Municipal Law No. 5393. According to Article 15/2 of the same Law, these duties can be carried out by private legal entities for a maximum period of forty-nine years through concession contracts. According to Article 18/j of Law No. 5393, the authority to grant such concessions on behalf of the municipality lies with the municipal council. In selection the private legal entity to carry out solid waste management services, municipalities are expected to ensure efficiency and effectiveness in service delivery by important criteria such as financial and technological capacity, reliability, and experience. This process is lawful through a tender procedure conducted in compliance with the such fundamental public procurement principles of competition, transparency and equal treatment. The draft concession contract and specifications prepared by the municipality must be submitted to the Council of State for its opinion, as required by Article 155/2 of the Turkish Constitution. According to Article 15/2 of Law No. 5393, the draft—together with the Council of State's opinion—must be delivered to the Ministry of Environment, Urbanization and Climate Change, which exercises administrative tutelage over municipalities, for final approval. The contracts signed between the municipality and the private legal entity are administrative contracts and they might be unilaterally amended by the administration, in accordance with the principle of adaptation of public services, on condition that the financial equilibrium of the contract is preserved. As a general principle, the revenues observed from carrying out the contracted services—such as waste recycling or energy production from waste—belong to the private entity. Nonetheless, if the contract require that these revenues be shared proportionately with the administration, that amount must be duly paid to the municipality. This study targets to examine the scope of concession contracts concerning municipalities' solid waste management duties within the framework of relevant literature and jurisprudence and to propose legal solutions to the problems encountered during the tendering and implementation period of these contracts.

Keywords: Municipal Duties, Waste Management, Solid Waste, Concession Contract, Administrative Contract

MÜZELER VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMADAKİ ÖNEMİ

Yelda USAL

Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, yusal@firat.edu.tr

ÖZET

Müzeler, sadece geçmişe ait eserleri sergileyen mekanlar değil aynı zamanda, geleceğe yön veren mekanlardır. Sürdürülebilirlik kavramının günümüzde önemiyle birlikte, müzeler de bu konuda önemli bir rol üstlenmiştir. Müzelerin sürdürülebilir kalkınma alanındaki çalışmaları gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Bu sayede hem kültürel mirasın korunması hem de gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakılması müzelerin sürdürülebilirlik bağlamında önemini gözler önüne sermektedir.

Müzelerin sürdürülebilirlik konusundaki çalışmaları, hem kendi geleceklerini güvence altına almalarına hem de toplumun sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlamalarına yardımcı olur. Sürdürülebilir müzeler, aynı zamanda ziyaretçiler için daha çekici hale gelir ve daha fazla insanın ilgisini çeker. Müzeler, sürdürülebilir bir gelecek için hem farkındalık yaratma hem de somut adımlar atma konusunda önemli bir role sahiptirler. Bu doğrultuda, müzelerin sürdürülebilir kalkınma açısından önemini irdelemek, yapılan uygulamaları göz önüne sermek ve müzelerin sürdürülebilirlik açısından rolüne dikkat çekmek amacı ile inceleme ve değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmada, müzelerin işlevleri, binaları, etkinlikleri ve yönetim şekilleri bağlamında, sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda Dünya'daki ve Türkiye'deki örnekler incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda müzelerin hedeflerinin kültürel ve toplumsal katkılarının neler olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Literatür taraması ile elde edilen veriler, incelenerek, belirtilen bağlamlarda tespitler yapılarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, müzelerin sürdürülebilir kalkınmada, enerji verimliliğini artırma ve atık yönetimi uygulamaları ile kültürel mirasın korunması, ziyaretçi deneyiminin zenginleştirilmesi ve gelecek nesillere örnek olma gibi önemli farkındalıklar oluşturduğu görülmüştür. Sonuç olarak, müzeler, sürdürülebilirlik kavramını kurumsal stratejilerine entegre ederek, hem kültürel mirasın korunmasına hem de çevresel sorunların çözümüne katkı sağlamaktadırlar. Bu sayede müzeler, gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakmak için önemli bir rol oynamaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Müze, Sürdürülebilir Kalkınma, Kültürel Miras.

MUSEUMS AND THEIR IMPORTANCE IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT

ABSTRACT

Museums are not just places that exhibit works of the past, but also places that shape the future. With the increasing importance of the concept of sustainability today, museums have also played an important role in this regard. The work of museums in the field of sustainable development is gaining importance day by day. In this way, both the preservation of cultural heritage and the leaving of a more livable world for future generations reveal the importance of museums in the context of sustainability.

Museums' sustainability efforts help them both secure their own future and contribute to the sustainable development of society. Sustainable museums also become more attractive to visitors and attract more people. Museums have an important role in both raising awareness and taking concrete steps for a sustainable future. In this regard, studies and evaluations were carried out to examine the importance of museums in terms of sustainable development, to reveal the practices implemented and to draw attention to the role of museums in terms of sustainability. In the research, examples from around the world and Turkey were examined in the context of the functions, buildings, activities and management styles of museums in line with sustainable development goals. As a result of these studies, the cultural and social contributions of the museums' goals were determined. The research employed a survey method. Data obtained through the literature review were analyzed and interpreted within the specified contexts. As a result of the research, it was seen that museums create important awareness in sustainable development, such as increasing energy efficiency, protecting cultural heritage with waste management practices, enriching the visitor experience and setting an example for future generations. As a result, museums contribute to both the preservation of cultural heritage and the solution of environmental problems by integrating the concept of sustainability into their institutional strategies. In this way, museums play an important role in leaving a more livable world to future generations.

Keywords: Museum, Sustainable Development, Cultural Heritage.

BİNGÖL İLİ ÇEVİRME MİKROHAVZASI TOPRAKLARININ VERİMLİLİK ANALİZİ

Gönül GÖREN YÜKSEL

Ziraat Yüksek Mühendisi, Gaziantep İl Tarım ve Orman Müdürlüğü,
Şahinbey İlçe Müdürlüğü, Gaziantep, gonul-goren@hotmail.com

Ali Rıza DEMİRKIRAN

Prof. Dr., Bingöl Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü, Bingöl, ademirkiran@bingol.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Bingöl ili çevirme havzası topraklarının bazı makro ve mikro besin element içeriklerini belirlemek ve bunların bazı toprak özellikleri ile ilişkilerini saptayarak, verimlilik durumlarını belirlemek amacı ile yapılmıştır. Bu amaçla, Genç yöresinden 0-30 cm, 30-60 cm ve 60-90 cm derinliklerinden toplam 33 adet toprak örneği alınmıştır. Toprak örneklerinde pH, CaCO₃, elektriksel iletkenlik (EC), bünye, saturasyon, organik madde, fosfor (P), potasyum (K), demir (Fe), çinko (Zn), mangan (Mn) ve bakır (Cu) analizleri yapılmıştır. Toprak örneklerinin analiz sonuçları, sınır değerleri ile karşılaştırılarak, incelenen toprakların besin elementi içerikleri saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre alınabilir fosfor 2.11-15.70 ppm; alınabilir potasyum 11-238.5 ppm; toplam demir 0.001-3.7 ppm; toplam bakır 5.15-130.8 ppm; toplam mangan 1114- 3915 ppm; toplam çinko değeri ise 475.3-1303 ppm arasında belirlenmiştir. Araştırma toprakların yarısından fazlasında alınabilir fosfor %71.7, toplam bakır %57.5, toplam mangan %63.6 içerik yönünden noksanlıklar görülürken alınabilir potasyum, toplam demir ve toplam çinko içeriği yeterli düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: : Bingöl, Genç İlçesi, Çevirme Mikrohavzası, Toprak Analizi, Toprak Verimliliği.

SOIL FERTILITY ASSESSMENT OF THE ÇEVİRME MICROCATCHMENT IN BİNGÖL PROVINCE

ABSTRACT

This study was carried out to determine the macro and micro nutrition elements of agricultural soils and fertility levels of some soil properties in Bingöl province. A total of 33 soil samples were collected from two different levels, 0-30 cm, 30-60 cm and 60-90 cm. For this purpose, a total of 33 soil samples were taken from 0-30 cm, 30-60 cm and 60-90 cm depths from Genç region. pH, CaCO₃, electrical conductivity (EC), structure, saturation, organic matter, phosphorus (P), potassium (K), iron (Fe), zinc (Zn), manganese (Mn) and copper (Cu) analysis were performed in soil samples. The results of the analysis of the soil samples were compared with the limit values and the nutrient content of the studied soils was determined.

According to the results of the research phosphorus 2.11-15.70 ppm; can be taken potassium 11-238.5 ppm; total iron 0.001-3.7 ppm; total copper 5.15-130.8 ppm; total manganese 1114-3915 ppm; the total zinc value was determined between 475.3-1303 ppm. In more than half of the research soils, deficient phosphorus, % 71.7, total copper % 57.5, total manganese % 63.6 content deficiencies were observed while potassium, total iron and total zinc content was determined to be sufficient.

Keywords: Bingöl Province, Genç District, Çevirme Microcatchment, Soil Analyses, Soil Fertility

TURİZM HARİTASINDA KAYBOLAN BİR İLÇE: DARGEÇİT'İN KÜLTÜREL VE DOĞAL TURİZM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Emine AKMAN

Dr. Bağımsız Araştırmacı, E.akman47@outlook.com

ÖZET

Mardin ili, tarih boyunca farklı uygarlıklara ev sahipliği yaparak çok katmanlı bir kültürel mirasa sahip olmuştur. Farklı dinlerin, dillerin ve geleneklerin bir arada yaşadığı Mardin, bugün Türkiye'nin en önemli turizm merkezlerinden biri hâline gelmiştir. Ancak bu güçlü turistik kimlik, Mardin'in bütün ilçelerinde eşit biçimde gelişmemiştir. Midyat ve Cizre gibi merkezler ön plana çıkarken, aralarındaki stratejik konumuna rağmen Dargeçit turizm ağında yeterince yer bulamamıştır. Bu çalışma, Dargeçit ilçesinin tarihsel, kültürel ve doğal değerlerini bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirerek, bölgenin sürdürülebilir turizm potansiyelini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada, Dargeçit'in coğrafi özellikleri, arkeolojik mirası ve kültürel yapısı mekânsal bir perspektifle analiz edilmiştir. İlçede yer alan Boncuklu Tarla yerleşimi, Neolitik Dönem'e uzanan kesintisiz iskan süreciyle Mardin'in bilinen en erken yerleşim alanlarından birini temsil ederken; Eski Süryani Çarşısı ve Mor Kuryakus ile Mor Bethil kiliseleri, ilçenin çokkültürlü sosyal dokusunu ve inanç çeşitliliğini yansıtmaktadır. Ayrıca Ilısu Barajı sonrasında oluşan yeni peyzaj yapısı, doğa temelli turizm ve rekreasyon olanakları açısından bölgeye farklı bir dinamizm kazandırmaktadır. Bu unsurlar birlikte değerlendirildiğinde, Dargeçit'in arkeolojik, kültürel ve ekoturizm potansiyelini bünyesinde barındıran özgün bir destinasyon profili sunduğu görülmektedir.

Çalışma, alan gözlemleri ve literatür incelemelerine dayalı betimsel bir analizle yürütülmüş olup, Dargeçit'in Midyat–Cizre ekseninde “kültürel bir koridor” işlevi üstlenebileceğini öne sürmektedir. Bulgular, tanıtım eksikliği, altyapı yetersizliği ve planlama sorunlarına karşın, bölgenin turizm açısından yeniden konumlandırılmasının mümkün olduğunu göstermektedir. Kültürel mirasın korunması, yerel toplulukların sürece katılımı ve sürdürülebilir planlama ilkeleri doğrultusunda Dargeçit'in, Mardin turizmi içinde sadece bir geçiş noktası değil, özgün bir “kültürel durak” hâline gelme potansiyeline sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Arkeolojik Alanlar, Sürdürülebilir Turizm, Dargeçit, Mardin

A FORGOTTEN DISTRICT ON THE TOURISM MAP: AN EVALUATION OF DARGEÇİT'S CULTURAL AND NATURAL TOURISM POTENTIAL

ABSTRACT

The province of Mardin has hosted different civilizations throughout history and possesses a multi-layered cultural heritage. Mardin, where different religions, languages, and traditions coexist, has become one of Turkey's most important tourist centers today. However, this strong tourist identity has not developed equally across all districts of Mardin. While centers such as Midyat and Cizre have come to the fore, Dargeçit has not found its place in the tourism network despite its strategic location between them. This study aims to reveal the region's sustainable tourism potential by evaluating the historical, cultural, and natural values of the district of Dargeçit from a holistic perspective. The study analyzes Dargeçit's geographical features, archaeological heritage, and cultural structure from a spatial perspective. The Boncuklu Tarla settlement in the district represents one of the earliest known settlement areas in Mardin with its uninterrupted settlement process dating back to the Neolithic Period, while the Old Syriac Bazaar and the Mor Kuryakus and Mor Bethil churches reflect the district's multicultural social fabric and religious diversity. Furthermore, the new landscape formed after the Ilisu Dam has brought a different dynamism to the region in terms of nature-based tourism and recreation opportunities. When these elements are considered together, it is evident that Dargeçit offers a unique destination profile that encompasses archaeological, cultural, and ecotourism potential.

The study was conducted using a descriptive analysis based on field observations and literature reviews, suggesting that Dargeçit could serve as a “cultural corridor” along the Midyat–Cizre axis. The findings indicate that, despite a lack of promotion, inadequate infrastructure, and planning issues, it is possible to reposition the region for tourism. It was concluded that Dargeçit has the potential to become not just a transit point within Mardin tourism, but a unique “cultural stop,” in line with the principles of cultural heritage preservation, local community participation, and sustainable planning.

Keywords: Cultural Heritage, Archaeological Sites, Sustainable Tourism, Dargeçit, Mardin

YAŞLI BİREYLER VE DİJİTAL SAĞLIK OKURYAZARLIĞI

Günay ERDEM

Y. L. Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, gerdem@bingöl.edu.tr

Rojan GÜMÜŞ

Prof. Dr., Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri M.Y.O., gumusrojan@gmail.com

Berfin VARİŞLİ

Doç. Dr., Maltepe Üniversitesi Toplum Bilimleri Fakültesi, vberfin@gmail.com

ÖZET

Amaç: Son yıllarda, özellikle gelişmiş ülkelerde sağlık teknolojilerindeki ilerlemeler ve tıbbi gelişmeler sayesinde ortalama yaşam süresi kayda değer ölçüde uzamış, bu durum yaşlı nüfusun toplam içindeki oranını gözle görülür biçimde artırmıştır. Dijital teknolojilerin kullanımının artışı ve yaşlı bireylerin uyum sağlamadaki güçlükleri onların sağlığına da etki yapmaktadır. Dolayısıyla dijital sağlık okuryazarlığı tüm yaşlı bireyler için çok önemli hale gelmiştir. Bu çalışmanın amacı yaşlı bireylerde dijital sağlık okuryazarlığı durumunu incelemek, sorunları ortaya koymak ve çözüm önerileri sunmaktır.

Yöntem: Geleneksel derleme yöntemi ile hazırlanan bu çalışmada güncel istatistikler, bilimsel veri tabanlarındaki yayınlar, internet haberleri, yaşlı bireylerle ilgili raporlar incelenmiş ve bazı sonuçlar elde edilmiştir.

Bulgular: Çalışmanın bulgularına göre yaşlı bireylerde dijital sağlık okuryazarlığı yeterliliği, yaşla birlikte ortaya çıkan fiziksel ve bilişsel sınırlılıklar nedeniyle genellikle daha düşük seviyelerde görülmektedir. Teknolojik uyum süreçleri, özellikle yaşlılarda hem nörolojik değişimler hem de sınırlı deneyimlerden kaynaklanan engellerle yavaşlamakta, bu da onların sağlık hizmetlerinden dijital yollarla faydalanma kapasitelerini sınırlamaktadır. Özellikle yaş, eğitim, cinsiyet, gelir düzeyi, sosyo-kültürel düzey gibi faktörler yaşlıların dijital/e-sağlık okuryazarlığını doğrudan etkilemektedir.

Sonuçlar: Öncelikle yaşlı bireylerin dijital sağlık okuryazarlığının önündeki sosyo-demografik faktörlerin giderilmesi amaçlanmalıdır. Dijital araçlar ve uygulamalar, yaşlı bireylerin kullanımına uygun şekilde tasarlanmalıdır. Büyük yazı tipleri, basit ara yüzler ve sesli komut özellikleri gibi özellikler, yaşlı kullanıcıların teknolojiyi daha rahat kullanmalarını sağlayabilir. Yaşlıların dijital araçların kullanımına yönelik korkuları azaltılabilir ve sosyal destek sağlayarak dijital katılım teşvik edilebilir. Yaşlı bireyler için özel olarak tasarlanmış dijital okuryazarlık eğitim programları düzenlenmelidir. Bu programlar, temel dijital becerilerin kazandırılmasının yanı sıra, dijital güvenlik ve mahremiyet konularında da farkındalık yaratmayı hedeflemelidir. Dijital güvenlik ve mahremiyet konularında yaşlı bireyler için bilgilendirme seminerleri ve broşürler hazırlanabilir. Sosyal izolasyonu azaltarak; aile üyeleri ve toplum, yaşlı bireylerin dijital teknolojileri kullanmalarını teşvik etmeli ve onlara rehberlik etmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı Bireyler, Dijital Sağlık Okuryazarlığı, E-Sağlık Okuryazarlığı

ELDERLY AND DIGITAL HEALTH LITERACY

ABSTRACT

Objective: In recent years, thanks to advances in health technologies and medical advancements, especially in developed countries, life expectancy has significantly increased, resulting in a substantial rise in the proportion of the elderly population in the total. The increased use of digital technologies and the difficulties older individuals face in adapting to these technologies also impact their health. Therefore, digital health literacy has become very important for all older individuals. This study aims to examine the status of digital health literacy in older individuals, identify problems, and offer solutions.

Method: This study was prepared using the traditional review method. The study examined current statistics, publications in scientific databases, internet news, and reports on older individuals, and some conclusions were drawn.

Findings: According to the study's findings digital health literacy proficiency is generally lower in older individuals due to the physical and cognitive limitations that arise with age. Technological adaptation processes, particularly in older adults, are slowed by obstacles stemming from both neurological changes and limited experience, limiting their ability to utilize healthcare services digitally. Factors such as age, education, gender, income level, and sociocultural background directly impact older adults' digital/e-health literacy.

Results: The primary goal should be to address sociodemographic factors that hinder older adults' digital health literacy. Digital tools and applications should be designed to be user-friendly. Features such as large fonts, simple interfaces, and voice commands can make using technology more comfortable for older adults. Elderly individuals' fears about using digital tools can be reduced, and digital participation can be encouraged by providing social support. Digital literacy training programs specifically designed for older adults should be developed. In addition to teaching basic digital skills, these programs should also aim to raise awareness about digital security and privacy. Informational seminars and brochures on digital security and privacy can be prepared for older adults. By reducing social isolation, family members and the community should encourage and guide older adults in their use of digital technologies.

Keywords: Elderly, Digital Health Literacy, E-Health Literacy

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA ÇERÇEVESİNDE YENİLENEBİLİR ENERJİ ÜRETİMİ VE DIŞ TİCARET İLİŞKİSİ

Süreyya KOVACI

Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Gümrük İşletme Bölümü,
skovaci@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Günümüzde fosil yakıt rezervlerinin azalması ve çevresel sorunlara yol açması, yenilenebilir enerji kaynaklarının önemini giderek artırmıştır. Ülkelerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşabilmeleri için enerji arzını yenilenebilir ve yerel kaynaklara dönüştürmeleri, enerji verimliliğini artırmaları ve dışa bağımlılığı azaltmaları büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda birçok ülke, yenilenebilir enerji yatırımlarını artırarak ithalat hacmini düşürmeyi ve enerji arz güvenliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Yenilenebilir enerji üretimi, sadece çevresel sürdürülebilirlik açısından değil, aynı zamanda dış ticaret dengesi ve ekonomik büyüme üzerinde de etkili bir faktör hâline gelmiştir. Bu çalışmada, yenilenebilir enerji üretimi ile dış ticaret arasındaki ilişki sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde ele alınmaktadır. Çalışmanın temel amacı, yenilenebilir enerjiye geçişin dış ticaret dengesi üzerindeki etkilerini incelemek ve sürdürülebilir kalkınma politikalarına katkı sağlayacak öneriler sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Yenilenebilir Enerji, Dış Ticaret, İthalat, Yatırım, Sürdürülebilir Kalkınma.

THE RELATIONSHIP BETWEEN RENEWABLE ENERGY PRODUCTION AND FOREIGN TRADE WITHIN THE FRAMEWORK OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

ABSTRACT

The depletion of fossil fuel reserves and the environmental problems caused by their use have increased the importance of renewable energy sources. Achieving sustainable development goals requires countries to transform their energy supply into renewable and local sources, improve energy efficiency, and reduce external dependence. In this context, many countries aim to decrease import volumes and ensure energy security by increasing their renewable energy investments. Renewable energy production has become a significant factor not only for environmental sustainability but also for maintaining trade balance and supporting economic growth. This study examines the relationship between renewable energy production and foreign trade within the framework of sustainable development. The main purpose is to analyze the impact of the transition to renewable energy on foreign trade balance and to provide policy recommendations that contribute to sustainable development strategies.

Keywords: Renewable Energy, Foreign Trade, Imports, Investment, Sustainable Development

GAZİANTEP İLİNİN IPCC TİER-1 VE TİER-2 YÖNTEMLERİ İLE KARBON AYAK İZİ HESAPLAMASI

Arzdar KİRACI

Prof. Dr, Siirt Üniversitesi, arzdar.kiraci@gmail.com

Serkan TEMİR

“Doktora Öğrencisi, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi,
serkan.temir@gibtu.edu.tr

ÖZET

Karbon ayak izi, sanayi ve nüfus büyüklüğü tarafından etkilenmektedir. Gaziantep Türkiye'nin sekizinci büyük ihracat şehri olma vasfı ile sanayi üretiminde ve dokuzuncu büyük nüfusuna sahip şehri olma vasfı ile demografide önemli bir yere sahiptir. İl karbondioksit salınımında dünya genelinde 484. sırada yer almakta; üretim ve tüketimden kaynaklanan karbon ayak izi için hesap ve incelemelerin daha detaylı yapılp bilim dünyasının değerlendirilmesine sunulması ilin geleceği için tedbir almak için zorunlu olmaktadır.

Bu incelemenin bir parçası olarak bu çalışma Gaziantep ilinde elektrik ve doğalgaz kullanımı kaynaklı karbon emisyonunun hesaplanması amaçlanmaktadır. Çalışmada 2023 yılı için Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyeti Enerji Piyasası Kurumundan alınan veriler, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli Tier-1 ve Tier-2 yaklaşımıyla analiz edilmiştir. Veri setinin analizi sonucunda Gaziantep ilinde 2023 yılında elektrik kullanımı kaynaklı karbon emisyonu ve doğalgaz kullanımı kaynaklı karbon emisyonu hesaplanmıştır. Çalışmada Gaziantep ilinde karbon emisyonunun bertaraf edilebilmesi için zeytinlik alanların genişletilmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının çeşitlendirilerek genişletilmesi gibi politika önerileri sunulurken, temelde tüketim bilincinin artırılması elektrik ve doğalgaz kullanımı kaynaklı emisyonu azaltmada ana unsur olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karbon Ayak İzi, IPCC, Emisyon

CARBON FOOTPRINT CALCULATION OF GAZİANTEP PROVINCE WITH IPCC TIER-1 AND TIER-2 METHODS

ABSTRACT

The carbon footprint is affected by industry and population size. Gaziantep holds a significant place in Turkey's industrial production as the eighth-largest export city and in its demographics as the ninth-largest city by population. Considering this information, calculating emissions from production and consumption can be crucial for future action. Furthermore, the province ranks 484th globally in carbon dioxide emissions, making more detailed calculations and analyses of its carbon footprint available for scientific evaluation essential for taking action.

As part of this evaluation, this study aims to calculate carbon emissions from electricity and natural gas use in Gaziantep province. Data obtained from the Turkish Statistical Institute and the Energy Market Authority of the Republic of Turkey for the year 2023 are analyzed using the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) Tier 1 and Tier 2 approaches. The analysis of the dataset calculated carbon emissions from electricity and natural gas use in Gaziantep province. The study proposes policy recommendations such as expanding olive groves and diversifying and expanding renewable energy sources to eliminate carbon emissions in Gaziantep province. Increasing consumption awareness is considered a key element in reducing emissions from electricity and natural gas use.

Keywords: Carbon Footprint, IPCC, Emission.

GÜNEŞ ENERJİSİNİN SİİRT İLİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ: ÇEVRESEL VE EKONOMİK ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

KÜBRA AKSÜNGER

Bilim Uzmanı, Karaatay3@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, bir örnek kullanarak Siirt ilinin güneş enerjisi potansiyelini değerlendirerek, bölgede yapılacak GES yatırımlarının uygulanabilirliğini ekonomik ve çevresel boyutlarıyla incelemektedir. Çalışmada, literatür taraması yapılarak benzer projeler analiz edilip güneş enerjisi sektöründeki bazı firmalarla yapılan temaslar doğrultusunda veriler toplanmıştır. Ayrıca faiz yatırımı ve GES yatırımı arasında bir karşılaştırma yapılmıştır. GES yatırımındaki anaparanın faize yatırılması durumunda, yıllar boyunca birikimli birleşik faizle anaparanın kaç katına çıkacağı incelenmiştir. Reel faizler ve amorti süresi arasında negatif bir ilişki olduğu ve faizler ne kadar düşük olursa, amorti süresinin uzaması durumunda bile GES projelerinin daha kârlı olabileceği tespit edilmiştir. Daha sonra, Siirt ili için varsayımsal bir 10 yıllık GES fizibilite analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizde 1 MW'lık bir GES yatırımının yaklaşık 4 yılda kendini amorti edebileceğini ve uzun vadede kâr sağlayabileceğini göstermektedir. Analizdeki çevresel etkiler değerlendirildiğinde, güneş enerjisi kullanımı sayesinde bölgedeki karbon salınımının önemli ölçüde azalacağı konusunda veriler elde edilmiştir. Termik santrallere kıyasla yıllık yaklaşık 1.499.572,6 kg CO₂ emisyonunun önlenileceği öngörülmektedir. Bu durum, Siirt'in sürdürülebilir kalkınmasına ve yeşil ekonomiye geçiş sürecine katkı sağlayacaktır.

Sonuç olarak, bu çalışma ile Siirt'in güneş enerjisi potansiyelinin değerlendirilmesinin hem ekonomik hem de çevresel sürdürülebilirlik açısından bir fırsat sunduğunu göstermektedir. Bu çalışma, Siirt'in yenilenebilir enerji potansiyelini değerlendirmek isteyen araştırmacılar ve yatırımcılar için önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güneş Enerjisi Potansiyeli, Siirt İli, Ekonomik Uygulanabilirlik, Güneş Işınım Seviyeleri, Yatırım Getirisi

APPLICABILITY OF SOLAR ENERGY IN SİİRT PROVINCE: EXAMINATION OF ENVIRONMENTAL AND ECONOMIC EFFECTS

ABSTRACT

This study evaluates the solar energy potential of Siirt province using an example and examines the feasibility of solar power plant investments in the region with economic and environmental dimensions. In the study, similar projects are analyzed by literature review and data are collected through contacts with some companies in the solar energy sector. In addition, a comparison is made between interest investment and solar power plant investment. In case the principal in solar power plant investment is invested in interest, how many times the principal will increase with the accumulated compound interest over the years is examined. It is determined that there is a negative relationship between real interest rates and amortization period and that solar power plant projects can be more profitable even if the amortization period is extended as the interest rates are lower. Afterwards, a hypothetical 10-year SPP feasibility analysis was carried out for Siirt province. Economic analyses show that a 1 MW solar power plant investment can pay for itself in approximately 4 years and provide profit in the long term. When the environmental impacts in the analysis were evaluated, it was determined that carbon emissions in the region would be significantly reduced thanks to the use of solar energy. It is estimated that approximately 1,499,572.6 kg of CO₂ emissions can be prevented annually compared to thermal power plants. This will contribute to the sustainable development of Siirt and the transition to a green economy.

As a result, this study shows that the evaluation of Siirt's solar energy potential offers a critical opportunity in terms of both economic and environmental sustainability. This study is an important resource for researchers and investors who want to evaluate Siirt's renewable energy potential.

Keywords: Solar Energy Potential, Siirt Province, Economic Feasibility, Solar Radiation Levels, Return on Investment

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNE UYGULANABİLECEK BÖLGESEL KALKINMA ODAKLI AVRUPA BİRLİĞİ PROJELERİNİN İNCELENMESİ

Arzdar KİRACI

Prof. Dr., Siirt Üniversitesi, arzdar.kiraci@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde (özellikle TRC3 Bölgesi; Siirt, Mardin, Batman, Şırnak illeri gibi) yapısal eşitsizlikleri gidermekte yardımcı olabilecek entegre bölgesel kalkınma odaklı Avrupa Birliği projelerini incelemektedir. Başarı ile tamamlanmış ya da devam etmekte olan bölgesel ekonomiyi geliştirme, yenilebilir enerji, gençlik istihdamı ve kadın istihdamı ile ilgili projeler incelenmiştir. Çalışmanın temel hedefleri; Avrupa Birliği'nin Yapısal Fonları ve IPA programları tarafından desteklenen modelleri bölgeye uyarlayarak kırsal kalkınmayı teşvik etmek, genç nüfusun göçünü önlemek ve kadın istihdamını artıracak proje örneklerini tespit etmektir. Yerel halkın inisiyatifiyle hareket eden yerel eylem grupları aracılığıyla aşağıdan yukarıya kalkınma modelini uygulamak, özellikle Siirt Fıstığı işleme teknolojileri veya yün ürünleri (battaniye) gibi benzersiz rekabet avantajlarına odaklanan akıllı uzmanlaşma stratejilerini benimsemek ve Avrupa Sosyal Fonu benzeri programlarla gençlere mesleki beceri kazandırmak ve kadınların kayıtlı istihdamını artırmak için çocuk bakımı hizmeti teşvikleri (örneğin €24.3 milyon bütçeli projeler gibi) öne çıkan örneklerdir. Ayrıca, bölgesel enerji özerkliğini artırmak amacıyla yenilenebilir enerji kaynaklarının entegrasyonu (tarımsal sulama için fotovoltaiik sistemleri ve tarımsal atıklardan biyogaz üretimi) ve altyapı iyileştirmeleri (kırsal yollar, su/atıksu yönetimi) de öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Kırsal Kalkınma, Avrupa Birliği Projeleri.

EXAMINATION OF REGIONAL DEVELOPMENT-FOCUSED EUROPEAN UNION PROJECTS APPLICABLE TO THE SOUTHEASTERN ANATOLIA REGION

ABSTRACT

This study examines integrated regional development-focused European Union projects that can help address structural inequalities in the Southeastern Anatolia Region of Türkiye (specifically the TRC3 Region; Siirt, Mardin, Batman, Şırnak provinces). Successfully completed or ongoing projects related to regional economic development, renewable energy, youth employment, and women's employment are examined. The study's primary objectives are to adapt models supported by the European Union's Structural Funds and IPA programs to the region, foster rural development, prevent youth migration, and identify project examples that will increase women's employment. Implementing a bottom-up development model through local action groups acting on the initiative of local people, adopting smart specialization strategies focusing on unique competitive advantages, especially Siirt pistachio processing technologies or wool products (blankets), and childcare service incentives to provide vocational skills to young people and increase women's formal employment through programs similar to the European Social Fund (such as projects with a budget of €24.3 million) are prominent examples. In addition, the integration of renewable energy sources (photovoltaic systems for agricultural irrigation and biogas production from agricultural waste) and infrastructure improvements (rural roads, water/wastewater management) are also highlighted in order to increase regional energy autonomy.

Keywords: Southeastern Anatolia Region, Rural Development, European Union Projects.

YAPAY ZEKA YÖNTEMLERİ KULLANILARAK GÖÇ OLGUSUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Emine AKMAN

Dr. Bağımsız Araştırmacı, e.akman47@outlook.com

Seda ŞAHİN

Dr. Öğr. Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Bilgisayar Mühendisliği,
sedasahin@karatekin.edu.tr

Halil İbrahim KIRAZ

Bilgisayar Müh., Çankırı Karatekin Üniversitesi, halilibrahimm.kiraz@gmail.com

ÖZET

Günümüzde küresel göç hareketleri sırasında artan ölüm ve kayıp kişi sayısı, kritik bir insani sorun niteliği taşımaktadır. Bu çalışma, ölüm ve kayıp kişi kayıtlarına dayalı olarak yüksek riskli göç bölgelerinin yapay zekâ yöntemleri aracılığıyla tespit edilmesine yönelik örnek bir model geliştirmektedir. Çalışmada kullanılan veri seti; “Olay Türü, Menşe Bölgesi, Olay Bölgesi, Menşe Ülke, Ölüm Nedeni ve Göç Rotası” gibi çeşitli sosyo-coğrafi ve olaya ilişkin özellikler içermektedir. Veri ön işleme ve model kodlama aşamalarının ardından yüksek riskli göç olaylarının olasılığını tahmin etmek için üç Makine Öğrenmesi modeli (XGBoost, Lojistik Regresyon ve Random Forest) eğitilmiş ve değerlendirilmiştir. Deneysel sonuçlar, XGBoost modelinin %93,6 doğruluk, %94,4 kesinlik, %99,0 geri çağırma ve %96,6 F1 puanı ile en yüksek genel performansı sergilediğini göstermektedir. Lojistik Regresyon ve Random Forest modelleri ise sırasıyla %96,5 ve %96,4 F1 puanlarıyla benzer ancak görece daha düşük performans ortaya koymuştur. Önem düzeyi analizi, göç rotası değişkeninin model performansı üzerinde en belirleyici etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca Orta Akdeniz, Batı Afrika/Atlantik rotası, Afrika Boynuzu’ndan Yemen’e geçiş ve ABD–Meksika sınır geçişi, ölümcül veya kayıp vakalarının en kritik belirleyicileri olarak tanımlanmıştır. Bu rotalar, diğer göç yollarına kıyasla önemli ölçüde daha yüksek risk seviyeleri göstermektedir. Sonuç olarak, rotaya özgü, bölgesel ve demografik göstergelerin birlikte ele alınmasının, göçle ilişkili ölüm olaylarının tahmin doğruluğunu önemli ölçüde artırdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Yapay Zekâ, Makine Öğrenimi, Risk Analizi, Göç Rotaları

EVALUATION OF THE MIGRATION PHENOMENON USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE METHODS

ABSTRACT

Today, the increasing number of deaths and missing persons during global migration movements constitutes a critical humanitarian issue. This study develops an exemplary model based on death and missing person records to identify high-risk migration areas using artificial intelligence methods. The dataset used in the study includes various socio-geographic and event-related features such as “Event Type, Region of Origin, Event Region, Country of Origin, Cause of Death, and Migration Route.” Following the data preprocessing and model coding stages, three Machine Learning models (XGBoost, Logistic Regression, and Random Forest) were trained and evaluated to predict the likelihood of high-risk migration events. Experimental results show that the XGBoost model demonstrated the highest overall performance with 93.6% accuracy, 94.4% precision, 99.0% recall, and 96.6% F1 score. The Logistic Regression and Random Forest models showed similar but relatively lower performance with F1 scores of 96.5% and 96.4%, respectively. The significance level analysis revealed that the migration route variable had the most decisive effect on model performance. Furthermore, the Central Mediterranean, West Africa/Atlantic route, the transition from the Horn of Africa to Yemen, and the US–Mexico border crossing were identified as the most critical determinants of fatal or missing cases. These routes exhibit significantly higher risk levels compared to other migration routes. Consequently, it has been determined that considering route-specific, regional, and demographic indicators together significantly improves the accuracy of predicting migration-related deaths.

Keywords: Migration, Artificial Intelligence, Machine Learning, Risk Analysis, Migration Routes

TARİHİ KENTLERDE YENİLEME VE MİRAS KORİDORU YAKLAŞIMI: DİYARBAKIR ÖRNEĞİ

Sultan YILMAZ

Mimar, Dicle Üniversitesi, sltn21-yilmaz@hotmail.com

Emine EKİNCİ DAĞTEKİN

Prof. Dr., Dicle Üniversitesi, edagtekin@dicle.edu.tr

ÖZET

Günümüzde tarihi kent alanları, turizm yatırımlarına dayalı stratejilerle cazibe merkezlerine dönüştürülmektedir. Cazibe merkezleri aracılığıyla yeni işletmeler ve ilgi çekici mekânlar oluşturulması, istihdam fırsatlarını da artırmaktadır. Bu çalışmanın amacı, 2015 yılında yaşanan Hendek Olayları sonrasında yeniden imar edilen Diyarbakır Suriçi bölgesindeki değişim ve sonrasında oluşan cazibe merkezinin bu alanla sınırlı kalmaması ve kentin kısmen korunan diğer bölgelerinin de cazibe alanı olarak değerlendirilmesi ve miras koridoru yaklaşımının uygulanabilirliğinin araştırılmasıdır.

Yöntem olarak kapsamlı bir literatür taraması yapılmış; farklı ülkelerdeki miras koridoru uygulamaları incelenmiştir. Bu veriler ışığında, Suriçi'ndeki miras yapıları arasında bağlantı kuran, düğüm noktaları belirleyen ve cazibe merkezlerini dengelemeyi amaçlayan bir miras koridoru önerisi geliştirilmiştir. Bulgular, günümüzde kentin en popüler cazibe merkezini oluşturan Suriçi Yenikapı Sokağı'nın geleneksel dokusunu büyük ölçüde tahrip ettiğini göstermektedir. Bununla birlikte turistlerin bu alana yoğun ziyaret talebi, kent kimliğine aykırı yanlış müdahalelerin kısa vadede cazibe unsuru olarak algılanabileceğini, uzun vadede ise tarihi kentin nitelikli yapı stokunun korunma ve geleceğe aktarma sorunu ile karşı karşıya kalacağını ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, Suriçi'nde son yıllarda cazibe alanı olan Yenikapı Sokak'da oluşan ziyaretçi yoğunluğunun, önerilen miras koridoru yaklaşımı ile dağıtarak, kentin nitelikli alanları ile yapılarının görünürlüğünü artırması ve sürdürülebilir turizmin destekleyeceği bir denge sağlayabileceği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Diyarbakır Suriçi, Miras koridoru, Cazibe merkezi

URBAN RENEWAL AND THE HERITAGE CORRIDOR APPROACH IN HISTORIC CITIES: THE CASE OF DIYARBAKIR

ABSTRACT

In contemporary practice, historic urban areas are increasingly transformed into attraction centers through tourism-oriented investment strategies. The creation of new businesses and appealing public spaces within these attraction centers contributes to economic vitality by expanding employment opportunities. The aim of this study is to examine the post-conflict transformation of the Diyarbakır Suriçi district following the 2015 "Hendek Events," to evaluate whether the attraction center formed in this area should be expanded beyond its current boundaries, and to investigate the applicability of the heritage corridor approach for integrating other partially preserved areas of the city.

The methodology includes an extensive literature review and an analysis of heritage corridor implementations in various countries. Based on these findings, a heritage corridor proposal was developed that establishes connections among heritage structures in Suriçi, identifies nodal points, and seeks to balance the distribution of attraction centers across the historic city. The results indicate that Yenikapı Street—currently the most popular attraction area in Suriçi—has undergone interventions that significantly damaged its traditional urban fabric. Despite high tourist demand for this area, the findings reveal that such contextually incompatible interventions may appear attractive in the short term, yet pose long-term risks for preserving and transmitting the qualified historic building stock of the city.

In conclusion, redistributing the visitor density currently concentrated in Yenikapı Street through the proposed heritage corridor framework may enhance the visibility of the city's high-value historic areas and support a more sustainable tourism balance.

Keywords: Diyarbakır Suriçi, Heritage corridor, Attraction center

SAĞLIK DİSİPLİNİNDE GELECEK KAYGISI TEMALI LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ

Merve KILIÇ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
mervekilic8733@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sağlık alanında yapılmış lisansüstü tezlerde gelecek kaygısı temasının nasıl ele alındığını ortaya koymaktır. Çalışmada, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde 2019–2025 yılları arasında yayımlanmış sekiz lisansüstü tez doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. İnceleme kapsamında her bir tezin amacı, araştırma modeli, örneklem özellikleri, veri toplama araçları ve ulaşılan sonuçlar değerlendirilmiştir. Tezlerin çoğunluğunun üniversite öğrencileriyle yürütüldüğü, veri toplama aracı olarak genellikle “Gelecek Kaygısı Ölçeği” ve “Beck Anksiyete Ölçeği” gibi psikometrik ölçümlerin kullanıldığı belirlenmiştir. Çalışmaların büyük bölümü betimsel veya ilişkisel tarama modelinde olup, yalnızca ikisi deneysel desende gerçekleştirilmiştir. Bulgular, sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerde gelecek kaygısının genel olarak orta-yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Kaygı düzeyini artıran temel faktörler arasında mesleki belirsizlik, ekonomik zorluklar, şiddet riski, akademik stres ve aile beklentileri yer almaktadır. Deneysel nitelikteki çalışmalar ise psikoeğitim ve danışmanlık temelli müdahalelerin kaygı düzeyini anlamlı biçimde azalttığını ortaya koymuştur. Sonuç olarak, sağlık disiplininde gelecek kaygısının çok boyutlu bir olgu olduğu ve hem bireysel hem de yapısal müdahaleler gerektirdiği söylenebilir. Bu bulgular, eğitim kurumları ve politika yapımcılar için önemli rehberlik sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gelecek Kaygısı, Sağlık Disiplini, Lisansüstü Tezler.

HEALTH DISCIPLINE-BASED POSTGRADUATE THESES ON FUTURE ANXIETY: A CONTENT ANALYSIS

ABSTRACT

The aim of this study is to examine how the concept of future anxiety has been addressed in postgraduate theses conducted within the field of health sciences. In this research, eight postgraduate theses published between 2019 and 2025 in the National Thesis Center of the Council of Higher Education were analyzed through the document analysis method. Each thesis was evaluated in terms of its aim, research model, sample characteristics, data collection tools, and findings. The majority of the theses were conducted with university students, and measurement tools such as the Future Anxiety Scale and Beck Anxiety Inventory were commonly used. Most studies employed descriptive or correlational designs, while only two adopted an experimental approach. The findings revealed that future anxiety levels among health science students were generally moderate to high. The main factors increasing anxiety were identified as professional uncertainty, economic difficulties, exposure to violence, academic stress, and family expectations. Experimental studies indicated that psychoeducation and counseling-based interventions significantly reduced students' anxiety levels. Overall, it can be concluded that future anxiety in the health field is a multidimensional phenomenon that requires both individual and structural interventions. The results provide valuable insights for educational institutions and policymakers aiming to support students' psychological well-being and career development.

Keywords: Future Anxiety, Health Sciences, Postgraduate Theses.

HASTA MERKEZLİ BİYOFİLİK HASTANE TASARIM MODELİ İLE ÇAM & SAKURA ŞEHİR HASTANESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ali Osman ÖZĞAN

Öğr.Gör.Dr., Iğdır Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü,
Iğdır, Türkiye, osmanaliozgan@gmail.com

İclal ALUÇLU

Prof.Dr., Dicle üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık bölümü, Diyarbakır, Türkiye,
ialuclu@dicle.edu.tr

ÖZET

Yeni geliştirilen biyofilik hasta merkezli hastane tasarım model kuramsal çerçevesi altı bileşenden oluşmaktadır. Model hastane kullanıcılarının ihtiyaçlarını dikkate alarak memnuniyeti artırdığı ve hasta psikolojisine olumlu etkisi ile iyileşme sürecine katkı sağlamaktadır. Bu çalışma İstanbul Çam & Sakura Şehir Hastanesi'nde bütünleşik tasarım modelin mekânsal uygulanabilirliği ve kullanıcı deneyimi üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışma şu sorular üzerine yoğunlaşmaktadır. Kuramsal olarak geliştirilen biyofilik-hasta merkezli modelin alt bileşenleri gerçek bir hastane mekânında nasıl karşılık bulmaktadır? Model bileşenlerinin mekânsal uygulaması kullanıcı deneyimini, memnuniyeti ve iyileştirici çevre algısını hangi düzeyde etkilemektedir?

Araştırma ardışık karma yöntem tasarımıyla yürütülmektedir. Nitel aşamada, modelin bileşenleri olan teknoloji - enerji kullanımı, erişilebilirlik, yapı malzemeleri - ergonomi, şifa bahçeleri, iyileştirici mimarlık ve sağlık hizmetlerinin mekânsal işleyişi hastane mekânında doğrudan gözlem ve görsel analiz teknikleriyle incelenmektedir. Her bir bileşenin gerçek mekândaki karşılığı; doğal ışık düzeyi, bitkisel peyzaj entegrasyonu, yönlendirme stratejileri, dolaşım akışı, malzeme seçimi, mekânsal süreklilik ve hizmet akışı gibi parametreler üzerinden değerlendirilmektedir.

Nitel aşamada ise model bileşenleri ile ilgili soruları içeren anket hazırlanmakta anketin yüksek derecede güvenilir olduğu Cronbach Alfa değeri (0.965) ile tespit edilmektedir. İstanbul Çam & Sakura Şehir Hastanesinde hasta, hasta yakını ve sağlık personelinin oluşan 381 kullanıcıdan elde edilen anket verileri SPSS-25 istatiksel bilgisayar programı ile analiz edilmektedir. Modelin altı bileşenin her birine ilişkin kullanıcı anket yanıtlarından elde edilen istatikselsel analiz sonucu ile memnuniyet düzeyleri belirlenmektedir. Elde edilen bulgular, modelin tüm bileşenlerinin kullanıcı deneyiminde anlamlı karşılık bulduğunu; özellikle erişilebilirlik, doğal çevre ile temas, malzeme-ergonomi ve sağlık hizmet süreçlerinin mekânsal verimliliğinin kullanıcı memnuniyeti üzerinde belirgin etkiler oluşturduğu görülmektedir. Bu yönüyle çalışma, geliştirilen modelin sahadaki uygulanabilirliğini doğrulayan ve kullanıcı temelli etkilerini ortaya koyan önemli bir değerlendirme sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Biyofilik Tasarım, Hasta Merkezli Tasarım, İstatiksel Analiz, Görsel Analiz, Sağlık Kampüsleri.

EVALUATION OF THE ÇAM & SAKURA CITY HOSPITAL USING A PATIENT-CENTERED BIOPHILIC HOSPITAL DESIGN MODEL

ABSTRACT

The newly developed biophilic patient-centered hospital design model theoretical framework consists of six components. The model increases satisfaction by taking into account the needs of hospital users and contributes to the recovery process with its positive effect on patient psychology. This study aims to reveal the spatial applicability of the integrated design model and its effects on user experience at Istanbul Çam & Sakura City Hospital. In this regard, the study focuses on the following questions: How do the sub-components of the theoretically developed biophilic-patient-centered model correspond to a real hospital space? To what extent does the spatial implementation of the model components affect user experience, satisfaction, and the perception of a healing environment?

The research is conducted using a sequential mixed-methods design. In the qualitative phase, the components of the model—technology and energy use, accessibility, building materials and ergonomics, healing gardens, restorative architecture, and the spatial functioning of healthcare services—are examined through direct observation and visual analysis techniques in the hospital setting. The real-world counterpart of each component is evaluated based on parameters such as natural light levels, integration of plant landscaping, orientation strategies, circulation flow, material selection, spatial continuity, and service flow.

In the quantitative phase, a questionnaire containing questions related to the model components is prepared, and the high reliability of the questionnaire is determined by the Cronbach Alpha value (0.965). The questionnaire data obtained from 381 users, consisting of patients, patient relatives, and healthcare personnel at Istanbul Çam & Sakura City Hospital, is analyzed using the SPSS-25 statistical computer program. The satisfaction levels are determined based on the statistical analysis results obtained from the user survey responses for each of the six components of the model. The findings reveal that all components of the model have a meaningful impact on user experience; in particular, accessibility, contact with the natural environment, material-ergonomics, and the spatial efficiency of healthcare processes have a significant effect on user satisfaction. In this respect, the study provides an important assessment that confirms the applicability of the developed model in the field and reveals its user-based effects.

Keywords: Biophilic Design, Patient-Centered Design, Statistical Analysis, Visual Analysis, Health Campuses

SAĞLIK YAPILARINDA BİYOFİLİK-HASTA MERKEZLİ HİBRİT TASARIM MODELİ

Ali Osman ÖZĞAN

Öğr.Gör.Dr., Iğdır Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü,
Iğdır, Türkiye, osmanaliozgan@gmail.com

İclal ALUÇLU

Prof.Dr., Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık bölümü, Diyarbakır, Türkiye,
ialuclu@dicle.edu.tr

ÖZET

Günümüz hastaneleri yalnızca tıbbi hizmet sunan yapılar değil, aynı zamanda bireylerin psikolojik, sosyal ve duyuşsal iyilik hâllerinin şekillendiği karmaşık yaşam mekânlarıdır. Kullanıcıların sağlık yapılarındaki doğa ile temas, mekânsal konfor, erişilebilirlik ve ergonomi gibi faktörlere duyarlılığı giderek artmaktadır. Biyofilik tasarımın insan psikolojisi üzerindeki olumlu etkileri ve hasta merkezli tasarımın ise kullanıcı memnuniyeti artırdığı görülmektedir. Ancak bu iki yaklaşımı tek bir sistematik çatı altında birleştiren, bileşenleri net olarak tanımlanmış bir modelin bulunmaması dikkat çekmektedir. Bu çalışma modern sağlık yapılarında biyofilik tasarım ilkeleri ile hasta merkezli yaklaşımı bütünleşik bir çerçevede ele alan kapsamlı bir tasarım modeli geliştirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel sorusu şu şekilde belirlenmiştir. Biyofilik tasarım ile hasta merkezli yaklaşım bütünleşik bir yapıda nasıl ele alınabilir? Sağlık yapılarında kullanıcı deneyimini, memnuniyeti ve iyileştirici çevre kalitesini artıran uygulanabilir yeni bir tasarım modeli üretilebilir mi?

Hasta merkezli ve biyofilik tasarım birleştiren yeni modelin oluşturulması için iyileştirici mimarlık, hasta merkezli yaklaşım, mekânsal konfor ve hastane tasarımına ilişkin akademik çalışmalar incelenmektedir. Geliştirilen yeni model teknoloji - enerji kullanımı, erişilebilirlik, yapı malzemeleri - ergonomi, şifa bahçeleri, iyileştirici mimarlık ve sağlık hizmetleri olmak üzere altı ana bileşenden oluşmaktadır. Model, özellikle büyük ölçekli sağlık kampüslerinde mekânsal kaliteyi artırmayı, doğa temelli unsurları güçlendirmeyi, kullanıcı stresini azaltmayı, kullanıcı memnuniyetini artırmayı ve hizmet süreçlerini daha verimli hâle getirmeyi hedeflemektedir.

Araştırma bulguları, biyofilik tasarımın sunduğu doğal ışık, bitkisel peyzaj, organik formlar ve manzara erişimi gibi unsurların; hasta merkezli yaklaşımın erişilebilirlik, ergonomi, kullanıcı güvenliği ve hizmet akışı ile birleştiğinde iyileştirici çevre oluşturma kapasitesini önemli ölçüde artırdığını göstermektedir. Bu bütünleşik mode, kullanıcı memnuniyeti, psikolojik iyilik hâli, mekânsal algı ve fonksiyonel verimlilik açısından güçlü bir potansiyeli ortaya koymaktadır. Geliştirilen model, sağlık yapılarında insan odaklı, bilimsel temelli ve sürdürülebilir bir tasarım anlayışının yerleşmesine katkı sunan önemli bir teorik çerçeve olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Biyofilik Tasarım, Hasta Merkezli Tasarım, İyileştirici Mimarlık, Sağlık Mimarisi, Hastane Tasarımı

A BIOPHILIC-PATIENT-CENTERED HYBRID DESIGN MODEL IN HEALTHCARE FACILITIES

ABSTRACT

Today's hospitals are not merely structures that provide medical services; they are also complex living spaces where individuals' psychological, social, and sensory well-being is shaped. Users are increasingly sensitive to factors such as contact with nature, spatial comfort, accessibility, and ergonomics in healthcare buildings. The positive effects of biophilic design on human psychology and patient-centered design on user satisfaction have been observed. However, it is noteworthy that there is no model with clearly defined components that combines these two approaches under a single systematic umbrella. This study aims to develop a comprehensive design model that addresses biophilic design principles and the patient-centered approach within an integrated framework in modern healthcare facilities. The main research question is as follows: How can biophilic design and the patient-centered approach be addressed in an integrated structure? Can a new, applicable design model be produced that increases user experience, satisfaction, and healing environment quality in healthcare facilities?

Academic studies on healing architecture, patient-centered approaches, spatial comfort, and hospital design are being examined to create a new model that combines patient-centered and biophilic design. The new model developed consists of six main components: technology - energy use, accessibility, building materials - ergonomics, healing gardens, healing architecture, and healthcare services. The model aims to increase spatial quality, enhance nature-based elements, reduce user stress, increase user satisfaction, and make service processes more efficient, especially in large-scale healthcare campuses.

Research findings show that elements offered by biophilic design, such as natural light, plant landscaping, organic forms, and access to views, significantly increase the capacity to create a healing environment when combined with a patient-centered approach to accessibility, ergonomics, user safety, and service flow. This integrated model demonstrates strong potential in terms of user satisfaction, psychological well-being, spatial perception, and functional efficiency. The developed model is considered an important theoretical framework that contributes to the establishment of a human-centered, science-based, and sustainable design approach in healthcare facilities.

Keywords: Biophilic Design, Patient-Centered Design, Healing Architecture, Healthcare Architecture, Hospital Design.

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ, MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI VE BÖLGESEL KALKINMA ARASINDAKİ İLİŞKİ

Sultan KILIÇ

Dr., Bağımsız Araştırmacı, sgomcu@hotmail.com

Ayşe ÖKDEM

Öğr. Gör., Bolu İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu Meslek Yüksekokulu - Muhasebe ve Vergi
Uygulamaları Bölümü, a.okdem06@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma, toplumsal cinsiyet eşitliği, muhasebe meslek mensuplarının bölgesel dağılımı ve bölgesel kalkınma göstergeleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan nicel bir çalışmadır. Günümüzde toplumsal cinsiyet eşitliği, sadece sosyal adaletin bir göstergesi olarak değil, aynı zamanda ekonomik büyüme ve sürdürülebilir kalkınmanın temel unsurlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, muhasebe mesleği gibi yüksek düzeyde uzmanlık gerektiren ve ekonomik karar alma süreçleriyle doğrudan ilişkili mesleklerde cinsiyet temelli farklılıkların analizi, bölgesel kalkınmanın dinamiklerini anlamada önemli bir referans noktası sunmaktadır.

Araştırma, ilişkisel tarama modeli çerçevesinde tasarlanmış olup (Creswell, 2014), Türkiye'nin farklı kalkınma düzeylerine sahip bölgelerinde faaliyet gösteren kadın ve erkek muhasebe meslek mensuplarının oranları, istihdam göstergeleri ve bölgesel kalkınma endeksleri arasındaki etkileşimleri kapsamaktadır. Elde edilen bulgular, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının muhasebe meslek mensuplarının bölgesel temsiline olumlu katkı sunduğunu ve bu etkinin bölgesel kalkınma üzerinde dolaylı fakat anlamlı bir rol oynadığını göstermektedir. Özellikle kadın meslek mensuplarının sayısının ve mesleki görünürlüğünün arttığı bölgelerde, ekonomik çeşitliliğin, yenilik kapasitesinin ve sosyal refah göstergelerinin de güçlendiği belirlenmiştir. Sonuç olarak, toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarının yalnızca sosyal alanlarda değil, mesleki örgütlenme ve bölgesel kalkınma stratejileri kapsamında da ele alınması gerekmektedir. Bu çalışma, muhasebe mesleğinde cinsiyet temelli fırsat eşitliğinin güçlendirilmesinin, sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koyarak literatüre teorik ve pratik açıdan katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Muhasebe Meslek Mensupları, Bölgesel Kalkınma, İstihdam

THE RELATIONSHIP BETWEEN GENDER EQUALITY, ACCOUNTING PROFESSIONALS, AND REGIONAL DEVELOPMENT

ABSTRACT

This study aims to examine the relationship between gender equality, the regional distribution of accounting professionals, and regional development indicators through a quantitative research approach. Today, gender equality is considered not only as an indicator of social justice but also as a fundamental component of economic growth and sustainable development. In this context, analyzing gender-based differences in professions such as accounting “which require a high level of expertise and are closely linked to economic decision-making processes” provides a crucial perspective for understanding the dynamics of regional development.

The research was designed within the framework of a correlational survey model (Creswell, 2014) and covers the interactions between the proportions of female and male accounting professionals, employment indicators, and regional development indices across regions of Turkey with different levels of economic development. The findings reveal that promoting gender equality positively contributes to the regional representation of accounting professionals and indirectly enhances regional development. Moreover, regions with a higher number and visibility of female accountants tend to display stronger indicators of economic diversification, innovation capacity, and social welfare.

In conclusion, gender equality policies should be integrated not only into social domains but also into professional organizations and regional development strategies. The study contributes to the literature both theoretically and practically by demonstrating that strengthening gender-based equality in the accounting profession is directly related to the achievement of sustainable development goals.

Keywords: Gender Equality, Accounting Professionals, Regional Development, Employment

YEŞİL DENETİM YAKLAŞIMININ SÜRDÜRÜLEBİLİR BÖLGESEL KALKINMAYA KATKISI

Ayşe ÖKDEM

Öğr. Gör., Bolu İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu Meslek Yüksekokulu - Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü, a.okdem06@gmail.com

Sultan KILIÇ

Dr., Bağımsız Araştırmacı, sgomcu@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma, yeşil denetim yaklaşımının sürdürülebilir bölgesel kalkınma üzerindeki etkilerini bütüncül bir biçimde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Yeşil denetim, çevresel performansın izlenmesi, kaynak kullanımının etkinleştirilmesi ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin politika süreçlerine entegre edilmesi açısından kritik bir yönetim aracı olarak ön plana çıkmaktadır. Çalışmanın kuramsal çerçevesi, yeşil denetimin çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlarını bir arada ele alarak, bölgesel kalkınma süreçlerine katkısını açıklamaya odaklanmaktadır.

Yeşil denetim, yalnızca çevre mevzuatına uyumun sağlanmasıyla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda kaynak verimliliğini artırmakta, çevre dostu yatırımları teşvik etmekte ve yerel ekonomik kalkınmayı desteklemektedir. Denetim mekanizmaları, bölgesel düzeyde hesap verebilirlik ve şeffaflık kültürünü güçlendirerek sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin sahada uygulanabilirliğini artırmaktadır. Ampirik çalışmalar, denetim uygulamalarının yoğun olduğu bölgelerde çevresel göstergelerde iyileşme ve yeşil inovasyon faaliyetlerinde artış gözlemlendiğini göstermektedir (He & Nian, 2023; Brunelli, Murzakhmetova & Falivena, 2022). Bölgesel kalkınma perspektifinde yeşil denetim, yerel yönetimlerin karar alma süreçlerinde veri temelli yaklaşımın benimsenmesini sağlamaktadır. Büyük veri, coğrafi bilgi sistemleri (GIS) ve dijital denetim araçları, çevresel risklerin izlenmesi ve yönetilmesinde etkinlik kazandırmaktadır. Bu sayede denetim çıktıları, hem yerel hem de ulusal düzeyde çevresel ve ekonomik politika araçlarına yön verecek biçimde kullanılabilir.

Çalışmanın sonuçları, yeşil denetimin sürdürülebilir bölgesel kalkınmada kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Denetim mekanizmalarının etkisi, kurumsal kapasite, teknolojik altyapı ve yerel paydaş katılımı gibi faktörlerle doğrudan ilişkilidir. Bölgesel farklılıkların gözetilmesi, denetim süreçlerinin etkinliğini artırmakta ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin daha eşit dağılımını sağlamaktadır. Bu doğrultuda önerilen politika ve uygulamalar şunlardır: kurumsal kapasitenin artırılması, dijital ve teknolojik denetim araçlarının yaygınlaştırılması, yasal ve stratejik çerçevenin güçlendirilmesi, yerel paydaş katılımının sağlanması, yeşil finansman ve teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi ve sürdürülebilirlik temelli eğitim programlarının uygulanması. Bu adımlar, yeşil denetim ile sürdürülebilir bölgesel kalkınma arasında bütünlük bir ilişki kurulmasını sağlayarak, çevre dostu üretim ve yatırım süreçlerinin yaygınlaşmasına katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Denetim, Sürdürülebilir Kalkınma, Çevresel Sürdürülebilirlik, Bölgesel Kalkınma

CONTRIBUTION OF GREEN AUDIT APPROACH TO SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT

ABSTRACT

This study aims to holistically assess the impact of green auditing on sustainable regional development. Green auditing stands out as a critical governance tool in terms of monitoring environmental performance, enabling resource utilization, and integrating sustainable development goals into policy processes. The theoretical framework of the study focuses on explaining the contribution of green auditing to regional development processes by addressing its environmental, economic, and social dimensions together. Green auditing is not only limited to ensuring compliance with environmental legislation; it also increases resource efficiency, encourages environmentally friendly investments, and supports local economic development. By strengthening a culture of accountability and transparency at the regional level, auditing mechanisms enhance the implementation of sustainable development goals on the ground. Empirical studies show that regions with intensive auditing practices have improved environmental indicators and increased green innovation activities (He & Nian, 2023; Brunelli, Murzakhmetova & Falivena, 2022). In the regional development perspective, green auditing enables local governments to adopt a data-driven approach in their decision-making processes. Big data, geographical information systems (GIS), and digital auditing tools provide efficiency in monitoring and managing environmental risks. In this way, audit outputs can be used to guide environmental and economic policy instruments at both local and national levels.

The results show that green auditing plays a critical role in sustainable regional development. The impact of audit mechanisms is directly related to factors such as institutional capacity, technological infrastructure, and local stakeholder engagement. Considering regional differences increases the effectiveness of auditing processes and ensures a more equal distribution of sustainable development goals. The policies and practices recommended in this direction are as follows: enhancing institutional capacity, expanding digital and technological auditing tools, strengthening the legal and strategic framework, ensuring local stakeholder engagement, developing green financing and incentive mechanisms, and implementing sustainability-based training programs. These steps will establish an integrated relationship between green auditing and sustainable regional development and contribute to the expansion of environmentally friendly production and investment processes.

Keywords: Green Audit, Sustainable Development, Environmental Sustainability, Regional Development

BÖLGESEL KALKINMA PROJELERİNDE İÇ DENETİM MEKANİZMALARININ ETKİNLİĞİ

Salahattin ALTUNDAĞ

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi Diyarbakır Sosyal Bilimler MYO,
salahattinaltundag@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye’de bölgesel kalkınma projelerinde iç denetim mekanizmalarının etkinliğini Kalkınma Ajansları (KA) ve Bölge Kalkınma İdareleri (BKİ) örneğinde incelemektedir. Çalışma, 2023–2025 dönemine ait faaliyet, iç denetim ve Sayıştay raporları ile güncel kamu iç denetim dokümanlarını nitel belge/doküman analiziyle çözümlemektedir. Bulgular, hukuki ve kurumsal çerçevenin büyük ölçüde kurulmuş olmasına rağmen iç denetimin ağırlıklı olarak sistem ve uygunluk denetimlerine yoğunlaştığını; performans ve bilgi teknolojileri denetimlerinin ise istisnai kaldığını göstermektedir. Sermaye transferi ödeneklerinin blokeli hesaplarda muhasebe sistemi dışında izlenmesi, gayrimaddi hakların hatalı tertiplerden ödenmesi ve proje sözleşmelerindeki belirsizlikler, mali şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından kritik risk alanları olarak öne çıkmaktadır. Çalışma, iç denetçi kapasitesinin güçlendirilmesi, risk temelli ve performans odaklı denetim stratejisinin benimsenmesi ile İçDen yazılımı üzerinden bulgu izleme ve raporlama süreçlerinin dijitalleştirilmesini bölgesel kalkınma projelerinde iç denetim etkinliğini artıracak öncelikli politika alanları olarak önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Kalkınma, İç Denetim, Kalkınma Ajansları, Bölge Kalkınma İdareleri, Mali Yönetim Yeterliliği.

THE EFFECTIVENESS OF INTERNAL AUDIT MECHANISMS IN REGIONAL DEVELOPMENT PROJECTS

ABSTRACT

This study examines the effectiveness of internal audit mechanisms in regional development projects through the case of Turkey's Development Agencies (KA) and Regional Development Administrations (BKİ). It employs a qualitative design based on document analysis of 2023–2025 activity reports, internal audit reports, Court of Accounts reports and current public internal audit guidance. The findings show that, despite an established legal and institutional framework, internal audit remains concentrated on system and compliance engagements, while performance and information technology audits are rare. Blocked capital transfer accounts kept outside the accounting system, misclassification of intangible assets and ambiguities in project contracts emerge as critical risks for fiscal transparency and accountability. The study recommends strengthening internal auditor capacity, adopting risk-based and performance-oriented audit strategies, and digitalising finding-tracking and reporting processes via the İçDen software to enhance internal audit effectiveness in regional development projects.

Keywords: Regional Development, Internal Audit, Development Agencies, Regional Development Administrations, Public Financial Management.

DİJİTAL MUHASEBE UYGULAMALARININ BÖLGESEL KALKINMA DİNAMİKLERİNE ENTEGRASYONU: KURUMSAL KAYNAK PLANLAMA (ERP) SİSTEMLERİ ÜZERİNDEN KURAMSAL BİR ANALİZ

Salahattin ALTUNDAĞ

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi Diyarbakır Sosyal Bilimler MYO,
salahattinaltundag@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, dijital muhasebe uygulamaları ile ERP tabanlı muhasebe bilgi sistemlerinin bölgesel kalkınma dinamiklerine hangi kurumsal kanallar üzerinden etki ettiğini kuramsal düzeyde incelemeyi amaçlamaktadır. Dijital dönüşüm, muhasebe ve ERP literatüründen hareketle, şeffaflık, hesap verebilirlik, iç kontrol ve yatırımcı güveni eksenlerinde bölgesel inovasyon kapasitesi ve yönetim kalitesiyle ilişkili bir çerçeve önerilmektedir. Çalışma, ampirik veri üretmeyen kavramsal bir makale olarak tasarlanmış, güncel ulusal ve uluslararası kaynaklar tematik olarak sınıflandırılarak girdi-süreç-çıkı-geri besleme mantığıyla bütünleştirilmiştir. Bu yaklaşımla, çoğunlukla işletme ölçeğinde kalan dijital muhasebe tartışmaları bölgesel kalkınma perspektifiyle yeniden okunmakta, muhasebe altyapısı ise bölgesel inovasyon sistemlerinin stratejik bir bileşeni olarak konumlandırılmaktadır. Kuramsal çözümler, dijital muhasebe ve ERP sistemlerinin verimlilik artışı, finansmana erişim, kayıt dışılığın daralması ve veri temelli politika tasarımı üzerinden bölgesel kalkınmaya dolaylı fakat güçlü katkılar sunduğunu göstermektedir. Sonuç olarak kalkınma ajansları, bölge kalkınma idareleri ve yerel yönetimler için dijital muhasebe altyapısının destek programları, eğitim politikaları ve düzenleyici çerçevelere yatay bir öncelik olarak entegre edilmesi yönünde stratejik öneriler geliştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Muhasebe, Kurumsal Kaynak Planlama, Muhasebe Bilgi Sistemleri, Bölgesel Kalkınma, Kurumsal Yönetişim.

INTEGRATION OF DIGITAL ACCOUNTING PRACTICES INTO REGIONAL DEVELOPMENT DYNAMICS: A THEORETICAL ANALYSIS THROUGH ENTERPRISE RESOURCE PLANNING (ERP) SYSTEMS

ABSTRACT

This article conceptually examines through which institutional channels digital accounting practices and ERP-based accounting information systems may affect regional development dynamics. Building on the literature on digital transformation, accounting and ERP systems, it proposes an integrated framework that links transparency, accountability, internal control and investor confidence to regional innovation capacity and governance quality. The study is designed as a purely conceptual paper with no primary data collection; recent national and international studies are thematically grouped and synthesized using an input–process–output–feedback logic. The conceptual analysis suggests that digital accounting and ERP systems contribute indirectly yet powerfully to regional development by increasing organizational efficiency, improving access to finance, reducing informality and enabling evidence-based policy design. Accordingly, the article formulates strategic recommendations for development agencies, regional development institutions and local governments to integrate digital accounting infrastructure as a transversal priority into support schemes, capacity-building programmes and regulatory frameworks.

Keywords: Digital Accounting, Enterprise Resource Planning (Erp), Accounting Information Systems, Regional Development, Corporate Governance.

ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ ALANINDA LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ (2022–2025)

Umuthan AVCI

Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
umuthan216@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma, Türkiye’de Acil Yardım ve Afet Yönetimi alanında yürütülen yüksek lisans tezlerini inceleyerek alandaki akademik eğilimleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında 2022–2025 yılları arasında farklı üniversitelerde tamamlanan 13 lisansüstü tez analiz edilmiştir. İnceleme sürecinde her tez; üniversite, dil, tez türü, konu alanı, araştırma amacı, yöntemi, veri toplama araçları, örneklem özellikleri, sonuçları ve önerileri bakımından değerlendirilmiştir. Tematik dağılım, araştırmaların ağırlıklı KBRN/KBRN-P farkındalığı ve hazırlık (bilgi-tutum-öz yeterlik; ölçek geliştirme; senaryo üretimi), afet/ilk yardım ve afet bilinci eğitimi (animasyon destekli yarı deneysel uygulamalar), sağlık kurumlarında liderlik ve örgütsel davranış (mütevazı liderlik-işe bağlanma-performans ilişkileri; PROCESS aracılık analizleri) ve afet koordinasyonu-kurumsal yapı/mevzuat (UMKE saha deneyimi; kurumlar arası koordinasyon; KBRN mevzuatı-adli tıp entegrasyonu) eksenlerinde yoğunlaştığını göstermektedir. Yöntemsel olarak çoğunluk nicel, bunun yanında nitel ve doküman incelemesi ile ölçek geliştirme çalışmalarından oluşmaktadır. Örneklemeler başlıca sağlık alanı üniversite öğrencileri ile sağlık/afet profesyonelleri (AFAD, UMKE, 112)’dir. Birikimli bulgular; (i) eğitim müdahalelerinin (özellikle animasyon/dijital içerikler) bilgi ve farkındalığı anlamlı biçimde artırdığını, (ii) mütevazı liderliğin çalışan performansına doğrudan olumlu etki yaptığını ve işe bağlanma aracılığıyla kısmen dolaylı etkiler ürettiğini, (iii) büyük afetlerde iletişim-ulaşım-malzeme ve kurumlar arası koordinasyon kırılganlıklarının sürdüğünü; saha koordinatörlüğü, ortak telsiz hatları, birlikte tatbikat ve kapasite güçlendirme gibi düzeneklerin etkililiğini işaret etmektedir. Öneriler; KBRN ve afet/ilk yardım içeriklerinin müfredata yaygın entegrasyonu, uygulamalı ve kurumlar arası tatbikatların artırılması, mevzuatın adli boyutla eşgüdümü, psikososyal hazırlık ve liderlik gelişimi ile teknoloji destekli (animasyon/simülasyon) eğitimlerin standartlaştırılması yönündedir. Bulgular, alanın kanıta dayalı eğitim, örgütsel liderlik ve operasyonel koordinasyon üçgeninde olgunlaştığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Afet Yardım Eğitimi, UMKE, Koordinasyon.

EXAMINATION OF POSTGRADUATE THESES IN THE FIELD OF EMERGENCY AID AND DISASTER MANAGEMENT: THE CASE OF TÜRKİYE (2022–2025)

ABSTRACT

This study aims to reveal the academic trends in the field of Emergency Aid and Disaster Management in Türkiye by examining postgraduate theses conducted between 2022 and 2025. Within the scope of the research, 13 master's theses completed at various universities were analyzed. Each thesis was evaluated in terms of university, language, thesis type, subject area, research purpose, methodology, data collection tools, sample characteristics, findings, and recommendations. Thematic distribution indicates that the studies mainly focus on CBRN/CBRNE awareness and preparedness (knowledge–attitude–self-efficacy; scale development; scenario generation), disaster/first aid and disaster awareness education (animation-supported quasi-experimental applications), leadership and organizational behavior in healthcare institutions (humble leadership–work engagement–performance relationships; PROCESS mediation analyses), and disaster coordination–institutional structure/legislation (UMKE field experience; inter-institutional coordination; CBRN legislation–forensic medicine integration). Methodologically, most of the studies employed quantitative approaches, complemented by qualitative and document analysis, as well as scale development studies. The samples mainly consisted of university students in health sciences and health/disaster professionals (AFAD, UMKE, 112). Cumulative findings indicate that (i) educational interventions—especially animation/digital-based contents—significantly improved knowledge and awareness levels, (ii) humble leadership had a direct positive impact on employee performance and a partially mediated effect through work engagement, and (iii) major disasters still exhibit weaknesses in communication, logistics, and inter-institutional coordination, underscoring the effectiveness of mechanisms such as on-site coordination, shared radio networks, joint drills, and capacity-building activities. Recommendations include the widespread integration of CBRN and disaster/first aid training into curricula, increasing inter-institutional and practical exercises, aligning legislation with forensic aspects, enhancing psychosocial preparedness and leadership development, and standardizing technology-supported (animation/simulation) training programs. The findings demonstrate that the field has matured around an evidence-based framework combining education, organizational leadership, and operational coordination.

Keywords: Disaster Management, Disaster Aid Training, UMKE, Coordination.

SAĞLIK YÖNETİMİ DİSİPLİNİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK EĞİLİMLERİ

Sultan Arzu ORTAÇ

Y. L. Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ortacsultan671@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, 2017–2025 yılları arasında Türkiye’de Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı kapsamında sürdürülebilirlik temasıyla hazırlanmış lisansüstü tezleri inceleyerek, sağlık yönetimi disiplininde sürdürülebilirlik eğilimlerini belirlemektir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş, veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Veriler, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi arşivinden “sürdürülebilirlik”, “yeşil hastane”, “enerji verimliliği”, “finansal sürdürülebilirlik” ve “sağlıkta dijital dönüşüm” anahtar kelimeleriyle erişilen 12 lisansüstü tezdten elde edilmiştir. Bulgular, sürdürülebilirlik konusunun sağlık yönetimi literatüründe son yıllarda artan bir ivme kazandığını ortaya koymuştur. İncelenen tezlerde sürdürülebilirlik; çevresel, ekonomik ve kurumsal boyutlarıyla ele alınmış, özellikle yeşil hastane uygulamaları, enerji yönetimi, finansal sürdürülebilirlik ve dijital sağlık sistemleri en sık incelenen temalar olmuştur. Çalışmaların çoğunda nitel yöntemlerin, özellikle mülakat ve içerik analizinin tercih edildiği; ancak son yıllarda karma yöntemlerin de yaygınlaştığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, sürdürülebilirlik kavramının sağlık yönetimi disiplininde çevresel duyarlılığın ötesine geçerek, yönetsel karar alma, finansal planlama ve hizmet kalitesiyle bütünleştiği görülmüştür. Bu durum, Türkiye’de sağlık kurumlarının sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu politika geliştirmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sağlık Yönetimi, Finansal Sürdürülebilirlik.

SUSTAINABILITY TRENDS IN THE DISCIPLINE OF HEALTHCARE MANAGEMENT

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine postgraduate theses prepared under the Department of Health Management in Türkiye between 2017 and 2025 on the theme of sustainability and to identify sustainability trends within the discipline. The study adopted a qualitative research approach, and document analysis was used as the data collection method. Data were obtained from twelve postgraduate theses accessed through the Council of Higher Education National Thesis Center using the keywords “sustainability,” “green hospital,” “energy efficiency,” “financial sustainability,” and “digital health transformation.” Findings revealed that the concept of sustainability has gained increasing prominence in health management research in recent years. The analyzed theses addressed sustainability through environmental, economic, and institutional dimensions, with green hospital practices, energy management, financial sustainability, and digital health systems emerging as the most common themes. It was also determined that most studies employed qualitative methods such as interviews and content analysis, while mixed methods have become more prevalent in recent years. In conclusion, sustainability in the field of health management has evolved beyond environmental sensitivity to become integrated with managerial decision-making, financial planning, and service quality. This indicates that healthcare institutions in Türkiye should develop policies aligned with the principles of sustainable development.

Keywords: Sustainability, Health Management, Financial Sustainability.

SOSYAL PROGRAM

22 Kasım 2025 CUMARTESİ

DİYARBAKIR ŞEHİR GEZİSİ

09.00 Dicle Üniversitesi 15 Temmuz Kongre Merkezi

10.00 İç Kale, Keçi Burcu, Ulu Cami, On Gözlü Köprü, Hevsel Bahçeleri...

12.00 Zerzevan Kalesi (Çınar)

14.00 Hasuni Mağaraları, Malabadi Köprüsü, Hasankeyf

19.00 Diyarbakır'a Dönüş

SEMPOZYUMUMUZA KATILDIĞINIZ İÇİN

TEŞEKKÜR EDERİZ.

KATILIMCI LİSTESİ / PARTICIPANT LIST

SIRA	ÜNVAN	ADI SOYADI	KURUMU
1	Prof. Dr.	Abdulkadir BİLEN	Dicle Üniversitesi
2	Prof. Dr.	Abdullah SESSİZ	Dicle Üniversitesi
3	Prof. Dr.	Ahmet KILIÇ	Dicle Üniversitesi
4	Prof. Dr.	Ahmet KILIÇ	Harran Üniversitesi
5	Prof. Dr.	Ali Osman ALAKUŞ	Dicle Üniversitesi
6	Prof. Dr.	Ali Rıza DEMİRKIRAN	Bingöl Üniversitesi
7	Prof. Dr.	Arzdar KİRACI	Siirt Üniversitesi
8	Prof. Dr.	Aydın USTA	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
9	Prof. Dr.	Aytaç ÇOŞKUN	Dicle Üniversitesi
10	Prof. Dr.	Azize HASSAN	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
11	Prof. Dr.	Bekir Berat ÖZİPEK	Medipol Üniversitesi
12	Prof. Dr.	Bilal GÜMÜŞ	Dicle Üniversitesi
13	Prof. Dr.	Cemal AKÜZÜM	Dicle Üniversitesi
14	Prof. Dr.	Cihan ÇOBANOĞLU	University of South Florida
15	Prof. Dr.	Cezmi KAYAN	Dicle Üniversitesi
16	Prof. Dr.	Emine EKİNCİ DAĞTEKİN	Dicle Üniversitesi
17	Prof. Dr.	Erdoğan EKİZ	Özbekistan TEAM University
18	Prof. Dr.	Ersin KILINÇ	Dicle Üniversitesi
19	Prof. Dr.	Fevzi OKUMUŞ	University of Central Florida
20	Prof. Dr.	Feyyaz DURAP	Dicle Üniversitesi
21	Prof. Dr.	Gökalp Nuri SELÇUK	Atatürk Üniversitesi
22	Prof. Dr.	Gültekin ÖZDEMİR	Dicle Üniversitesi
23	Prof. Dr.	Hasan BAYINDIR	Dicle Üniversitesi
24	Prof. Dr.	Haktan SEVİNÇ	Iğdır Üniversitesi
25	Prof. Dr.	Halis ÖZER	Dicle Üniversitesi
26	Prof. Dr.	Hüseyin ŞEYHANLIOĞLU	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

27	Prof. Dr.	İclal ALUÇLU	Dicle Üniversitesi
28	Prof. Dr.	İrfan YAZICIOĞLU	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
29	Prof. Dr.	İrfan YILDIZ	Dicle Üniversitesi
30	Prof. Dr.	Kasım TATLILIOĞLU	Bingöl Üniversitesi
31	Prof. Dr.	Kurban ÜNLÜÖNEN	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
32	Prof. Dr.	Levent ALTINAY	Oxford Brookes University
33	Prof. Dr.	Lokman TOPRAK	Mardin Artuklu Üniversitesi
34	Prof. Dr.	Mehmet KARAKAPLAN	Dicle Üniversitesi
35	Prof. Dr.	Mehmet Sıraç ÖZERDEM	Dicle Üniversitesi
36	Prof. Dr.	Mensur NUREDİN	Kuzey Makedonya Uluslararası Vizyon Üniversitesi
37	Prof. Dr.	Merziyye NECEFOVA	Azerbaycan Milli İlimler Akademisi
38	Prof. Dr.	Mete Cüneyt OKYAR	Şırnak Üniversitesi
39	Prof. Dr.	Murat AYDEMİR	ULTRON Ltd. Şti
40	Prof. Dr.	Murteza HASANOĞLU	Azarbeycan Devlet İdarecilik Akademisi
41	Prof. Dr.	Mustafa Semih ÖNEN	İnönü Üniversitesi
42	Prof. Dr.	Mustafa TÜMER	Kıbrıs Doğu Akdeniz Üniversitesi
43	Prof. Dr.	Muzaffer DENLİ	Dicle Üniversitesi
44	Prof. Dr.	Nermin MERİÇ	Dicle Üniversitesi
45	Prof. Dr.	Oğuz ÖZYARAL	Antalya Belek Üniversitesi
46	Prof. Dr.	Osman TİTREK	Sakarya Üniversitesi
47	Prof. Dr.	Rahmi Deniz ÖZBAY	İstanbul Ticaret Üniversitesi
48	Prof. Dr.	Recep KARAKAŞ	Dicle Üniversitesi
49	Prof. Dr.	Rojan GÜMÜŞ	Dicle Üniversitesi
50	Prof. Dr.	Rüstem ERKAN	Dicle Üniversitesi
51	Prof. Dr.	Sabri KARADOĞAN	Dicle Üniversitesi
52	Prof. Dr.	Sadık YAYLA	Dicle Üniversitesi
53	Prof. Dr.	Selma MEYDAN UYGUR	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

54	Prof. Dr.	Selma KARATEPE	Niğantaşı Üniversitesi
55	Prof. Dr.	Serhat HARMAN	Mardin Artuklu Üniversitesi
56	Prof. Dr.	Sezai ASUBAY	Dicle Üniversitesi
57	Prof. Dr.	Vahap ÖZPOLAT	Dicle Üniversitesi
58	Prof. Dr.	Vedat Veli ÇAY	Dicle Üniversitesi
59	Prof. Dr.	Walid SALEH	Toronto Üniversitesi, Kanada
60	Prof. Dr.	Yusuf KARAKILÇIK	İnönü Üniversitesi
61	Prof. Dr.	Zehra YÜCEDAĞ	Dicle Üniversitesi
62	Doç. Dr.	Abdulkadir ÇORBACI	Batman Üniversitesi
63	Doç. Dr.	Ali KARAKAŞ	Dicle Üniversitesi
64	Doç. Dr.	Berfin VARİŞLİ	Maltepe Üniversitesi
65	Doç. Dr.	Cüneyt ÖZ	Dicle Üniversitesi
66	Doç. Dr.	Emre BİRİNCİ	Kastamonu Üniversitesi
67	Doç. Dr.	Ersin UYSAL	Dicle Üniversitesi
68	Doç. Dr.	Gulzhanat TAYAUOVA	Kazakistan Turan Üniversitesi
69	Doç. Dr.	Gülseren ÖZALTAŞ SERÇEK	Mardin Artuklu Üniversitesi
70	Doç. Dr.	Gültekin Aktaş	Dicle Üniversitesi
71	Doç. Dr.	Heybet KILIÇ	Dicle Üniversitesi
72	Doç. Dr.	Hülya SEMİZ TÜRKÖĞLU	İstanbul Üniversitesi
73	Doç. Dr.	Hüseyin FIRAT	Dicle Üniversitesi
74	Doç. Dr.	Kadir GÖKOĞLAN	Dicle Üniversitesi
75	Doç. Dr.	M. Emin ASKER	Dicle Üniversitesi
76	Doç. Dr.	Muhittin TUTKUN	Dicle Üniversitesi
77	Doç. Dr.	Mustafa BULUT	Dicle Üniversitesi
78	Doç. Dr.	Mustafa CANSIZ	Dicle Üniversitesi
79	Doç. Dr.	Mutlu SESLİ	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
80	Doç. Dr.	Nadiia SENCHYLO TATLILIOĞLU	Erzurum Atatürk Üniversitesi

81	Doç. Dr.	Remzi EKİNCİ	Dicle Üniversitesi
82	Doç. Dr.	Reşat ESGİCİ	Dicle Üniversitesi
83	Doç. Dr.	Rukiye Mehtap ÖZLÜ	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
84	Doç. Dr.	Sadık SERÇEK	Dicle Üniversitesi
85	Doç. Dr.	Seyil NAJIMUDINOVA	Kazakistan Manas Üniversitesi
86	Doç. Dr.	Şehnaz ALTUNAKAR MERCAN	Dicle Üniversitesi
87	Doç. Dr.	Veysel YILMAZ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
88	Dr. Öğr. Üyesi	Aziz SARAÇOĞLU	Fırat Üniversitesi
89	Dr. Öğr. Üyesi	Eren YILDIRIM	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
90	Dr. Öğr. Üyesi	Ezgi PALAS DAĞLI	Dokuz Eylül Üniversitesi
91	Dr. Öğr. Üyesi	H. Hüseyin İPÇAK	Dicle Üniversitesi
92	Dr. Öğr. Üyesi	Hilal ÖZTAY ÇAĞAN	Kastamonu Üniversitesi
93	Dr. Öğr. Üyesi	İlhan SABANCILAR	Bitlis Eren Üniversitesi
94	Dr. Öğr. Üyesi	İsmail YILDIZ	Dicle Üniversitesi
95	Dr. Öğr. Üyesi	M. Tahir KAVAK	Dicle Üniversitesi
96	Dr. Öğr. Üyesi	Murat SARI	Fırat Üniversitesi
97	Dr. Öğr. Üyesi	Murat YOLCU	Dicle Üniversitesi
98	Dr. Öğr. Üyesi	Salahattin ALTUNDAĞ	Dicle Üniversitesi
99	Dr. Öğr. Üyesi	Seda ŞAHİN	Çankırı Karatekin Üniversitesi
100	Dr. Öğr. Üyesi	Süreyya KOVACI	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
101	Dr. Öğr. Üyesi	Yelda USAL	Fırat Üniversitesi
102	Dr. Öğr. Üyesi	Yunus KORKMAZ	Dicle Üniversitesi
103	Öğr. Gör. Dr.	Ali Osman ÖZĞAN	Iğdır Üniversitesi
104	Öğr. Gör. Dr.	Aziz Mahmut YÜCELEN	Dicle Üniversitesi
105	Öğr. Gör. Dr.	Hasan ERYÜRÜK	Afyon Kocatepe Üniversitesi
106	Dr.	Emine AKMAN	Bağımsız Araştırmacı
107	Dr.	Gülfer BÜYÜKTAŞ GAYIR	Diyarbakır İl Sağlık Müdürlüğü

108	Dr.	Hasan SOLMAZ	KOSGEB KOBİ Uzmanı
109	Dr.	Muhammed ÇELİK	Dicle Üniversitesi
110	Dr.	Semih ASLAN	Bağımsız Araştırmacı
111	Dr.	Sultan KILIÇ	Bağımsız Araştırmacı
112	Dr.	Şeyhmus DEMİR	Dicle Üniversitesi
113	Öğr. Gör.	Ali Serhan ÇAĞAN	Kastamonu Üniversitesi
114	Öğr. Gör.	Ayşe ÖKDEM	Bolu İzzet Baysal Üniversitesi
115	Öğr. Gör.	Fatma TOPUZ ERYÜRÜK	Afyon Kocatepe Üniversitesi
116	Öğr. Gör.	Hilal KOLUMAN	Dicle Üniversitesi
117	Öğr. Gör.	Mehmet FİDANBOY	Dicle Üniversitesi
118	Öğr. Gör.	Osman KESKİN	Bitlis Eren Üniversitesi
119	Öğr. Gör.	Şeyhmus TURAN	Dicle Üniversitesi
120	Arş. Gör.	Mihriban OKUR	Dicle Üniversitesi
121	Başöğretmen	Gülten AKGÜL	Kütahya/Simav Özel Eğitim Uygulama Okulu
122	Milli Eğitim Müdürü	İsmail GÜVEN	Kütahya/Simav İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
123	Başöğretmen	İsmail BACAĞSIZ	Kütahya/Simav Özel Eğitim Uygulama Okulu
124	Öğretmen	Emre YONAR	Kütahya/Simav Özel Eğitim Uygulama Okulu
125	Uzman Öğretmen	Ayşe K. GÜNEY	Kütahya/Simav Dört Eylül Ortaokulu
126	Öğretmen	Gonca KARA	Trabzon/Hasan Ali Yücel İlkokulu
127	Avukat	Muhyettin ERZEN	Diyarbakır Barosu
128	Bilgisayar Müh.	Halil İbrahim KİRAZ	Çankırı Karatekin Üniversitesi
129	Mimar	Sultan YILMAZ	Dicle Üniversitesi
130	Bilim Uzmanı	Meryem KÖK	Dicle Üniversitesi
131	Bilim Uzmanı	Meryem KÖK	Dicle Üniversitesi
132	SMMM	Ahmet ÜŞEN	Mali Müşavir

133	Uzman	Naime KÖK	Finans Bölge Kontrol Kıdemli Uzman
134	Zir. Yük. Müh.	Gönül GÖREN YÜKSEL	Gaziantep İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
135	Zir. Müh.	Zübeyde YELBOĞA	Dicle Üniversitesi
136	Doktora Öğrencisi	Yunus BÖRÜTEÇENE	Dicle Üniversitesi
137	Y.L. Öğrencisi	Azize YEŞİL	Batman Üniversitesi
138	Y.L. Öğrencisi	Büşra GÜLER	Dicle Üniversitesi
139	Y. L. Öğrencisi	Günay ERDEM	Dicle Üniversitesi
140	Y.L. Öğrencisi	Melike CAN	Dicle Üniversitesi
141	Y. L. Öğrencisi	Merve KILIÇ	Dicle Üniversitesi
142	Y.L. Öğrencisi	Meryem CAN	Dicle Üniversitesi
143	Y.L. Öğrencisi	Miray YAKUT	Dicle Üniversitesi
144	Y. L. Öğrencisi	Ufuk Can YERLİ	Dicle Üniversitesi
145	Y.L. Öğrencisi	Umuthan AVCI	Dicle Üniversitesi
146	Y.L. Öğrencisi	Sultan Arzu ORTAÇ	Dicle Üniversitesi
147	Y.L. Öğrencisi	Veysi UYSAL	Dicle Üniversitesi
148	Y.L. Öğrencisi	Yazgül ALAZ	Dicle Üniversitesi
149	Y.L. Öğrencisi	Zehra Nur GÜLNIHAL	Mardin Artuklu Üniversitesi
150	Lisans Öğrencisi	Ayşe Başak ÇAKMEN	Bitlis Eren Üniversitesi
151	Lisans Öğrencisi	Elif YANIK	Dicle Üniversitesi
152	Lisans Öğrencisi	Hilal AKTAŞ	Dicle Üniversitesi
153	Lisans Öğrencisi	İrem İnci AKSÜNGER	Dicle Üniversitesi
154	Lisans Öğrencisi	Merve SİBAL	Dicle Üniversitesi
155	Lisans Öğrencisi	Yaren BAYAR	Bitlis Eren Üniversitesi
156	Lisans Öğrencisi	Zehra ALTINTAŞ	Bitlis Eren Üniversitesi